

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Petru Maior 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.</p>		<p>Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél- évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.</p>
--	---	--

Az ifjusági konferenciák után.

Az elmúlt két ifjusági konferencia idekivánkozik a lap elejére, ami már magában jelképezi, hogy az ifjuság ügye ma a legelső, mert legfontosabb és legsürgősebb mindazok előtt, akik a jövőt fontosnak és építését sürgősnek tartják. Egyre jobban és szélesebb körben ismerik fel úgy a fontosságát, mint a sürgősségét. Legjellemzőbb erre, hogy Magyarországon, hol évekig csak a tanuló ifjúsággal foglalkoztak, most a legjobban megszervezett és legrendszeresebb munkával karolják fel főképen a falusi ifjuság ügyét. A különböző vidékeken egymásután tartják az áldásosabbnál áldásosabb konferenciákat, melyekre seregestől gyülekeznek össze a vidéki ifjuság nagyszámu tagjai.

Nálunk talán nem is annyira a hivatalosak, mint inkább maga az ifjuság érzi a maga ügyének fontosságát, ami még jelentősebb és biztatóbb. Ezt igazolta a most megtartott fiu- és leánykonferencia. A leánykonferencia azáltal, hogy minden eddiginél nagyobb számban: 200-nál többen sereglettek össze Arany János városában, a fiuké pedig azáltal, hogy főkép falusi fiuk és ifjak jelentek meg Károli Gáspár szülőföldjén. Részükről még ily nagy és komoly érdeklődést eddig nem tapasztaltunk, ami értékes biztatás a jövőre nézve.

A tárgyilagosság és történeti igazság miatt most is, mint anynyiszor, meg kell állapítanunk, hogy a konferenciák helyéhez közel lakók közül többen elszalasztották a szinte ingyen kínálkozó alkalmat elfelejtve, vagy meg se tanulva az igét: »az alkalmas áron is megvegyétek« és a legminimálisabb számban sem jöttek el. De a legteljesebb elismeréssel kell megemlékezni azokról, kik nagy messzeségekből, súlyos összeget kitevő költséggel is felkeresték ezeket a szent táborozásokat. A hit és buzgóság bámulatosan leleményes és

áldozatrakész volt. Egyik kicsiny gyülekezet szegény leányai pl. napokon át jártak napszámba 15 Lei napi bérért, csakhogy elme-hessenek, vagy lemondtak egy megígért ruháról, mert érezték, hogy a lélek előbbvaló, mint a test.

Mindkét konferencia nemcsak az egyéni életre nézve adott maradandó hatásokat és indításokat, hanem nagy közösségeink s közelebbről egyházunk életébe is szorosabban bekapcsolta mindkét ifjuságunkat, midőn feltárultak előtte egyházunk szükségai, sebei és feladatai s meglátták az ezekből folyó — reájuk is váró — kötelességeket. A leányok könnyebben fellángoló lelkesedésükkel, a fiuk az életet jobban ismerő reálitásukkal és mindketten nyomban megnyilvánuló áldozatkészségükkel nyújtottak értékes ígéretet a kötelességeknek nemcsak vállalására, hanem teljesítésére. Főként akkor lett ez főlemelően nyilvánvaló, mikor a kerületi árvaház és egy kerületi ifjúsági otthon céljaira alkalmas épület megszerzésének terve ragyogott fel a két lelkes tábor tagjai előtt, mely célra készpénzben és megajánlásokban tekintélyes összeg gyűlt össze.

Nemcsak az ifjuságra, hanem reánk vezetőkre is főlemelő hatásokat árasztottak e konferenciák. Mikor láttuk és hallottuk az egyes gyülekezetekben — sokszor csak néhány buzgó leány, vagy ifju által végzett áldásos szeretetmunkákat, melyek hathatósan pótolják az egyházközség e téren való mulasztásait, mikor meglepett a hit és szeretet találékonysága, vagy mikor tisztelettel kellett adóznunk a számtalan akadályon győzedelmeskedő kitartás előtt, — mindez reménységgel és bizodalommal tölt el egyházunk jövőendő élete felől, melyet majd a mai ifjuság fog számára életté tenni.

A bizodalmon és reménységen kívül egy tanulságot és egyben intelmet is adott számunkra a két konferencia. Azt, hogy az ifjusággal még többet kell törödnünk és szeretettel foglalkoznunk. Egyfelől a saját gyülekezetünk körében, másfelől pedig azáltal, hogy minél több hasonló alkalommal gyűjtsük egybe őket, hogy egymás hite által épüljenek és egymás számára elhatározásokat adjanak. Mivel pedig nagy távolságra csak kevesen mehetnek el, meg kell rendezni minden egyházmegyének úgy a fiuk, mint a leányok részére a megyei, sőt körzeti konferenciákat. Akkor nem egy kerületi, hanem egy megyei konferencián is lehetnek és kellő előkészítés után bizonyára lesznek is ugyanolyan számmal, mint most és minden résztvevő egy-egy mag lesz, melyből otthon eredményes munka növekedhetik.

D. I.

Egyházmegyei közgyűlés.

A bánsági egyházmegye május 21-én rendkívüli közgyűlést tartott Lugojon, melynek néhány jelentéktelen pont kivételével egyetlen tárgya Nemes Elemér új esperes beiktatása volt.

Az alkotó tagok a templomban gyülekeztek, hol a 63. dicséret elénekzése után Streleczyk Sándor tanácsbíró imádkozott, Bálint Miklós főgondnok megnyitotta a közgyűlést. A szavazatbontó bizottság jelentése után egy hármastagú küldöttség ment az új esperes után.

Eskütétel után Streleczyk Sándor, Szondy Géza a lelkészi kar, Bálint Miklós az egyházmegye, Zöld Zoltán a tanítói kar, Soós Lajos a lugosi egyházi tisztviselők és Soós Lajosné a lugoji nőegylet nevében köszöntötték az esperest, ki az üdvözléseket megköszönve. székfoglaló beszédjében a kegyelet és tisztelet zászlóját hajtja meg nagynevű elődei előtt, de rámutat az itt-ott mutatkozó mulasztásokra és célul tűzi ki az egyházmegye szellemi és anyagi fejlesztését.

Nitsch István frateliai lelkész és Ajtay Gábor timişorai vallás-tanító lelkész bekebelezése után a különböző egym. bizottságok egészítették ki. Ezután az alábbi indítványok hangzottak el. Bálint Miklós főgondnok indítványozza, hogy Szondy Géza pereguli lelkészt t. b. esperesnek válasszák meg.

Tóth Benjamin v. aljegyző, hogy minden 45 életévét betöltő lelkész választassék t. b. esperesnek, — megemlítvén Szöllösy Imre, Balog Gyula, Streleczyk Sándor, Imre Árpád neveit, — de nemcsak nevezettek, hanem különösen a vegyes lakosságú egyházaink papjai korra való tekintet nélkül kapják meg a t. b. esperesi címet, alátámasztván indítványát azzal, hogy ilyen helyeken más felekezettek papjai is bizonyos címekkel rendelkeznek és csak jóhatása lesz ennek, mint a lelkész tekintélyét emeli úgy ki, mint befele. Tekintve, hogy a t. b. címek osztogatásában benne volt a közgyűlés, indítvány hangzott el, hogy ne csak a lelkészek, hanem a világiak is részesüljenek benne, így választatott meg Szeles Gyula ügyész t. b. gondnokká és ezzel — akárcsak Szondynál — egy régóta vérző seb gyógyult be örökre, Mig jugoszláviai testvéreink a »Tiszteletes«-t kivéve, minden címet töröltek, nálunk haragra lobban ha nem nagy-tiszteletűnek szólitották és csalódottan hal meg, ha nem viheti magával az örökkévalóságba a t. b. esperesi címet.

Közgyűlés után rövid lelkész értekezlet volt, mely a kongrua kérdéssel, körirtekezletek tartásával és a szavazó-lapok formájának a megállapításával foglalkozott.

Értekezlet végeztével az alkotó tagok tiszteletére közebedet adott a helybeli nőegylet, hol számos felköszöntő hangzott el az új esperes egészségére.

Keresztes József.

Ifjusági konferenciák.

I.

VI-ik leánykonferencia. Salonta, jun. 15, 17.

Satumare s környékétől Reșițaig 34 Leányszövetségből több, mint 200 leány szállott táborba az elvart és tulajdon lelkéért. 200 ifjuleány, kiket egy eszme gyűjtött egybe, különféle szebbnél-szebb egyenruháikban, vagy festői népviseletükben: már külsőleg is fel-emelően hat a szivre és lélekre.

A hatalmas templom-boltjai alatt, melyben egykor Balogh Péter ajka hirdette az igét s Arany János annyiszor jól kiénekelte magát, Dohi Árpád megnyitó áhitata után zörgetett Jézus a szivek ajtaján.

A pár kilométerre levő kis akácos árnyában míg Kiss Bertalan előadása Isten elé állította a lelkeket, még nehezen nyitak meg a szivek, de délután, midőn Szaplóczayné dr Sziklai Ilona református leányszemmel nézte nagy problémáit, már gazdag eszmecsere indult meg és erősítette a kísértéseknek kitett lelkeket.

A második napi megbeszélés az emberekkel szemben Jézus nehéz leckéjére: az alázatosságra tanított Ajtay Béláné előadásában. Nagyon tanulságos volt látni, mint munkálkodott a Szentlélek a csalódott, jóéert rosszat kapott, a világ lelkének hatása alá került tusakodó lelkekben.

A délutáni megbeszélésben, melyet Bódis Ágnes tanítónő vezetett be különféle szemléltetésekkel: tárgyakkal, rajzokkal és énekekkel, mindenki megérezte, hogy milyen drága értékeink népünk dalai, szájhagyományai, művészete, viselete és minden sajátsága.

Ez a megbeszélés hatékonyan előkészítette a talajt a lelkekben a harmadik napi témához: a közösségekkel szemben való állásfoglalásunkhoz és kötelességeinkhez, úgy, hogy Debreczeni István bevezetése után már nemcsak a szavak, hanem tettek adtak bizonyosságot arról, hogy egyházunk nagy céljaiért leányaink áldozni is készek. Az utolsó előadásban, melyet Ajtay Béláné tartott, Bethlen Gábor feleségének Károlyi Zsuzsánnának hite, jelleme, lelke ragadta meg és formálta a leányok lelkét, jellemét még reformátusabbá és magyarabbá.

A konferencia többé részei: szavaló-verseny, bibliaórák, esti áhitatok, még jobban mélyítették a testvéri közösség érzését. Az ünnepélyes alkalmak: a vasárnapi istenisztelet, melyen Debreczeni István hirdette az igét, a templomi ünnepély, hol lelkészi szolgálót Molnár Károly oradeai s. lelkész végzett, Szaplóczayné a külsőmisszióról tartott meggyőző erejű előadást, Ajtai Béláné és a helyi

iparos-dalárda szép énekszamaival, a szavaló verseny győztesei szavalataikkal vettek részt; az esti hangulatos gazdag műsorú tábortűz a gyülekezettel kapcsolta össze a konferencia tagjait, kiket áldozatos vendégszeretettel fogadtak.

A bezárás alatt Arday Aladár hívta fel erősítésre a résztvevőket az ige erejével, mely után a bucsuének meghatott érzésekkel zendült fel a megteljesedett szivekből, hogy az érzések otthon cselekedetökké érlelődjenek a lelkek további épülésére és Isten országának erősítésére.

II.

II-ik fiukonferencia. Carei-marei, jun. 16, 18.

A fiukonferenciát általában nehezebben látják vendégül az egyes gyülekezetek, mint a leánykonferenciát. Ennek oka elsősorban abban rejlik, hogy a fiumunka részint nem oly elterjedt, mint a leánymunka és hogy a leányok egy-egy konferencia helyi megrendezésénél felhasználhatóbbak, mint a fiuk. Ezért vagyunk őszintén hálásak annak a lelkész társunknak, aki mint is történt, első felkérésünkre készséggel vállalta a konferencia helyi megrendezését. A konferencia készséges vállalása különben eltekintve attól, hogy az egyetemes mozgalomban való közreműködés elől senkinek sem szabad elzárkóznia, annyival is inkább természetesebb kellene, hogy legyen, mivel semmivel nem lehet jobban a helyi fiumunkát megerősíteni s iránta úgy az ifjuság, mint a gyülekezet tagjaiban érdeklődést kelteni, mint a kerületi konferencia vendégül látásával. Reméljük ezt a viszonzószolgálatot ez alkalommal is megtette a konferencia.

Előadókat már könnyebb találni a fiuk, mint a leányok számára. Amikor László Dezsőt erdélyből mégis meghívtuk előadónak e konferenciára, elsősorban nem azért tettük, mintha nagy hiány lett volna előadónak alkalmas emberben, hanem mert ezzel is kifejezésre akartuk juttatni a két kerület ifjusági mozgalma közötti kapcsolatot. Bár az is bizonyos, hogy László Dezső egészen kivételes képességekkel van megáldva az ifjuságvezetést illetőleg, eltekintve attól a tapasztalathalmaztól, amire ő mint erdélyi titkár évek hosszú során szert tett. Azt mondhatjuk hogy a mi előadóink is megfelelték azoknak a valóban nehéz kívánalmaknak, amelyek az ifjusági konferenciái előadókkal szemben fennállanak.

Máskor mindig egy központi gondolat alá foglaltuk össze az egész programot, illetve egyetlen gondolatot tárgyaltunk különböző szempontok alatt. Azonban bármennyire is mutatós és vonzó is ez az eljárási mód, mi miután minden konferencia után egyre jobban éreztük, mennyire nehéz, szinte lehetetlen megakadályozni, hogy az

előadások egymásba ne follyanak és mennyire elvonatkoztatott fejtegetésekre van rákényszerítve sok esetben az előadó, ha nem is egészen, de részben mégis szakítottunk az eddigi módszerrel, amikor a már ismeretes programunkat összeállítottuk. S hogy mennyire igazunk volt, azt igazolta maga a konferencia változatos és gazdag hozzászólásaival, elevenségével és azzal a dinamikus hangulattal, ami minden előadás után és általában a konferencia egész tartama alatt érezhető volt.

Talán a résztvevők kevés száma, a sokoldalú és nem kismértékben gyakorlati irányú előadások hozták magukkal, hogy az egész konferencia közvetlen, meleg és hozzászólásokban rendkívül gazdag volt. A hozzászólások az előadások tartalmának megfelelőleg a gyakorlati élet terén mozogtak és valóban magával ragadó volt hallani, hogy mennyire tusakodik az ifjuság a kérdéssel, hogy hol és miképpen tudna legjobban az egyháznak szolgálni? De nemcsak hozzászólott az ifjuság, hanem egyik másik célra rögtön gyűjtést is rendezett és megajánlást is tett.

A résztvevők száma 130 körül mozgott, de ezek közül sokan voltak, akik csak egy két napra vettek részt. Sokat és igen keserű hangon lehetne írni arról, hogy ugyanakkor, amikor az egyházkerület tulsó végéről, a bánásból óriási áldozattal küldtek el fiukat, sok közelebb fekvő gyülekezet ifjusága és lelkésze milyen közömbösen haladt el a kínálkozó kedvező alkalom mellett. Megkell említeni itt mindenekelőtt, hogy amilyen messziről és amilyen fáradtsággal és amilyen szép számmal a vetisiek és salaciak eljöttek vezetőjükkel együtt, arra ritkán van példa. A hivatalosan bejelentett résztvevők külömben így oszlottak meg: Oar 2, Oradea 7, Sátmar 14, Berea 4, Sacueni 4, Tipariu 2, Şonciuş 1, Oradea-olosig 1, Baia-mare 5, Reşiţa 1, Curtiuseeni 6, Lazuri 2, Tinca 1, Egri 2, Domaneşti 4, Moftinul mic 4, Salacea 10, Vetis 20, Carei 20.

A konferencia helyi megrendezésében Gönczi Sándor esperes mellett a teher elsősorban Marton Ferenc s. lelkészre hárult, aki annyi odaadással és lelkiismeretességgel végezte és vállalta e valóban nem csekély munkát, hogy szeretném sok most végzett fiatal lelkipásztor elé példaképpen odaállítani, akik nem egyszer bámulatos nemtörődömséget tanusítanak minden megmozdulással szemben. A carei gyülekezet vendégszeretetet nagy mértékben járult hozzá a konferencia gazdaságos megrendezéséhez, valamint annak kedvesebbé és melegebbé tételéhez.

Kiss Bertalan.

A pünköszt 11. napi perselypénzt a satmari liceum javára beküldték: Pâncota 50, Şunciuş de Beiuş 20, Joaniş 20, Nadlac 40 lei.

| AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR |

Marton Lajos ny. budapesti theológiai tanár 65 éves korában elhunyt. Az ujszövetségi tudományoknak volt csendes, de komoly, tudós professzora. Halk szóval is állandóan ígét hirdetett a kötelességről, az alapos munkáról. Nemzedékek kerültek ki a keze alól, kik általa gazdagodtak, tőle indításokat nyertek. Csak nemrég ment nyugalomba s ime rövid földi nyugalomát a halál pihenése váltotta fel. Temetése jun. 21-én volt. Fölötte dr Ravasz László hirdette a vigasztalás ígétjét. Boldogok, kik az Urban hálnak meg.

Jámbor Lajos VI. oszt. tanítóképző intézeti növendék az aiud (nagyenyedi) tanítóképző kiváló tanulója jun. 12-én fürdés közben a Maros folyóba fult. Kerületünknek (salontai illetőségű) egyik legderekabb tanítójelöltje volt, kiben nemcsak szülei, hanem egyházunk tanúgye is sok reményét vesztette el.

Vigasztalja meg szeretteit az Ur a feltámadás boldog reményével.

| HIREK |

Értékes adomány. Hunyadi József hajduhadházi lakos a református szeretetszövetség munkáját megismerve, elhatározta, hogy mindenét, amiye van, erre a nemes célra adományozza. Az árvaházi alapítvány házat, földet, szőlőt, erdőt, legelőt foglal magában és mintegy 5000 pengő értékre becsülhető.

Nyugalomba vonuló theol. tanár. Bilkei Pap István, a budapesti theologia örökifju lelkü, fáradhatatlanul tevékeny professzora, az ifjuság lelkes barátja a most elmúlt tanév végével nyugalomba ment. Adjon Isten neki hosszú életet jó egészségben, hogy a megérdemelt nyugalmat sokáig élvezhesse.

350 éves lesz a debreceni kollégium. Három év múlva, 1938-ban lesz 350 éve, hogy a debreceni kollégiumban megszakítás nélkül folyik a főiskolai ok-

tatás. Az elmúlt 350 év alatt 200 professzor 463 szenior vezetése alatt több mint 40.000 főiskolás diák nyert kibocsátást a kollégiumból. A 350-ik évforduló ünnepély előkészítését öt tagu bizottság végzi.

Kerületi könyvtárunk számára beküldött művek: Seneca: Opera Omnia I. kötet. Márton István: Latin nyelvkönyve 1793-ból. Budai Ésaías: Cellorius Liber Memorialis. Justinus: Historiac Philippiense. (Szánthó Béla Diósig ajándéka). Nits István I: Anyás versek.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K. J. R-a. Igazad van, de okát én sem tudom, mert leadtam. Bizonyára technikai okokból nem jött. Intézkedtem.

G. L. S-a. Az elszámolást megkaptam. A pénz Kiss B. címére küldendő.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3105 – 1935-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 1935. évi 26-b határozatának 2. és 3. bekezdésében kimondja, hogy

kötelezi az összes tanítókat, akiket a tanfolyamra behívtak, hogy azon fegyelmi eljárás terhe alatt résztvegyenek.

Kötelezi az egyházközségeket, hogy a tanfolyamra utazó tanítókat fizetési hátralékuk kiszolgáltatásával, előleg nyújtásával s a lehetőséghez képest rendkívüli segéllyel is támogassák. Felhatalmazza az elnökséget, hogy a tanfolyamon résztvevők számára a kulturtaxa alap terhére a rendelkezésre álló összeg erejéig segélyt folyósítson s annak felhasználásáról a viszonyoknak megfelelően intézkedjék.

A bihori revizorátustól vett értesítés szerint a politikai bihor-megyei tanítóknak Râmnicul Vâlceaban, a tanítónőknek Turnul Severinben kell jelentkezniök tanfolyamra, az ottani tanítóképző igazgatóságánál, július 10-én. A behívottakat névszerint értesítettem az iskolaszéki elnök urnál. A többi megyebeliek alkalmazkodjanak az ill. esperesi hivataltól és revizorátustól veendő értesítéshez.

Ügyvivőnkől nyert értesítés szerint a tanfolyamra utazó tanítók 50%-os vasuti kedvezményre szóló igazolványt kapnak az ill. revizorátustól, kedvezményes ellátásukról az áll. internátusokban gondoskodás történt, azonban lepedőt, takarót és kispárnát ajánlatos magukkal vinni,

Oradea, 1935. június 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Közigazgatási: 2637 – 1935-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkeszi hivatalnak.* Hivatkozással 2496 – 1935. sz. körrendeletemre, *miheztartás végett* közlöm, hogy a *kultuszminiszter ural lefolytatott tárgyalás alapján* mindaddig, amíg a minisztérium részéről a királyhimnusz magyar szövege meg nem állapított, a himnuszt *csupán* orgonán kell intonálni és végig játszani.

Oradea, 1935. június 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2963 – 1935. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Az autorizációs kérvény mellékletéül szolgáló act de angajament-ek felbélyegzése tárgyában birságolások elkerülése végett a következő eljárás követendő:

Az act de angajament akkor állítandó ki, mikor az ill. esperes az E. T. VI. t. c. 29. §. 2. bekezdése értelmében a tanítóválasztást ideiglenesen megerősítette. Kiállításakor 27 Lei okmány és 2 Lei repülő bélyeggel felbélyegezendő. Szövege a hiv. lap 1928. évf. 613. old. közölt szöveg, vagy a Kálvin könyvnyomdában készen kapható minta. Ez a szöveg a következő záradékkal látandó el a 75–1934. egyházkerületi közgyűlés határozat értelmében: Toate

chestiunile litigioase care vor deriva din prezentul raport de serviciu deci și cele referitoare la salarizare se vor judeca exclusiv de judecătoria bisericești în baza legilor bisericești și în această privința nu se adunite nici o excepție.

Azonnal kiállítás után az act de angajament az ill. esperes urnál bemutatandó láttamozás végett. Egy hónapon belül a kiállítástól számítva, az eredeti három bélyeges (7+2 Lei bélyeg) és egy bélyegtelen másolati példány bemutatandó az illetékes pénzügyigazgatóságnál (ahol pénzügyigazgatóság van) vagy adóhivatalnál (percepția), a proporcionális illeték befizetése végett. Ez az illeték az act de angajamentben foglalt évi fizetés 1:2 százaléka a törvény 14 fej. 19. pontja szerint.

Az adóhivatal megtart a maga számára egy bélyegtelen és egy bélyeges másolatot s az összes példányokon egyszeri befizetés mellett igazolja az illetékezés megtörténtét. Ahol az illetékező hivatal esetleg más eljárást követne, viták kizárása végett, meg kell elégedni azzal is, ha az eredeti példányon igazolja a kifizetést, ebben az esetben a másolati példányokon az eredeti alapján a lelkeszi hivatal igazolja a befizetés megtörténtét.

A visszakapott egy eredeti és két másolat az autorizációs kérvényhez mellékelendő, egy bélyegtelen fogalmazvány az iskola irattárában őrzendő meg, egy bélyegtelen másolat az ek. irattára számára beküldendő. Az esperes urak saját hatáskörükben intézkednek a hivataluk számára szükséges másolatra nézve.

A minisztérium a betérjesztett 3 példányból egyet visszatart, az eredeti az iskola irattárában őrzendő, a másolat a tanítónak kiadandó.

3003—1935-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 26 d—1935. sz. határozatával elrendelte, hogy 1935 szept. 1-től kezdődőleg tanító meg nem választható és helyettesként meg nem bizható 1) a román nyelvtudásnak a Magánoktatási törvény 16. fej. c pontjában foglaltak szerint való igazolása nélkül. 2) Az 1934 évi augusztusi vizsgán megbukott tanítók pedig annak igazolása nélkül, hogy 1935-ben tanfolyamon résztvettek vagy az alól felmentést nyertek.

Ugyancsak nem választhatók azok a tanítók, akik diplomájuk kelte után több mint 4 éven keresztül állást nem foglaltak el vagy akiknek szolgálatában 2 évnél több megszakítás van, kivéve, ha bemutatják a minisztériumnak 1935—36-ra szóló előzetes autorizációját. A fenti évek iskolai évek és szept. 1-től aug. 31-ig számítandók. P. o. aki az 1930—31 tanév végén szerezte meg a diplomáját és állásban nem volt 1935. szept. 1-el még választható.

Azok ellen az iskolaszéki elnökök és presbitériumok ellen, akik ez ellen a rendelkezés ellen vétének, az ill. esperes urak az eljárást megindítani tartoznak.

A pályázati hirdetések a hivatalos lapban csak esperesi számmal ellátva közölhetők s az esperes urak, ha fenti feltételek a pályázatban expressis verbis bent nem foglaltatnak, azokat jóvá nem hagyhatják.

Oradea, 1935. jun. 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

3147—1935-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* Értesitem, hogy tudomásom szerint a posta vezérigazgatósága valamennyi postahivatalt értesítette arról, hogy az egyházak portómentességi jogát megvonta. Eppen ezért mindaddig, amíg az ezen ügyben teendő lépések következtében egyéb rendelkezés nem történik, felhivom az összes nt. lelkészi hivatalokat, hogy hivatalos levelezéseiket a lehető legszükségesebbekre redukálni sziveskedjenek. Hivatalom részére is oly értelmű rendelkezést tettem, mely szerint csak a fontosabb halaszthatatlan ügyekben adok, vagy adatok választ. Oradea, 1935. Július 1. Atyafiságos szeretettel: **S u l y o k István sk. püspök.**

2993—1055-I. sz. Közigazgatási. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* Hivatkozással hivatalos lapunk ez évi 2. számában megjelent 6584—1934. sz. körlevelemre, közlöm a a nt. lelkésztársakkal, hogy egyházkerületünk ez évi május 28-án tartott közgyűlése 15. sz. határozatával az erdélyi egyházkerület által megindított külmissziói munkával közösséget vállalt, illetőleg a közösségvállalást, melynek nemcsak egyazon lelki indítékai nyilvánultak kerületünk több gyülekezetében, hanem áldozatos tényei is, — hivatalosan is megállapította s a jövőre programjául vallotta. Kimondotta egyebek közt azt is, hogy addig is, míg a zsinat kezébe veszi a külmisszió ügyét s megalkotja annak vezető szervét, a románia református egyház külmissziójaként folyjon tovább a már megindult munka.

Az egyházkerületi közgyűlés felhívott határozatából itt most még csak azt emelem ki, hogy a külmisszió barátai körének vezetésével mindakét egyházkerület Horváth Jenő aninószai lelkész atyánkfiát bizta meg s hogy a külmisszióra szánt minden adomány, a magánosoknál elhelyezett és a templomi perselyekben begyűlt pénzek az erdélyi egyházkerületben az ottani kerületi pénztárba, a királyhágómelléki kerületben pedig az itteni (Oradea) pénztárba küldendők s továbbá, hogy az erdélyi ref. egyh.-ker. által jelenleg alkalmazott külmissziói utazótitkár a királyhágómelléki egyházkerület is fogadja. E nagyjában megadott tájékoztatás kapcsában értesitem mindazokat a lelkésztársakat, akiknek gyülekezetében a »Külmisszió Barátai« táborába tartozó perselytulajdonosok, vagy az ügyet megajánlott adományaikkal szolgáló barátok vannak, hogy a félévi perselybontást és az adományok összeggyűjtését a külmissziói titkár körlevele szerint sziveskedjenek végrehajtani. Ennek időpontját a külmisszió Barátai vezetője hozzám intézett beadványában ez évi július első vasárnapjára vagyis július 7-ére tűzte ki.

Sziveskedjenek tehát az érdekelt lelkésztársak ezt a perselybontást úgy hajtani végre, ahogy azt az új perselyzáró szalagok dolgában is említett titkár atyánkfia kéri.

Mint a fentiekből is kitűnik, a befolyt adományok egy összegben egyházkerületünk pénztárába küldendők »külmissziói perselypénz« megjelöléssel, ugyanakkor azonban az adományozók neve és a perselypénzek összege egy kimutatásban a Külmissz. Barátai vezetőjéhez (Ref. Lelkészi Hivatal Aninoasa, jud. Hunedoara) is közlendő nyilvántartás és az »Egyház és Misszió«-ban való nyugtázás végett. Oradea, 1935. jun. 27. Atyafiságos szeretettel: **S u l y o k István s. k. püspök.**

Pályázati hirdetés. A peregul-mic-i ref. egyház felekezeti kántor-tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: 9 hold szántó föld (1100 □ öl), 2715 liter buza, 1755 liter árpa természetben, 9 méter tűzifa természetben, beszállítva. A díjlevélben foglalt készpénz fizetés mai értéke 5000 Lei. Stóla az egyházkerületi határozat szerint, 3 szobás lakás, nagy kerttel. A tanító kötelessége a III—VII. osztályoknak a fennálló állami és egyházi tanterv szerinti vezetése, minden második vasárnap kántori szolgálat, orgonával, felváltva, énektanítás, dalárda vezetés, a belmissziói ügyekben közreműködés. A pályázók 1935. Aug. első vasárnapján próbaéneklésre megjelenni tartoznak, a megválasztott tanítónak az egyház, az utiköltséget megtéríti. A megválasztott tanító állását 1935. Szept. 1-én elfoglalni tartozik. Pályázatok beadásának határideje a hivatalos lapban megjelent hirdetéstől számított 3 hét. Pályázatok a lelkészi hivatal címére: Peregul mic (Kispereg), jud. Arad m. küldendők. Vasutállomás: Pecica.

Az előre jelentkezők számára az egyház a Pecica-i állomásra kocsit küld s ellátásáról gondoskodik. Pályázhatnak csakis oklevéllel és román vizsgával bíró férfitanítók. Presbiterium.

Pályázat. A Sânnicolaul de Munteni ref. egyház presbiteriuma pályázatot hirdet az orgonista kántortanítói állásra. Javadalma: 1. Természetbeni lakás, kerttel. 2. 8 kath. 1203 □ öl tagbirtok haszonélvezete, állami adóját az egyház fizeti. 3. 37 □ öl szőlő. 4. Egy pince. 5. 4 octa fajzasi jog, melynek adóját haszonélvező fizeti. 6. (Tandij váltság 350 kor., 6 öl fa váltság 72 kor., szántás váltság 20 kor., 2415 lit. rozs váltság 217 kor. 35 fill., bor váltság 313 kor. 95 fill.) helyett 18.000, azaz Tizennyolcezer Lei évi fizetés. 7. Stóla. Kötelesség: Az egyháztanács által reábizott osztályok vezetése, orgonista kántori teendők végzése. Egyházi jegyzőség, vasárnapi iskola, ifjúsági, biblia kör, nőszövetségi s egyéb belmissziói és társadalmi munkában intenzív részvétel, egyházi énekkar szervezése és vezetése, lelkész akadályoztatása esetén a kanonikus órákon az Istentisztelet végzése. Pályázhatnak román vizsgával bíró okl. tanítók. Személyes megjelenés előnyt biztosít s a megválasztottnak utiköltségét az egyház megtéríti. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére Sânnicolaul de Munte p. u. Săcueni, jud. Bihor, 1935. Július 27-ig adandók be. Presbiterium.

Pályázat. Az oradeai ref. leány-gymnázium pályázatot hirdet a román-latin tanulók óráinak ellátására. A meghirdetett órák ellátását a pályázók képesítéséhez képest vagy rendes, vagy helyettes, vagy óraadó tanárookra fogják bízni. Fizetés és kötelező órák a fenntartó testülettől megállapított óraszám és díjazás szerint. Pályázatok az Igazgatótanácshoz címezve legkésőbb július 21 déli 12 óráig Csernák Béla igazgatótanácsi elnök, Oradea, Parcul Eminescu 32. küldendők, ahova bármilyen természetű felvilágosításért is fordulhatnak a pályázni akarók. A pályázók képesítésüket hitelesen igazolni tartoznak (oklevél, licencia és pedagógiai seminárium, az ill. lelkészi hivatal által hitelesített másolatban). Oradea, 1935. Junius 28. Igazgatótanács.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb áron postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók:

**nagybetűs HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYVEK**

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	○○○	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	○○○	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	○○○	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	○○○	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A ref. férfiszövetségek gyakorlati célkitűzései.

Dr SOÓS ISTVÁN egyházkerületi főjegyző
1935 június 17-én tartott előadásából.

Ha a háboru utáni kort kellőképen akarjuk jellemezni, úgy azt méltán nevezhetjük a válságok korának . . .

. . . Nézzünk csak körül a mi portánkon. Ha valahol kell építő munka, ha valahol kell önbizalom felgyújtás, a csüggedtekbe erő és reményöntés, úgy itt, a mi Romániához tartozó ref. gyülekezeteinkben, feltétlen szükséges. Ha a gazdasági válság másutt felütötte a fejét, az itt már tömegnyomor formájában jelentkezik; ha az önzés és anyagiasság másutt kísért, az itt már iskola és egyházfeladásban vigyorog felénk, mint szörnyű valóság és nemzetárulás; s ha másutt lelki válság és morális válság van, az nálunk már elbukás és összeomlás határán mozog. Kis mécsesek pislákolnak eme nagy lelki sötétségben, lelkészek, de csak egyesek apostoli munkája, presbiterek és néha presbitériumok heroikus lábmegvetése, nőszövetségek és leányszövetségek megható és csak női lelkekben meglévő szívós és kitartó küzdelme a hitetlenség és nyomor ellen; és azonkívül semmi. Ebben a hősie, a halállal dacoló, egyház- és nemzetmentő munkába most kell belekapcsolódnok a férfiaknak is, a férfiszövetségeknek is! Ha a lelkészek, egyes presbiterek és nők eddig már kivették részüket az egyház és nemzetmentés frontján, hogy hiányozhatnának onnan a férfiak, akik az egyház oszlopai, fajunk fenntartó elemei, kik egyházi lelki hadseregünk valóságos zöme kell, hogy legyenek?!

. . . A férfiakat és azok szövetségét, a keresztyén ref. szövetségeket át kell, hogy hassa mindenekelőtt az egymás iránti keresztyén testvéri szeretet, mely az ugyanolyan sorsközösségben élő nemzet tagjait, testvéreként kapcsolja egymáshoz s amely szeretet lebont közöttünk minden eddig esetleg fennálló válaszfalat és így közös, szent és éppen nehézsége miatt hősieinek mondható egyház- és

nemzetmentő munkára sarkalja őket. A cél kétféle: az egyház, mint nemzeti kulturánk és adottságunk végvára területén belül: 1. vallás és kulturvédelem, 2. továbbá egymás gazdasági, anyagi felsegítése és támogatása.

Ha a férfiszövetség átérzi ezen történelmi időben óriási felelősséggel járó hivatását és megtudja látni a maga teendőit, úgy megtudja mutatni, hogy a hit és akarat a semmiből is teremteni és alkotni tud. Számba kell tehát vennünk először az erőket, a szükségleteket és mindenkinek ki kell vennie a részét a munkából. Az öskeresztyének még szegényebbek, még nyomorultabbak voltak, de a hit és szeretet csodákra inspirálta őket.

Legelső célkitűzés tehát minden férfiszövetség elé: *egyházam és iskolám megmentése*. Ezt minden áron és utolsó erőfeszítéssel is biztosítani kell, mert az egyház és iskola »ma a magyar kálvinizmus utolsó lobogója« s ha ez a lobogó elbukik, úgy elbukott a református hit és a magyar nemzeti kultúra is azon a helyen. Meg kell tehát teremteni az egyház és iskola fenntartásához szükséges anyagi eszközöket mindenképpen és minden áldozattal. Egyházi adóbehajtás, gyűjtés, adományok mind alkalmasak erre a célra. A férfiszövetségnek meg kell találnia a módot a legalkalmasabb eszköznek igénybevételeére.

De ezek csak primair szükségletek! Az egyháznak az általános művelődés célját szolgálnia kell és a férfiszövetségnek segítséget kell nyújtani a felnőttek kultúr-szükségletének kielégítésére is, kulturházak, olvasóköri felállítás, előadások rendezése, tudományos és szórakoztató felolvasások rendezése útján. Népünk szomjazza a tudást; de oly nehezen jut hozzá; már pedig egy műveletlen elmaradt nép elveszti a létjogosultságát, hogy a nemzetek között megállja a helyét. A testvéri keresztyén szeretet tehát az egymás kölcsönös lelki és szellemi támogatásán épüljön. Tanácsadó órák és összejövetelek tartandók hetenként egyszer, hol az új törvényekről, az új rendeletekről, a népet érdeklő szakkérdésekről tartandók előadások s a férfiszövetség a lelkésszel az élén, gondoskodik megfelelő szakemberekről.

A földmives lakosság részére földmives iskolák, vándortanítók állítandók fel s mindez az egyház keretén belül, mert már csak magunkra vagyunk utalva és csakis az egyház az a nemzetközileg is védett keret, amelyen belül népünk művelődése, nevelése minden fokozatban megoldható.

Második fontos probléma az egymás megsegítése és pedig a testvériség és a keresztyéni szeretet elve alapján. A férfiszövetség

egy olyan testvéri hálózat kell, hogy legyen, melynek minden keresztyén református férfi tagja, amely minden tagjáról gondoskodik; azt elmerülni, elpusztulni nem hagyja, sőt hóna alá nyújtja kezét és az elbukófélben levőt felemeli, támogatja, biztatja, erőt és reménységet önt belé. Mert hiába a jóakarát az egyház támogatására, ha a keresztyén református férfitársadalom egyénei elvesztik magok alól a talajt, létök existenciájának alapját; akkor már belepusztul és sülyed az egyház és nemzet is . . .

A férfiszövetség munkájának egyik legszebb, de legnehezebb része a munkanélküliek támogatása, elhelyezése, nyilvántartása és megsegítése. Nem szabad egyetlen református embernek és családnak nyomorultul elveszni addig, míg a többinek megvan a mindennapi kenyere, mert abból a darab kenyérből juttatni kell az elesettnek is. Minden egyház és városokban minden paróchiális kör tartsa nyilván a maga tagjait, a munkanélkülieket helyezze el, addig is gondoskodjék segélyezésükről és teremtsen elő a legszükségesebbeket maguk és családjuk részére. Ha minden református férfi érzi, hogy mögötte áll egy hatalmas ref. társadalom, úgy nem veszi el lelki egyensúlyát és nem tér át más vallásra, és nem menekül az öngyilkosságba, hanem új életet próbál kezdeni és hasznos tagja lehet a társadalomnak, a mi vérszegény és annyira elárvult magyar társadalmunknak. De ehez hasonló és ehez méltó szép feladat az ifjúság elhelyezése is. Ref. ifjaink ma, ha el is végzik iskoláikat, ha tanulnak is valami mesterséget, céltalanul ödöngenek, sehol sem akarják őket felvenni, végül vagy elzültenek, vagy a szélsőséges eszmék szolgálatába állnak. Ezt meg kell akadályozni!

Református kereskedő alkalmazzon elsősorban református inast, segédet, hivatalnokot, viszont az ifjúság, a fiatalság mutassa meg, hogy méltó arra, hogy a református társadalom őt felkarolja; mert szorgalmával, becsületességével és tudásával csak előmozdítja a saját maga és munkaadója érdekét.

Nyilvántartást kell vezetni az elhelyezkedni akaró ifjúságról s egy külön bizottság gondoskodjék az elhelyezkedési lehetőségekről . . .

És ezeken kívül még mennyi tengernyi probléma vár megvalósulásra. Előtte áll a szociális problémák egész légiója, kórház, árvaház, menedékház, szegényház, aggokháza, melyek mind-mind egy-egy oszlopai lennének egyházunknak és nemzetfenntartó erőnknek. Mindehez azonban erős hit, faji öntudat, erős akarat és nem csüggedés szükséges . . .

Vegyünk példát a szívósság és erős akarat tekintetében a mi nőinktől, kik gyengébb fizikummal, de lelki erővel szívósan állják a harcot, nem csüggednek és dolgoznak.

Sajtóproblémáink.

Nagyon meggondolkoztató dolog részünkre, református magyarokra nézve a világ sajtótermékeinek mai terjesztése. Ezer számra jelennek meg, havonta, sőt hetenként a legminimálisabb árért, regények, folyóiratok, ujságok. Hiszen ez még nem lenne baj. Ez még a mai gazdasági viszonyok között dicséretes körülmény; a veszedelem az, hogy olcsó pénzért hiveink nem valami értékes, léleknevesítő, emberi méltóságra emelő szellemi táplálékot kapnak, hanem sötét bünbe, mélységbe vezető utat nyitnak számukra ezek a propaganda kiadási könyvek. S ha meggondoljuk azt, hogy a romboló hatású sajtótermékek sokszor nem épen az emberi természetes ösgonoszság napfényretörései, hanem a társadalmi rendet felbolygatni kívánó elemek, tendenciózus, tervszerű céljaik keresztülvitelét elősegítő talajmegművelés. Komolyan dologhoz kell lássunk, hogy népünk lelkében megmentjük még azt a kevés magyar református lelket, ami még megmenthető. Ne ringassa senki magát abban az illúzióban, hogy hiszen a nép ugysem olvassa ezeket, mert először is vagy tényleg olvassa, vagy pedig alkalmas közvetítők útján jut el ehez az egyáltalán nem kívánatos szellemi irányzathoz. Találkoztam már faluban — nem is beszélve a városról — olyan református magyar családokkal, ahol a felszines, kapkodó, fölényeskedő, blazirtan könnyelmű erkölcsü gondolkozást egyenesen az ilyen tizfilléres regények állandó olvasására vezethettem vissza. Sőt református papicsaládok is akadnak, hol a magyar irodalmi művelődés a sorozatosan megjelenő olcsó, dumping regények olvasásában merül ki, miután házhoz vitte azt az aktatáskás ügynök ur s igen melegen ajánlotta, mint érdekesítő, lekötő olvasmányt . . .

De álljunk csak meg egy néhány percig és vizsgáljunk meg két dolgot a mi magyar és a mi egyházi irodalmi életünkben. Először is megbénítja ezt az anyagi lehetőség hiánya. Bárhogyan szépítjük is a dolgot, de ma egy művelt középosztálybeli testvérünk nem rendelkezik azzal az anyagi erővel, hogy egy imádságos könyvért 100, 200 leit adjon, vagy egy kis vallásos traktátusért 20—60 leit s ugyancsak nem képes arra, hogy egy érdemes magyar regényíró diszeskiadási könyvéért két-háromszáz leiket adjon, hozzávéve az utánvételezési költséget is. S hányszor halljuk panaszkodni az egyszerű, de vágyakozó szegény népet, hogy »milyen nagyon szeretnék egy szép imádságos könyvet, de nem tudok venni, mert 30 leim van csak!« Másodszor mintha írónknak kisebbbedést jelentene az, ha egész egyszerű papiron, füzve adnák ki műveiket. Hogy jut ahoz X. Y. író, hogy az ő írása ponyvaregényekkel egyenlő

formában és árban jelenjen meg? Kicsit lejjebb kell ma szállnunk az életbe, a néphez s alkalmazkodnunk életlehetőségeihez. Lehet finom papíron bőrkötéssel is kiadni imádságoskönyveket, regényeket, de ugyanazzal a betűszedéssel lehet olcsó papíron, egyszerű sötét puhakötéssel is kinyomatni s ezeket a lehető legminimálisabb árért terjeszteni. Ha pl. egy vallásos iratban építeni akarunk, de viszont a költségek miatt elzárjuk a nagy nyilvánosságot annak megszerzésétől, mit használunk azzal? Elássuk a talentumot a földbe s nem gyümölcsöztetjük . . . haszontalan szolgálak vagyunk.

De ne gondoljuk, hogy új kérdés ez. Mikor 1590-ben Ecsedy Bátori István vizsolyi nyomdájában megjelent Károli Gáspár első teljes bibliafordítása, az is olyan drága és nagy terjedelmű volt, hogy a nép, akihez pedig épen úgy el kell érjen Isten szava, nem tudta megszerezni magának. Ezért szükségét érezték, hogy kisebb formában, olcsóbb kiállításban is kiadják. Ha ma egyik erdélyi lapkiadóvállalat tud 200, 300 oldalas regényt 4 (négy) leis árban árusítani, miért ne tudnánk mi magyar reformátusok traktátusokat, imádságos könyveket olcsó papíron kiállítva 10—20 leiért rendelkezésre bocsátani gyülekezeti tagjainknak?

Vigyázzunk, mert nagy veszedelem vesz körül bennünket! Tennünk kell valamit. Igaz a »Ref. Jövő« néplap beindításával már nagyon sokat lendítettünk sajtóirodalmunkon s ezáltal már bizonyos mértékben, egészen olcsón juttatjuk hozzá hiveinket ahhoz, hogy református szemszögből lássanak a világban s tudjanak kritikát gyakorolni a napilapok ferde, vagy tendenciózás beállításával szemben; azonban a vallásos irataink, elbeszéléseink terjesztésénél mindig háttérbe maradunk. Így azután utat nyitunk hiveinknél a legkülönbözőbb, de ránk nézve semmiesetre sem előnyös hatásoknak, mert ezeket iratterjesztésünkkel nem tudjuk ellensúlyozni, mert nem adunk olyan árban iratokat, amihez lenne anyagi erejük, hogy beszerezzék.

Figyelmeztessük világi, magyar református íróinkat, hogy tegyenek meg mindent, hogy legszélesebb körben terjedhessen iratuk. S akiket Isten egyházi férfaiink, nőink közül megáldott írói tehetséggel, azok legyenek azon, hogy — bármilyen egyszerű kiadásban de minél olcsóbban és több példányban adják ki műveiket. Ezáltal ellensúlyozzuk azt az ártó szellemű lavinát, amelyik zug felettünk amelyik ezrével szórja a maga ledér, erkölcstelenségekre taszító, lázító elbeszéléseit, regényeit . . .

Ma már nem szabad bármilyen eszköztől sem visszariadnunk, amivel terjeszteni tudjuk ref. magyar szellemünket. Ha meg akarjuk őrizni őseink örökségét az új világban, akkor igénybe kell vegyük

az új világ, a modern világ minden eszközét, amely előttünk áll, hogy egyházunk, népünk szolgálatába állítsuk. Ma egyik leghathatósabb eszköz kétségenkívül a sajtó, ezért nekünk is ugyanazzal az eszközzel kell kiállnunk. Így bizonyára győzni fogunk, mert mellettünk, még egy sokkal nagyobb hatalom munkálkodik a Szentlélek Uristen, aki biztosítja a diadalt...

MÁRTON FERENC
s. lelkész.

A IX-ik C. E. Világkonferencia.

Az egymást érő konferenciák között, amelyek a keresztyén társadalom egyes korosztályainak vagy egészének nevelési problémáival foglalkoznak, mind hatásterület, mind jelentőség tekintetében messze kimagaslik a f. évi Aug. 2 7-én Budapesten tartandó keresztyén szövetségi (C. E.) világkonferencia, amely bennünket közelebbről azért érdekelhet különösebben, mivel a C. E. szövetséges mozgalom volt időrendben a legelső, amely nálunk a belmisszió néven ismert társadalomnevelési törekvéseknek uttörő gyakorlati munkása volt. A konferencia most kibocsátott gazdag programjából az alábbi kiemelkedő pontokat kívánjuk jelezni:

A jelenlegi vallási helyzetről három beszámoló előadás fog szólni és pedig a TÁVOL KELET-ről Chow A. T. Y. a kínai C. E. szövetség titkára, a KÖZEL KELET-ről Férid audi názarethi lelkész, a palesztinai C. E. bizottság elnöke, az európai kontinensen pedig Kelly Jakab dr az európai C. E. Unio elnöke fog értekezni, Nagybritaniáról Polloch Tamás a brit C. E. Unio elnöke, Amerikáról pedig Stanley B. Vandersall világszövetségi titkár fog beszámolni. Ezen nagyobb keretű előadásokon kívül az egyes nemzetek képviselői, országuk zászlajával vonulva föl, rövid pár perces közlést adnak le az országukban folyó C. E. munkáról. A közbeeső vasárnap délelőtt, szokás szerint, a külföldi lelkészek hirdetik az igét a prot. templomokban, míg délután a vérmezőn szabadteri evangelizálás, este pedig ünnepi hangverseny lesz a zeneakadémián. Az urvacsorai istentiszteleten dr Poling Dániel a C. E. Világunio elnöke hirdeti az igét és dr Ravasz László püspök végzi az ágendát. A gyűlések színhelye délelőttönként a külföldiek részére a Zeneakadémián, a magyarok részére a fővárosi Vigadóban lesz, ugyanott lesznek a délutáni ülések is, míg az esti nyilvános gyűlések a városi színházban tartatnak. Utóbbiakra a belépés díjtalan. A konferenciai részvételi díj 10 pengő, családjegy legalább 3 tagu családnak 5-5 pengő, ebben benne van a jelvény, program és énekeskönyv, valamint kisebb igényű résztvevőknek, akik lepedőt,

pokrócot és kispárnát visznek magukkal, ingyen tömeg szállás is. Napi étkezés a gyűlések közelében: ebéd és vacsora 2.20 pengőért, kapható. A konferencia résztvevői félárban, vagyis 2.50 pengőért szerezhetik meg utólag Budapesten az utlevélvizumot. Magyar valuta beszerzésére ajánlatos pengőcsekkek vásárlása, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár utján, melynek összeköttetése van az összes európai országok fővárosának legelső bankintézetével. A magyar vasuti vonalakon 33%-os kedvezményt nyújtanak a résztvevőknek.

A romániai utasok részére Kádár Géza zalaui esperes úrtól bővebb fölvilágosítások nyerhetők. T. A.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Özv. Császár Péterné nyug. isk. igazgató-tanító özvegye 67 éves korában elhunyt. Temetése június 23-án ment végbe Hódmezővásárhelyen, nagy részvét mellett. Halálát két fia, egy leánya és négy unokája siratja. Az elhunytban Vadai Béla esperes anyósát vesztette el. A gyászolóknak adjon az Ur vigasztalást, neki pedig, — ki egy életen át volt hűséges és engedelmes szolgálóleánya az ő Urának és egyházának — adja meg az örökéletnek el nem hervadó koronáját.

HIREK

A VI. ker. leánykonferencia megrendezéséért köszönet és elismerés illeti a salonta-i gyülekezet lelkes lelkipásztorait és áldozatkész tagjait, a leányszövetség buzgó tagjait és fáradhatatlan vezetőjüket Gavallér Lajos s. lelkészt, kik szeretetükkel otthont adtak a konferenciának. Mindenekfölött pedig hála illeti a kegyelmes Istent, ki szent Lelkével összegyűjtötte és megáldotta az utána vágyakozó sziveket.

Ezüstkoszoru. Örömmel értesültünk, hogy az oradeai Sztárai Mihály énekkar első díjat

nyert a Târgu-mureși országos dalosversenyen, melyen 67 dalárda vett részt több mint 3000 dalossal. Kerületünk református énekkarait a Carei-marei férfikar és az oradeai Sztárai énekkarok képviselték. A Sztárai énekkar első díját — az ezüst koszorut — az énekkar lelkészelnöke: dr Szabó Lajos vette át Inczédi Joksman Ödön országos elnöktől, több mint 400 ember lelkes éljenzése között. Mi további sikereket kívánunk a kitűnő együttesnek. Szerezzenek még több ilyen dicsőséget egyházunknak és népünknek.

A Sighet-i Ref. Egyházi Énekkar zászlószentelési ünnepélye. Felejthetetlenül szép ünnepségek keretében szentelte fel a Sighet-i Református Egyházi Énekkar diszes új zászlóját június 16-án. A zászlószentelési ünnepségek sorozata szombaton délután a vendégek fogadásával kezdődött az állomáson, ahol a református egyház vezetői, valamint a sighet-i dalárdák reprezentánsai testületileg megjelentek a dalosszövetség vezetőinek és a vendégdalosoknak üdvözlésére. Este a Liceum udvarán volt a vendégsereg és a helybeli dalárdák ünnepélyes üdvözlése, ahol Papp József ref. lelkész, a Sighet-i Református Egyházi Énekkar elnöke köszöntötte meleg szavakkal az Országos Dalosszövetség képviselőjében megjelent Vásárhelyi János alelnököt és Boros Jenő kerületi elnököt, valamint az összes dalosokat. Az üdvözlésért Vásárhelyi János püspökhelyettes-alelnök mondott köszönetet. Ezután mindenik dalárda elénekelte a jeligéjét, a koszorúslányok pedig megkoszorúzták mindenik dalárdának a zászlóját. A tulajdonképeni zászlószentelési ünnepély vasárnap délelőtt a református templomban tartott alkalmi istentisztelettel kezdődött, ahol az ünneplő gyülekezet éneke után Boros Jenő sätmar-i lelkész végezte a szószéki szolgálatot, hirdetvén az igét a LX. zsoltár 6. v. alapján. Majd a Sätmar-i Református Iparos Dalegylet éneke után Papp József lelkész áldotta meg az új zászlót és kért áldást buzgó imádságban az új zászló alatt munkálkodó dalosokra, míg Csóka József színművész egy alkalmi költemény mesteri elszavalásá-

val csalt könnyeket a hallgatók szemébe. Végül a sighet-i Énekkar vegyeskara énekelt Kelemen Ernő karnagy dirigálása mellett, a gyülekezet pedig a 236-ik dicséret eléneklésével fejezte be az istentiszteletet. Délben diszközyüléssel folytatódott az ünnepély. Itt a sighet-i Ref. Vegyeskar éneke után Vásárhelyi János püspökhelyettes mondott nagyszabású megnyitó beszédet, melynek elhangzása után dr Székely Ákosné zászlóanya egy alkalmi jelige elmondása mellett diszes szalagot kötött a zászlóra. Majd Perka József ügyv. alelnök olvasta fel a Sighet-i Ref. Egyházi Énekkar és a zászlóbeszerzés történetét. A történet ismertetése után következett a zászlóavató Énekkar üdvözlése és a zászlószegek beverése, melyeknek megtörténtével a diszközyülés Perka József ügyv. alelnök zárószavaival fejeződött be. Este gazdag műsorú diszhangverseny fejezte be az egész napot betöltő zászlószentelési ünnepélyt, melynek megrendezéséért elsősorban Kelemen Ernő karnagyot illeti elismerés és dicséret, aki Papp József lelkésszel együtt mindent megtett az ünnepség sikere érdekében. De rajtuk kívül elismerés illeti az Énekkar tagjait, valamint az egyház előljáróit is. Külön dicséret illeti a hatóságok vezetőit, akik semmi akadályt nem gördítettek az ünnepély elé sőt közremunkáltak azon, hogy az minden tekintetben sikerüljön.

Iskolás lánykát teljes ellátásra elvállal Oradeán lakó özvegy református lelkészné igen kedvező feltételekkel a következő tanévre. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 1-3

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3251—1935. III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* A 3147—1935. III. sz. körrendeletem folyamánként értesitem az összes érdekelt nt. lelkészi hivatalokat, hogy bár hivatalos rendelkezést nem kaptam, de értesülésem szerint egyházunk portómentessége továbbra is engedélyezett és ily értelmű intézkedés történt a póstahivataloknál is Oradea, 1935. július 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

3289—1935-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. Esperes és Lelkész urnak.* A kultuszminisztérium 111,088—1935. sz. értesítésében közölte hivatalommal az 1934. évi április 1. előtti állami tartozások ügyében követendő eljárásokat, melyet szószerinti fordításban a következőkben hozom tudomására az érdekelteknek:

»Az 1934. évi ápr. 1. előtti állami tartozások likvidálása végett van szerencsénk a következőket közölni:

I. Az 1934. július 10-iki törvény és az 1935—936. költségvetési törvény 19. cikkében foglalt rendelkezéseknek megfelelően, mindazoknak az állami tartozásoknak a likvidálása, amelyek az 1934—935. költségvetési évet megelőző időből származnak, járadék állam papírral, az »1935. évi 3 százalékos belső konszolidálási kölcsön« jegyzésével történik.

II. A fenti kölcsön aláírására elfogadtatnak a lezárt költségvetési évből származó követelések (fizetések, fizeteskülönbözetek, anyagi költségek stb.), amelyek az 1934. április 1-t megelőző időből keletkeztek és váltak esedékessé és felvannak véve az 1935—936. évi költségvetésbe, valamint a letéti nyugták és az adó bonok.

III. A követeléseknek az »1935. évi 3 százalékos belső konszolidálási kölcsön« aláírása útján leendő likvidálása a pénzügyigazgatásnál található specialis formulárén beadott kérvény alapján történik, amelyet 1935. július 1-től augusztus 1-ig kell betérjeszteni, amint következik:

a) A nem likvidált és nem utalványozott vagy az utalványrendelet (mandat) kiadatott, utalványoztatott és fizetetlenül maradt követelésekre vonatkozólag, egyenesen ezen minisztérium, számvevőségi, tartozási ügyosztályához,

b) A letéti nyugtakra vonatkozólag egyenesen ahoz a pénzügyigazgatósághoz, amely azt kiadta.

c) Az adó bonokra nézve az Amortizációs pénztárhoz.

IV. Ami a kollektív státot illeti, a következőkben kell eljárni:

a) A statban levő minden egyes személy felbélyegzi és kitölti az előírt formulárét (nyomtatványt) az összes vonatkozó adatokkal és azzal a végösszeggel, amely neki jár.

b) Szerkesztenek azután egy kimutatást két példányban a fizetendő netto összeggel a következő minta szerint:

KIMUTATÁS

A ..... sz. utalvány rendeletben foglalt személyekről a nettó összegekkel.

Folyószám	Vezeték és keresztnév	Lakhely	Összeg márciusra	Összeg áprilisra	Részlete	Összesen	Kikerekítés	Fizetendő összeg
1.	Popescu János	Băneasa	3640	3640	30	7250	250	7000
2.	Ionescu Miklós	Otopeni	4660	4660	60	9260	240	9500

A kimutatás folytatólagosan készül, azonban minden egyes kerület, intézet, fakultás vagy esperesség összege után, ha az utalványozás mindegyikre történt (külön).

c) Abban az esetben, ha más hónapokról is van kifizetendő fizetés, ez hozzáadandó a március havi rovathoz, amely megemlítendő.

d) A kikerekítés minusszal vagy plusszal történik és pedig: a 250 Lei vagy kisebb töredék az állam javára marad; a 250 Leinél nagyobb töredék pedig kikerekítettik 500 leire.

e) A Casa de Credit vagy más pénztár vagy bank részére történt levonások, amelyek benne voltak a fizetési utalványban, a fizetendő összeghez lesz hozzáadva. Birói letiltásoknál igazolandó, hogy a letiltás törölve lett.

f) Ha a letiltás nem lett törölve, mellékelni kell azoknak a kérvényét, akiknek a javára történt a letiltás, megemlítvén ezt a jelentésben.

g) Abban az esetben, ha a hasonló levonásokról külön utalvány lett kiadva, az összeg hozzáadandó minden egyes személy részére fizetendő összeghez, mellékelvén egy bizonyítványt is arról, hogy az illető bankok, vagy hitelezők kilettek fizetve utólagosan történt levonásokkal.

V. Miután ezt a kimutatást befejezték, elkészítenek egy borderót négy példányban a következő minta szerint:

BORDEROU

a személyekről a ..... nettó összegekkel:

F. szám	Vezeték és keresztnév	Lakóhely	értékpa-pirokban fizetendő összeg	az érték-papírok értéke	Aláírás

Ebben a borderouban bezárólag csak az 1—4. rovat töltendő ki, a többi a Minisztérium kötelessége lesz. A 4-ik rovat összege

lesz az, amely kifizetendő és elő van írva a IV. pont b) bekezdés szerinti kimutatás utolsó rovatába. A személyeket ugyanazon sorrendben írják be, mint a kimutatásban.

VI. Azon követelések tulajdonosai, akiknek az 1934 április 1-ét megelőző költségvetési időszakból van utalvány rendeletük, vagy fizetési utalványuk, de a Pénzügyigazgatóság azokat nem fizette ki és amely utalványok még nem lettek felterjesztve a Minisztériumhoz, mellékelni fogják az értékpapírok iránti kérésükhöz.

VII. Kérem, sziveskedjék tudomásul venni, hogy mindazok a hitelezők, akik aláírási kérvényüket 1935 augusztus 1-ig be nem mutatják, elvesztik azon jogukat, hogy »az 1935. évi 3 %-os belföldi konszolidáló kölcsön« értékpapirjaival legyen kifizetve. (Aláírások.)

Midőn ezeket közlöm, felhívom az érdekelteket, hogy ily természetű követelésük bejelentését az előirt határidőn belül feltétlenül eszközöljék a rendelkezésnek megfelelően. Oradea, 1935 július 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

3312—1935-1. **Pályázat** a baia-marei egyházmegyében fekvő câmpalung la tisa-i lelkészi állásra. Fizetés a presbitérium által megállapított régi díjlevél szerint: 1. Lakás (4 szoba, konyha, kamara, pince és melléképületek) és kerthasználat. 2. Készpénz 866 lei (amiből sójárandóság 266 lei.) 3. 28 katasztrális hold föld (ebből körülbelül 6 hold kaszáló, a többi szántó.) 4. Az agrár által elvett 4 katasztrális hold földért kárpótlás 1200 lei. 5. Minden fuvarral bíró egyháztág fizet 1 köbméter tüzfát, jelenleg 120 fuvar, értéke 12.000 lei. 6. Cinterem használata, értékelve 500 leire. 7. 3 kulcs közbirtokossági erdő és legeltetési jog értéke 80 lei. 8. Az egyházkerület által megállapított stóla. 9. Államsegély, melyért az egyház nem szavatol. 10. Az ingatlanok mindenféle adóját az egyház fizeti.

Megjegyzés a fenti díjlevélhez: A presbitérium új díjlevelet akar kiállítani, azonban a bemutatott új díjlevél nem volt elfogadható, mert értékcsökkenést mutat és új díjlevél kiállítására utasított, amely értékben megegyező legyen a régi fizetés-levéllel.

A pályázni kívánók kérvényeiket lelkészi oklevelökkel és szolgálati bizonyítványaikkal felszerelve a pályázat megjelenésétől számított 3 hét alatt Széll György espereshez Oraşul-Nou, jud. Satu-mare küldjék be. A megválasztott lelkész állását a választás jogerőre emelkedése után köteles azonnal elfoglalni.

Oradea, 1935 július hó 9. Sulyok István sk. püspök.

Pályázat. A satu-marei református leánygimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet: 1. matematika-fizika-kémia; 2. román-francia-latin; 3. történelem-földrajz tanszékekre. Fizetés és óraszám a királyhágómelléki református egyházkerület által megállapított szabályzat szerint. Pályázatok a szükséges okmányokkal felszerelve és az igazgatótanácshoz címezve 1935 aug. 1-ig adandók be Boros Jenő igazgatótanácsi elnökhöz (Str. Mihai Viteazul 4.) *Igazgatótanács.*

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934 sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat
legjutányosabb áron postafordultával szállítja a
KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Karoly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel
10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
Iratterjesztésében, állandóan kaphatók:

**nagybetűs HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYVEK**

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	○○○	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	○○○	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	○○○	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	○○○	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

C I M E I N K.

Hála Istennek, nem sok van belőle, tulajdonképen kettő az, ami között válogathatunk: a »tiszteletes« és a »nagytiszteletű«, mert a harmadik, a »főtiszteletű« egyedül a püspöknek jár. Legalább is így volt a mi időnkben, utóbb a református hittudományi egyetemi kar tanárai is ezt a címet nyerték. Mi református lelkészek tehát tisztetesek és nagytiszteletűek vagyunk. De mi az ismérve annak, hogy ki a nagytiszteletű?! Mi adja a megkülönböztetést? Valaminek pedig lennie kell, hiszen a püspöki hivataltól kibocsátott körleveleken is olvashatjuk: minden nagytiszteletű és tisztetes lelkészi hivatalnak. És ma olyan cím és rangkórságos világban élünk, hogy nagyon vigyáznunk kell még magunk között is: jaj, meg ne sértsük valakinek az érzékenységet.

Hivatalos tárgyalásainkon úgy röpködnek a címek a levegőben, mint finom suhogású galambszárnyak, de nemrégiben fültanuja voltam annak is, hogy egyik szónok a beszéd hevében — önkénytelenül-e, vagy szándékosan, nem tudom — tisztetesnek aposztrofált egy lelkésztársunkat, ki egy cikluson át tanácsbíró volt, de ma már nem az, mire egy közbeszóló rögtön rendreutasította a szónokot, mondván: nagytiszteletű ur az kérem!

Igy tehát a tanácsbírósg kvalifikálná a lelkészt a nagytiszteletűségre. De mondjuk csak meg őszintén, vajjon nem különös-e, mikor egy fiatal és talán nem is különös érdemek alapján tanácsbíróvá választott lelkész szigorúan »nagytiszteletű ur«, — míg mellette egy kistalusi öreg, becsületben és érdemekben megöszült lelkipásztor, aki azonban következetesen elhárított magától minden megtiszteltetést, csak »tiszteletes« marad holta napjáig.

Vagy nézzük más oldalról a dolgot. Nagyobb, városi, vagy város-forma gyülekezetbe választatik valaki, esetleg egy segédlelkész és egyszeriben nagytiszteletűvé avansált. Tehát a nagyobb, városias gyülekezetben való szolgálás is kvalifikál. Ebben aztán

különösen a városi emberek annyira túloznak, hogy még a városi segédlelkészt is megnagytiszteletű-urazzák. Mert az a fő, hogy az Isten szerelméért, inkább egy fokkal magasabb címet adjunk, sem-hogy megsértsünk valakit. Mintha egyáltalán lehetne az sértés vala-kire, hogy »csak tisztetes« a címe!

Tudom jól, hogy vannak, akik belülről görcsös rándulást érez-nek magukban, ha valaki véletlenül nem adja meg a szerintük ki-járó titulust. Hát még, ha figyelembe vesszük a női érzékenységet, már pedig azt nem szabad egyszerűen elmellőzni, akkor látjuk még világosabban, hogy hova jutottunk e téren. Világiaink, sőt még ma-gunk is, alig-alig ejtik ki ma már azt, hogy: tisztetes asszony, ha-nem csakis: nagytiszteletű asszony, vagy még inkább, sokkal több-ször: nagyságos asszony. Pedig »nagyságos asszony« mindenki le-het, de »tisztetes asszony« csak a református papné. Az a »tiszte-letes« cím nem is olyan alpári valami, amilyennek a legújabb, elferdült címkórság gondolja, illetőleg nem gondolja meg. Maga a szó genealogiai jelentése is arra utal, hogy olyan férfiut, vagy nőt jelez, aki tiszteletet érdemel, tiszteletet kelt, tiszteletet hordoz. A szó történelmi jelentősége ennél is több. Eleink a superintendensnek is a tisztetes címet adták, igaz, hogy annak minden belső tartal-mával egyetemben. Ma pedig adhatunk akármilyen címeket, ha azok csak sallangok, de belső, igazi értéket nem fejeznek ki. Épen azért, most ma annyi és oly olcsó a cím és rang a világban, ma már nem jelenti a cím azt a tekintélyt, amit pedig okvetlen kellene jelentenie. A tekintély-tisztelet kihalóban van. És ezen nem azzal segítünk, ha minél több és magasabb rang-jelzéseket viszünk a köztudatba, ha-nem ellenkezőleg, meg kellene szűkíteni a címzések körét és így valódi tekintélyt, súlyt kapcsolni a címhez. Ma, amikor már alig van »tisztetes« című lelkész, mert vagy valami egyházmegyei tisztség (p. o. nyomtatvány-kezelő, levéltárnok stb.) vagy a kor, vagy a na-gyobb, népesebb gyülekezetben szolgálás a nagytiszteletű címre mi-nősít, ma már csökkent a jelentősége, ha azt mondjuk hiveink előtt: a nagytiszteletű esperes ur! Igenis, oda kell visszatérnünk, hogy amint »főtiszteletű ur« egyedül a püspök, úgy »nagytiszteletű ur« egyedül az esperes legyen. Így az esperesi állás tekintélye, méltó-sága visszanyeri régi, szükséges, komoly fényű ragyogását minden vonalon. A lekipásztorok pedig legyenek csak tisztetesek kivétel nélkül, papnéink tisztetes asszonyok falun és városon. És ha így lenne, ki lenne huzva egy parányi tövis egyházi közéletünk mezté lábából, amely ugyan nagy fájdalmat nem okoz, de itt-ott egy-egy ideges rándulást.

Boruzs Lajos.

Zöld Mihály, volt bánsági esperes emlékezete.

Minden küzdés, minden munka, minden szolgálat jutalomra vár. A virág is csak azért nyílik, azért illatozik, hogy értékes magot szórhasson kelyhéből a gazdag földbe. A csillag is azért ég, hogy világítson. A fa el ég, hogy melegítsen. Az ember is küzd, az élet oltárán áldozza fel magát, lelke erejét használja el, szive tüzét égeti el, hogy boldogítson, hogy építsen, hogy széppé varázsolja e világot.

Zöld Mihály tormac-i lelkész, a bánsági egyházmegye esperese már évek óta porlad, azonban az iránta való szeretet áldozatának elismerése, munkájának megjutalmazása, beszédeinek hatása, erényeinek nagysága, lelkének tüze ma is lobog, fénysugárt hint szét. Híveinek szeretete, híveinek ragaszkodása most fordul igazán feléje. Zöld Mihály a lelkészi szolgálatban, a munkában tört és roskadt össze s most e roskadt ember, az eltemetett lelkész feltámad, fény sugározza körül nevét, dicsérettel halmozzák el hívei emlékét. Mindenki siet neki tisztességet tenni. Arcképe ott függ a régi paróchián, az iskola termeiben. Jóságos arca oda van rajzolva a gyermekek, az öregek szívébe.

Pénzt gyűjtenek, az egész Tormac vallás különbség nélkül megmozdul s egy 27,000 Lei értékű márványkövet emelnek sirhal-mára. Ime a jutalom, az elismerés. Ime a munka, az áldozat, tisztesség, az erény értéke.

Július 7-én kondultak meg a tormac-i ref. egyház harangjai s Zöld Mihály emlékére ünnepet szentelni templomba siettünk. Bibliát olvasott: Elekes Gyula sculia-i, imádkozott Várady Attila tipari-i és igét hirdetett: Streleczy Sándor clopodia-i ref. lelkész. Istentisztelet végeztével az egész gyülekezet a lelkészi kar kíséretében a temetőbe vonult, ahol négy leány és egy ifju szavalta el a sir előtt koszorúkkal állva Streleczy Sándor ez alkalomra irt »Az örök élet« című versét. Majd Nemes Elemér esperes emlékezett a pályatársról, a nagynevű elődről, annak küzdelmes munkájáról; elismeréssel, dicsérőleg emlékezett meg a gyülekezet lelkésze iránt megnyilvánuló példatadó szeretetéről s a gyönyörű és impozáns márvány-sirkövet átadta hatásos szavak kíséretében a jelenlegi lelkész, az egész gyülekezet és a Zöld család gondozásába.

Ezután Orth Imre tormac-i lelkész hirdette az emlékezés igéit, hirdette azt, hogy Tormac mindig tisztelte vezetőit, hogy mindig büszke volt Tormac a lelkészére, a tanítóira. Hirdette, hogy ez már a harmadik sarkó tormac-i temetőben. Hirdette, hogy megfogják

örizni Zöld Mihály siremlékét. Tetteit, eszméit, terveit, eredményekben gazdag életét hirdetni fogják: e kö, a templom, iskola s az egész ref. egyház. Neve ott fénylik, ott tündököl a szivek tábláján. Majd Demeterné, a Nőszövetség diszelnőknője koszorút helyezett az elhunyt lelkész sirhalmára.

Végezetül Zöld Gábor, az elhunyt fia könnyek között köszönte meg családjuk nevében a tiszteletet, az édesapjuk emléke iránt megnyilvánuló szeretetet s a márvány emlékkövet. Sirt . . . zokogott az árvává vált Zöld családdal együtt a hivek serege is. Hullott a könny . . . lángolt a szeretet, az emlékezés fáklyája lángra lobbant: él az élet. Az igazak emléke áldott.

S az új és fiatal lelkész Orth Imre pedig legyen méltó utóda Zöld Mihálynak. Légyen ő is munkás, szeresse gyülekezetét, szeresse a lelkeket és sziveket s tegye őket boldoggá. Építse a béke erős várát, védje az ősi »Végvárt« s járjon a Zsolnay és Zöld Mihályok nyomdokain, hogy egy hosszú élet végén lehessen ő is méltó az elismerés márványkövére. Szép és dicséretes, hogy minden önzés, minden önmagát dicséretés nélkül ő is meghajtja az elismerés zászlóját az előd nagysága előtt.

Isten legyen a tormac-i ref. egyházzal, annak ifju lelkészével, vezetőivel!

Streleczy Sándor.

Lelkészi kör konferencia.

Baia-marei lelkészi körünk ez év május 26-án lelkészi és presbiteri konferenciát és templomi ünnepélyt rendezett áldásos tartalommal és hatással.

Olyan szép, olyan magával ragadó volt a vidéki vendégek és a helybeli gyülekezet részvételével tartott s egész napra terjedő konferencia, amelyen Juhász Péter Odorău és Gulya Géza apai lelkészek megrázó erejű igehirdetéssel ébresztgették a lelkeket és buzdították az egyház iránt való nagyobb hűségre és odaadóbb munkára! Nagyon tanulságos volt a délelőtti istentisztelet végeztével a templomban tartott s nemcsak a presbiterok, hanem más érdeklődő egyháztagnak jelenlétében is megrendezett presbiteri konferencia, amelyen Zábory Béla baia-marei főmérnök és presbiter előadását élénk, alkalmas, találó hozzászólások és megbeszélések követték.

A szépen sikerült közebéden, melynek tiszta jövedelme a május 12-iki anyák napjai gyűjtés és perselyezés (324+141=465 lei), valamint a közebédenre való gyűjtés összegén: 652 lein kívül 4295 leit eredményezett templomunk renoválására, testvéri örömben és egyet-

Német perselyezés: az előző év tizedelme
Tulajdonosok részéről a gyűjtés felé aránytalan volt.

értésben vettek részt gyülekezetünk tagjaival együtt a vidéki gyülekezetek megjelent képviselői. A nőszövetség fáradhatatlan, agilis, buzgó tagjai a közebédre való pénz és természetbeni gyűjtésekkel, valamint a közebéd izletes elkészítésével és ügyes felszolgálásával — a lelkipásztor és családja minden különösebb buzdítása nélkül — szíves készséggel járultak hozzá nemcsak a közebéd sikeréhez, hanem egyuttal ahhoz is, hogy rövid 2 hét leforgása alatt egy 5412 leit kitevő s kezdetnek oly szép biztatással elindult templom renoválási alapnak vessék meg az erős fundamentumot.

Mind Ezekért az áldásos eredményekért Istent illesse mindenek felett a dicséret és hálaadás. De hadd fejezzük ki köszönetünket a nőszövetség tevékeny tagjainak, továbbá a helybeli ref. egyházi énekkarnak és karmesterének: Papolczi Lászlónak a Bajnokai szent hitünknek s a Tárcza Bertalan által átdolgozott Erős várunknak szép, szabatos előadásáért, valamint a helybeli és vidéki adakozó lelkeknek s a közebédén résztvevőknek egyaránt.

A nap méltó befejezése volt a délutáni templomi ünnepély, amelyen gyülekezetünk leánytagjainak és nőszövetségeinek egyszólamu Halleluják énekszámai s az elhangzott néhány szép szavalat, köztük Spáczay Árpád baia-spriei lelkésznek megjelenítő erővel előadott szavalata halálával reánk s a magyar irodalomra a veszteség sötét fátylát borító Szombati Szabó István verseiből — s a baia-marei lelkészi kör elnökének: Oláh Sándor baia-marei lelkésznek a belmisszióról és annak mibenlétéről tartott tanulságos, szép előadása tették e napot sokunk számára felejthetetlenné és emelték lelkeinket Isten színe elé.

Pálffy István.

A spanyolországi protestántizmus.

A forradalmak után, amelyek végig separték Spanyolországot s melyektől ott a protestántizmus oly sok üldöztetést szenvedett, nem érdektelen kérdés: minő ma a helyzete Spanyolországban a protestántizmusnak, Dr Orts Gonzales János tollából jelent meg erről a kérdéstről egy hírads a Protestáns Világszövetség hivatalos lapjában a »Protestantische Rundschau« (Protestáns Szemle) legutóbbi (júliusi) számában »Protestantism in Spain« címmel.

Mindenekelőtt örömmel állapítja meg a cikk írója, hogy a spanyol protestánsok eddigi s szerinte elhibázott védelmi magatartása bizonyos mértékben agresszív (támadó) jellegűvé változott, főképpen azóta az összejövetel óta, amelyet a protestáns pásztorok a múlt hónapban Valenciában tartottak. A cikk írója szerint ez az összejövetel a protestántizmus jövőjére minden eddigi ilyen gyűlésnél

többet ígérőnek mutatkozik. Több felhívást bocsátottak ki az ország protestánsaihoz, melyek új igehirdető központok szervezésére buzdítják őket.

Am az írott ígét sem hanyagolják el s Valdés Jánosnak, a XV. század egyetlen és vérbeli spanyol reformátorának az akkori idők valamennyi híres egyeteme által lefordított »Elmélkedései« készen állanak és szétszóra várnak. Ehez a kiadáshoz a cikk írója szerkesztette meg az előszót, amelyben — mint mondja — azt is leszögezte, hogy a spanyol evangélikusoknál van meg ama nagyobb folytatása, amelyről Vossler, a müncheni egyetem volt rektora legutóbb így nyilatkozott: »Ha Spanyolország legjelesebb theologusainak és misztikusainak a munkáit olvassuk, ha nézzük a spanyol szokásokat, intézményeket és életet a középkor végén, ó, micsoda nagy szabadság az övék, minő mély a reménységük, a biztonság és az örömmel minő sokasága van a lelkükben s Istenhez hit által való megigazulásról, az isteni kegyelem által való elválasztottságról, mely Luther és Kálvin két alapvető ideája és ugyanakkor mily nagy iszonyatuk a Vatikán visszaéléseivel szemben.«

De egyéb vallásos könyvek, folyóiratok is készülnek és amire Spanyolország szinte a legalkalmasabb talaj: a biblia terjesztése hírlapi propaganda útján szintén benne van a programban. Ma, ahogy a cikk írója mondja — Spanyolországban a vezető emberek lelkét — inkább, mint valaha — s főképen az 1934. évi forradalom óta a vallás foglalja le. Madrid legnagyobb lapjaiban éppen úgy, mint a vidéken, rendszeresen jelennek meg cikkek a keresztyén vallásról, mint a Róma által gyakorolt vallás ellentétjéről, sőt a politikai harcokban is sokszor esnek nyilatkozatok a vezető egyének szájából a *biblia igazi keresztyénységéről*, — mint soha azelőtt.

A spanyol protestantizmus — mint Gonzales írja — előhaladást tett, ha nem is számbelileg, de legalább is befolyásban — sokkal inkább, mint akár az idegenek, akár maguk a spanyolok is gondolnák. A protestánsok soraiból nyug. generálisok, egyetemi tanárok kerültek ki, tanítók mindkét nemből, itt-ott előkelő állású üzletemberek és tisztviselők. Az az előítélet, mintha a protestantizmus idegen és demoralizáló vallás volna, szétfoslott. Van sok-sok ezer magas pozícióban levő spanyol, akik protestáns iskolákat végeztek. Ha ezek nem is protestánsok, de ismerik a protestantizmus lelkét és meg is becsülik.

IRODALOM**Vásárhelyi János: A mi hitünk.**

A református hitvallás alaptételeinek magyarázata. Egyházi beszédek. A »Minerva« kiadása. 1935. 198 l.

A könyv alcíme sejtetni engedi a könyv tulajdonképeni tartalmát, amely a Heidelbergi káté magyarázata, illetve annak mintegy felét az' első 24 urnapját foglalja magában. Mint ilyen, már e tekintetből is értékes munka, melyre nagy szükség van napjainkban. Igaz, hogy csak három éve jelent meg Derzsi Endre gyűjteményes kiadása, de abban nagyon különböző értékű irásművek voltak és nélkülözték az egységes szellemet.

Jó kétémagyarázatot írni a legnehezebb feladatok közé tartozik, mert az író két kísértés csábitja. Vagy tulságosan elvont, elméleti, dogmatizáló lesz, aki a sokszor egyszerű gyülekezetet figyelmen kívül hagyja, vagy pedig csak szavakat, üres frázisokat puffogat, ami nemcsak hitünk igazságait nem ismerteti meg, de komoly lelki táplálékot sem nyújt a hallgatónak. Hitünk igazságait úgy tárni fel, hogy azokkal hiveink hitét erősítsük és őket egyházunknak öntudatosabb tagjaivá tegyük, de ez ne mulja felül és ne tegye próbára, ne fárassza ki értelmüket, hanem lelkileg építse, — az igehirdetőnek legszebb és legmaradandóbb értékű feladata.

Ezt a kivételesen nehéz és szép feladatot tűzte maga elé és hajtotta végre felerészben Vásárhelyi János.

Kátémagyarázatai mind textus alapján írott egyházi beszédek. Szerkezetük is megfelel az egyházi beszéd követelményének. A tárgyhoz tartozó főlemelően előkészítő bevezetés után iktatja be a Káté kérdéseit és feleleteit, aztán felállítja a főtételt és a felosztást, mely aszerint tárgyalja a kérdések tartalmát és végül összefoglaló, hatásos befejezéssel végzi be. Így mindegyik beszéd a szó legigazibb értelmében vett igehirdetés. Hogy milyen értékűek, arra nézve elég annyit mondani, hogy Vásárhelyi János írta. Ha többet akarunk, akkor hozzátehetjük, hogy ezek minden más beszédeinél nagyobb mértékben igehirdetési termékek, ami a tárgy természetéből is önként következik. A komoly irásmagyarázó és a hatásos egyházi szónok nagyszerű összhangban egyesül e beszédekben. Ha jellegüket megakarnák állapítani, azt mondhatnánk, hogy nagyobb százalékban prédikációk, mint kátémagyarázatok, de viszont el kell ismerünk és nyomatékosan ki kell hangsúlyoznunk, hogy hitünk nagy igazságait ilyen könnyed módon és ilyen közel hozni még senki-nek se sikerült. Egyszerű nyelve, de emelkedett szónoki lendülettel

és erővel, azonkívül az Írásból, az életből s az egyházi és világ irodalomból vett változatos és találó illusztrációi a megértést és a megindítást mindig biztosító eszközei.

Külső kiállításában is szép és formás kötetével nagyban gazdagította egyházunk igehirdetői irodalmát és mielőbb kérjük a második kötetet. D. I.

A gyermekistentiszteleti beszédek irodalmában világhírre emelkedett Hastings kötetek közül eddig megjelent három után most jelenik meg a negyedik kötet **A MÁSODIK MÉRTFÖLD** címen *dr. Incze Gábor* szerkesztésében. A külső alakjában is takaros munkát, amelyet vasárnap délutáni istentiszteleteken is használhatunk, 100 leiert lehet megrendelni a szerkesztőtől: *Budapest II. Törökutca 4.* — Fizetni csak a könyv vétele után kell a könyvben érkező nyomtatványon megadandó címre.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Kovács Dezső ny. főgimnáziumi igazgató június 17-én életének 69. esztendejében elhunyt. A cluj-i református főgimnázium szolgálatában töltötte el egész életét, előbb mint tanár, majd 23 éven át, a legnehezebb időkben, mint bölcsen vezető igazgató. Anyaszentegyházunk hűséges gyermeke és buzgó munkása, azonkívül az irodalomnak is kiváló művelője volt. Írói értékének elismerésül az Erdélyi Magyar Irodalmi Társaság előbb titkárává, majd alelnökévé, végül tiszteletbeli elnökévé választotta. — Nevét és emlékét szeretettel őrizzük meg.

Papolci Thamó Gyula ny. lelkész június 8-án Târgușor-on, ott lakó leányánál 79-ik évében elhunyt. 38 évig szolgálta kitűnő képzettséggel, kiváló szónoki tehetséggel és nagy buzgósággal az Urat az erdélyi egyházkerületben, legutóbb 17 évig Chichis községben. 1921-ben nyugalomba ment. Hitvesén kívül két lelkész fia, két tanárnő és egy tanítónő leánya gyászolják. Temetésén Bakos József târgușor-i és Orosz Lajos cheșereu-i lelkészek hirdették a vigasztalás igéjét. — A hű szolgának adjon boldog nyugalmat az ő Ura.

Állami tanítót keresnek kettős állásra, aki református vallású és egyházi kántori teendő végzését is vállalja. Kineveztetése érdekében az illetékes reviz-

zorátusnál közbejárnak. Pályázni szándékoznak a Timișoarától 7 km.-re fekvő Moșnița-noua lelkészi hivatalnál jelentkezzenek.

HIREK

Templom és iskolaszenteselés Galați-on. Az óromániai egyházmegye galați-i szórványában június 16-án nagy ünnepség között szentesítették fel új templomát és iskoláját. Az egyházközség 1863-ban alakult Czelder Márton misszionárius buzgólkodásából. A jelenlegi templomot és iskolát 340.000 Lei költséggel építették, melyből a galați-i hívek és az egész romániai magyarság adománya 250.000 Leit tett ki. Még 60.000 Lei adósságuk van, melynek kifizetésében való segítségre kérik az egyházak, hívek és az egész magyarság adományait. A felszentelést Tökés Ernő esperes végezte. A délutáni előadáson Nagy Sándor bucurești lelkész tett bizonyosságot az idegen tűz átkáról s a mi saját lelki tűzünk áldásairól, majd Tökés Ernő a szerető Isten kegyelméről. Dakó Lajos helyi lelkész az egyházközség és a templomépités történetét olvasta fel. Dálda, gyermekek, ifjuság, férfiak, asszonyok járultak hozzá az ünnepély sikerének emeléséhez, melyen közels távolból nagyszámu hívőserég vett részt, köztük Sándor József óromániai főgond.

Baia-marei egyházmegyei árvanapok. Anyagilag és erkölcsileg egyaránt szépen sikerült árvanapokat rendezett lelkészi körünk ez év virágvasárnapján Baia-Sprien, Apa-n május 5-én és Seini-ben május 19-én. Virágvasárnapján 500, május hó 5-én 300 és május 19-én 500 lei gyűlt be templomi perselypénzként és küldetett el egyházkerületünk nyugdíjintézeti pénztárába a lelkészárvaék szomorú sorsának enyhítése céljából. —

Baia-Sprién megrázó erejű alkalmi igehirdetésben Oláh Sándor s alkalmi előadással Pálffy István lelkészek s a helybeli egyházi énekkar, Apán alkalmi igehirdetés által Szabó Endre, az árvaügyről tartott előadással Pálffy István lelkészek, a helybeli egyházi énekkar és egy földmives házaspár kellemes csengésű összhangon előadott duettje, végül Seini-en Pálffy István igehirdetéssel és Gulya Géza mélyen szántó tanulmányra valló előadásban készítettek elő a gyülekezetek tagjait lelkészi árvaínek helyzetének megismeréséből fakadó s a szívük által diktált adakozásra. A seini énekkar is avatott vezetés mellett s az Apában is szerepelt házaspár megismételt duettjével bizonyosságot tett arról, hogyha az egyházban minden lélek és minden dolgozó belmissziói szerv közös szent célok munkálkodása érdekében vállvetve összefog, ez esetben a lelki, erkölcsi és anyagi siker elmaradhatatlan.

A vasárnap teljes megszentelése érdekében egészen keresztyén szellemű indítványt Debrecenben Szabó Kálmán kovácmester. Bibliai és történeti alapokon felépített indokolásu indítványát a kovácsok tiszántuli nagygyűlésén terjesztette elő. Lényege az, hogy a most összeült országgyűlés a teljes vasárnapi munkaszünete törvényét mielőbb alkossa meg. Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Iskolás lánykát teljes ellátásra elvállal Oradeán lakó özvegy református lelkészné igen kedvező feltételekkel a következő tanévre. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3343—1935-I. **Pályázat** a bányási egyházmegyébe kebelezett timișoara-i ref. egyház lelkészi állására. Javadalom: 1. Évi 120,000 Lei fizetés az egyház pénztárából. 2. A lelkészi iroda fűtésére 12 köbméter tűzifa. 3. Lelkészi iroda villanyvilágítása. 4. Stóla. 5. Természetben lakás, 3 szoba, iroda, eselédaszobával és mellék-helyiségekkel. 6. Lelkészi fizetés utáni állami adót az egyház fizeti. 7. Kongrua, (amelyet a folyó évi állami költségvetésbe a vallásügyi miniszter már nem vett fel) továbbá 25 hold agrárföld, amelyért az egyház nem szavatol.

Megjegyzés: Az új díjlevél megerősítése folyamatban van, amennyiben az egyházkerületi közgyűlés azt az iratok pótlása végett visszaadta. Különben a timișoara-i egyházközség nevében annak érintetlen fenntartását a presbitérium vállalja. **Köteleesség:** A timișoara-i s a hozzátartozó szórványokban az egyházi törvényekben előirt összes lelkészi teendők végzése. Az állás a választás megerősítése után azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények e hirdetés közzétételétől számított 3 héten belül oklevéllel és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelve Nemes Elemér espereshez, Lugoj, jud. Severin, küldendők.

Oradea, 1935 július 20. Sulyok István, püspök.

3556—1935-I. **Pályázat** a salontai egyházmegyébe kebelezett aradi egyházközség rendes lelkészi állására.

Javadalom a lelkészi díjlevél szerint: 1. lakás természetben, javitással, tisztítással és kerttel; 2. évi készpénz fizetés havi részletekben 2400 arany korona helyett 57.600 lei; 3. 6 öl tűzifa beszálitva és felvágva természetben szolgáltatva; 4. Lelkészi iroda általány 100 arany korona helyett 2400 lei; 5. Az összes végzett szolgálatok stóla díjja egyházkerületi díjszabás szerint; 6. 21 kat. hold agrár föld használata, melynek adóját az egyházközség fizeti, melyért azonban az egyház felelősséget nem vállal. Ez időszerinti jövedelem érték: 5000 lei. 7. Esetleges államsegély, melyért az egyházközség felelősséget nem vállal. (Tekintettel arra, hogy az államsegély megállapításakor a lelkészi állás üresedésben volt, a f. évre államsegély nem állapított meg.)

Köteleesség: Az aradi egyházközségben és a hozzátartozó szórványokban az E. T.-ben előirt összes lelkészi teendők végzése. Az állás a választás megerősítése után azonnal elfoglalandó.

Pályázati kérvények a hirdetés közzétételétől számított három héten belül oklevéllel (hiteles másolatban) szolgálati bizonyítványokkal együtt Arдай Aladár espereshez Salonta, Jud. Bihor küldendők.

Oradea, 1935 július 20. Sulyok István, püspök.

3534—1935. sz. **Pályázat** a bihori egyházmegyébe kebelezett és nyugdíjazás folytán megüresedett căuaceui (Hegyközkovácsi) rendes lelkészi állásra. Javadalom: 1. Lakás természetben, javitással,

tisztitással és kerttel. 2. Évi készpénz fizetés az egyház pénztárából 120 korona helyett 2880 lei. 3. 25 köböl rozs, az oradeai piac mindenkori szeptemberi árfolyamának alapján készpénzzel megváltva. 4. a) 14 hold és 280 négyszögöl szántóföld 1100 négyszögölével számítva, melyből 5 holdat az egyház 3-szor megszántat s a lelkész magvával beveti; ugyancsak a termény lelkész által betakarítatván, a termény az egyház által behordatik. Ezen föld adóját az egyház fizeti; b) két vékás kenderföldet az egyház tartozik megszántatni; c) 15 hold kaszáló 1100 négyszögölével számítva, melyből 5 holdat az egyház tartozik lekaszáltatni és behordatni (a lelkész által gyűjtetvén fel.) Ezen föld adóját az egyház fizeti. Az ezen pontban felsorolt munkáltatási díjak helyett évenként 1000 lei készpénz. 5. Négy öl tűzifa beszállítva. Helyette: 3200 lei. 6. Négyzeri örletés. 7. 120 ezüst forint évi kamata. A 6. és 7. pont alatti szolgáltatás évi ellenértéke 200 lei. 8. 12 kat. hold agrárföld a Latabáron, melynek adóját lelkész fizeti s melyért az egyházközség nem szavatol. 9. Az összes szolgálatok stóladija egyházkerületi díjszabás szerint. 10. Államsegély, melyért az egyházközség felelősséget nem vállal. — Kötelesség: a cauaceni egyházközségben s a hozzátartozó Mezőfalván az egyházi törvényben előirt összes lelkészi teendőknek elvégzése. Hitoktatás az állami elemi iskolában.

Fenti díjlevél felsőbb hatósági megerősítés végett be van terjesztve. A pályázni kívánók kérvényeiket lelkészi oklevelükkel és szolgálati bizonyítványaikkal felszerelve a pályázat megjelenésétől számított 3 hét alatt Vadai Béla espereshez Alesd, jud. Bihor küldjék be. A megválasztott lelkész állását a választás jogerőre emelkedése után köteles azonnal elfoglalni.

Oradea, 1935 július 20. Sul yok István, sk. püspök.

Pályázat. A Valea lui Mihai-i egyháztanács pályázatot hirdet az ugynevezett kislitanítói állásra. Javadalom: évi 24.000 lei készpénz, évnegyedi részletekben, megfelelő korpótlék, tisztességes 2 szobás lakás a szükséges mellékhelyiségekkel. A megválasztandó tanítónak kötelessége: az egyháztanács által meghatározott s reábizott osztályok lelkiismeretes vezetése. Kántortanító akadályoztatása esetén annak helyettesítése; ifjusági egyesületekben vasárnapiiskola s bibliakörökben való buzgó ténykedés, általában a szociális belmissziói munkák felkarolása.

Pályázhatnak román vizsgával, működési engedéllyel bíró férfitanítók, akik katonai kötelezettségüknek már eleget is tettek. Előnyvel bírnak azok, kik az orgonázásban kellő gyakorlattal rendelkeznek. Személyes bemutatkozás kívánatos. A megválasztottnak bemutatkozási költségeit meg fogja téríteni az egyház. A pályázati kérvények a szükséges okmányokkal a Valea lui Mihai ref. lelkészi hivatal címen az egyháztanácsához küldendők legkésőbb folyó év aug. 4-ig. Presbitérium. Esperesi láttamozás száma: 344—1935.

Sátmar-i fiuliceum számára beküldött pünköszt II. napi perselypénzek: Tormac 100, Apa 100, Tipari 58 (husvét II. napi 71), Simian 50 (husvét II. napi 70) Lei.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül adhatók el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat
legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a
KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Karoly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány
ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel
10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók:

nagybetűs HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

„Hol vagy?” és „Hol van a te atyádfia?”

Az esztendő elején, amikor a »Reformátusok Lapja« főszerkesztőjének: Debreczeni Istvánnak a »Célkitűzései«-ről egyik lelkipásztor testvéremmel beszélgettünk, — kifejezést adtunk azon reményünknek, hogy ezeknek a cikkeknek a hatására és utmutatására a belmissziói munkát Egyházkerületünkben bizonyára mindenféle megindítja, vagy ahol már eddig folyt, — nagyobb lendülettel, komolyabb odaadással és több őszinteséggel végzi mindaz, akinek a szívében és a lelkében csak egy mustármagnyi szeretet és felelősségérzet él népünk és Anyaszentegyházunk iránt. A »Célkitűzés«-nek különösen az a része foglalkoztatott erősen bennünket, ahol a *kerületi árvaház létesítéséről* van szó. Ugyanakkor megígértem az én testvéremnek, hogy az árvaházról még fogok vele beszélgetni vagy személyesen, vagy írásban. Azóta azonban nem találkozhatunk, azért, amit akartam, elmondom nemcsak neki, hanem mindnyájatoknak lelkipásztor testvéreim és veletek együtt minden fajtáját és egyházát igazán szerető testvéremnek.

*

Az oradeai lelenház a városunkban lévő »Mircea« Gyermekevédő Otthonon keresztül évenként sok gyermeket helyez el elképzelhetetlenül nyomoruságos anyagi viszonyok között élő városi, de többnyire falusi román családoknál. A kis lencek között mindig vannak reformátusok is, fiuk és lányok egyaránt. Azok, akik a városban vannak, a falun elhelyezett társaiknál szerencsésebbek, mert a mi hitvallásos iskolánkban tanulhatnak és vallásukban nevelkedhetnek, — míg a falusiak vagy nem járnak, vagy kizárólag csak románnyelvű állami iskolákban tanulhatnak. Ezeket a jobbsorsra érdemes, szánalomraméltó gyermekeket Nőszövetségünk ruhazza, betegség esetén gyógyíttatja, — eltartójukat, gondozójukat anyagi segítségben részesíti gyakorta. S milyen szomorúan fájdalmas, hogy

ezek a Gergely Ilonák és Bajkó Pisták sem örömeiket, sem fájdalmukat nem tudják veled megértetni, sem a kapott ajándékot anyanyelvükön megköszönni.

És mivel úgy vélem, hogy hasonló a helyzet egyházkerületünk minden városi gyülekezetében, kérdezem, nem áldásosabb volna-e ezekért az árváknál is árvább gyermekekért hozott áldozatot egy kerületi árvaházra fordítani, ahol gondos ápolás által megtudnók őket hitőkben és nemzeti mivoltukban tartani s ezáltal a társadalomnak is hasznos polgáraivá nevelni?!

Lelkipásztor testvérem! Ne mond erre, hogy ezek nem *árva*-gyermekek, *csak lelencek!* Ellenkezőleg gondolj arra, hogy ezek is azok közül valók, akikről édes Üdvöztőnk mondja: »Bizony mondom néktek, amit cselekedtetek eggyel az én kicsiny atyámfiái közül, velem cselekedtetek!«

*

Valahányszor az Erdélyben, Jugoszláviában, vagy a Csehszlovákiában lévő árvaházakról és ezeknek áldásos működéséről olvastam, vagy hallottam: mindannyiszor bizonyos bántó nyugtalanság, a lelkiismeret vádolása, valami kínzó, lelki szégyen fogta el egész valómat arra a gondolatra, hogy csak a mi 200.000 léleknél többet számláló egyházkerületünknek nincs még árvaháza. Holott merem állítani, hogy az árvaház szükségességét, fontosságát és áldását még a legönzöbbek, a legközömbösebbek sem tudják tagadni. De sohasem éreztem az árvaház miatt olyan szorongató és leverő fájdalmat, mint az elmúlt héten, amikor egyik kárpátaljai lelkipásztor[†] testvér örömtől sugárzó arccal, boldog büszkeséggel mondotta nekem, hogy ők a beretkei árvaház mellett nemsokára megnyitják a másikat! S mikor megtudtam, hogy az az „ők”: a lelkipásztorok, önkéntelenül is reátok gondoltam királyhágómelléki lelkipásztor testvéreim! És szerettem volna, ha ti is láttátok volna azt a boldog testvért és hallottátok volna erős hittől, Istenbe vetett bizodalomtól, törhetetlen reménységtől és szent lelkesedéstől átitatott beszédjét. Tudom, hogy lelki szemeitek előtt megjelent volna a szászvárosi árváknak gondtalan, boldog serege, — de ugyanakkor láttátok volna — mint egy-egy kérő, rimázkodó fekete felkiáltójeleket, — a mi hajléktalan, védetlen, gondozatlan, száz és ezerféle testi és lelki veszedelemnek kitétt árva gyermekeinket is. De azt is tudom, hogy e látomás nyomán felébredt volna lelketekben a vágy, az elhatározás a testvéri összefogásra, az önzetlen, a lankadatlan buzgólkodásra, amelynek célja és áldott eredménye: Egyházkerületünk árvaházának mielőbbi felállítás!

Lelkipásztor testvéreim! Én nem hivatkozom sem Frankéra,

sem Wichemre, akik tudvalevőleg szinte üres zsebbel, de Isten kegyelmes segítségébe vetett hittel és bizodalommal telt lélekkel teremteték meg a ma már egész városrészeket alkotó szeretetintézményeket, — hanem hivatkozom a kárpátaljai lelkészekre. Sem ők, sem hiveik nem élnek rózsásabb viszonyok és jobb anyagi körülmények között, mint mi, — de amit ők apostoli buzgólkodásuk folytán az ottani hivek áldozatos segítségével megtudtak tenni: azt mi is megtehetjük. Csak ne tétovázzunk, ne késlekedjünk és főképpen ne bujjunk el a nemtörődömség, a közönyösség, a kishitűség, a kifogások és igen sokszor a képzelt nehézségek és akadályok bokraiba, mert Isten állandóan figyel és keres minket és kérdez utánunk »Ember hol vagy?« De ugyanakkor minden egyes elhagyatott, árva sorsában azt is kérdezi tőlünk: »Hol van a te testvéred?« S jaj nekünk, ha ezekre a kérdésekre nem tudunk nyugodt lélekkel megfelelni!

Föl hát a cselekvésre édes Testvéreim! Most az esztendő legnagyobb áldásának: az aratás áldásának a betakarítása idején, most kezdjük munkához, az árvaház felállítási költségeinek összegyűjtéséhez. Lelkiismeretes előkészítés után minden egyházközségben rendezzünk »árvanapok«-at s ezeken végezzünk gyűjtéseket az árvaház javára. Végezze ezt mindenki olyan módon és azon az úton, ahogyan és amilyen legjobban hozzá tud férni hiveinek a szívéhez. E szent cél érdekében állítsuk sorompóba az egyház minden evangéliumi alakulatát és ezeken belül és ezeken által lelkes, buzgó, világi vezető testvéreinkkel együtt mi legyünk példátadó munkások és áldozathozók: mert akkor, — mint az élettapasztalat bizonyítja, — bármilyen súlyos terheket kell is hordozni manapság hiveinknek, közülök minden egyes kényszerítés nélkül, örömmel hozza meg a maga áldozatát. Ne szünjünk meg imádkozni, lelkesíteni, áldozni és másokat is áldozatra bírni, míg a szükséges összeg együtt nem lesz és míg ebből felépült árvaházunkban szegény árváinkat össze nem gyűjthetjük.

És hogy ez az imádságos óhajtásunk minél előbb valóra váljon, ne legyen közöttünk senki, aki ez Istennek tetsző munkából kivonná magát és az se busitson senkit, ha e szent célra talán sem maga, sem hivei nem áldozhatnak annyit, mint jobb viszonyok között lévő testvéreik; ellenkezőleg, e lélekmentő munkából Istentől nyert lelki és testi tehetségünk szerint mindnyájunknak ki kell venni a részt a nagy Széchenyi szavai szerint: »Élettemmel, véremmel szeretnék segíteni, de ha kösziklát nem tudok, porszemet hordok népem jövő épületének felépítéséhez:«

Testvérek: Áldozatos munkánknak tudjátok mi lesz a jutalma? Az árvák halála mellett az a nyugodt lelkiismeret, amely az Isten

felelősségrevonó kérdéseire: »Ember, hol vagy? És hol van a testvéred?« Boldogan felelheti: »Imhol vagyok Uram! és itt vannak a gyermekek is, akiket gondjaimra bízál, — egy is ezek közül el nem vezett!«

Papp József.

Meghívó Romániai Ref. Egyházunk III. külmissziói konferenciájára.

A konferencia ideje: 1935 augusztus 27,
helye: Tărgu-Mureș, vártemplom.

A konferencia programja:

- Reggel 9-ig: Érkezők jelentkezése a vártemplomi ref. lelkészi hivatalban. Részvételi díj személyenként 10 lei (konferenciai alapra).
- 9— $\frac{1}{2}$ 10: Megnyitó áhitat: *Elég Isten kegyelme*. II. Kor. 12: 7—10.
Tartja: Debreczeni István lelkész, egyházker. belmissziói előadó.
- 10— $\frac{1}{2}$ 12: Előadás: *Élet és munka az óceániai misszióban*. Tartja: Molnár Mária, misszionáriusnő. (Egészségi állapota miatt ez egyetlen előadást tartja Romániában.)
- $\frac{3}{4}$ 12—1: Megbeszélés: *Misszióm ott, ahol vagyok*. Bevezető előadást tart: Nagy András lelkész, theol. m. tanár.
- 1—2: Közös ebéd.
- 2—4: *Külmissziói kiállítás* megnyitása és megtekintése a ref. kollégium termeiben.
- 4—5: *A Külmisszió Barátai gyűlése*. Babos Sándor misszionárius levelét felolvassa és *külmissziói munkánk helyzetéről* beszámoló előadást tart: Horváth Jenő lelkész.
- $\frac{1}{2}$ 6—7: *Missziói ünnepély*. Bibliamagyarázatot tart: *Az engedelmesség öröme* címen, I. Móz. 12: 1—8. alapján dr Nagy Géza theol. tanár. Előadás: *Misszionáriusunk elődjei Kinában*. Tartja: Orth Imre lelkész. Gazdag kísérő műsorral a helyi gyülekezet szolgál.
- 7—8: Közös vacsora.
- 8—9: *Vetített képes előadás* a koll. diszteremben: *Képek a mandzsuriai missziói munkából*. Kísérő előadást tart: Kovács Géza külmissziói utazótitkár. A konferencia egy énekkel zárul.

Fenti alkalomra szeretettel hívjuk nemcsak a Külmisszió Barátait, hanem két egyházkerületünk minden confirmált tagját. Az olcsó közös ebéd és vacsorán a részvételt csak azoknak biztosíthatjuk, akik idejében jelentkeznek. Jelentkezések aug. 20-ig a lelkészi hivatalok útján a Külmisszió Barátai vezetőjéhez küldendő (Horváth

Jenő, Aninosa, jud. Hunedoara, Ref. Lelk. Hivatal.) Aki elszállásolást is óhajt, a helyi rendezést intéző nt. Tóthfalussi József tárgymureşi lelkészi hivatalától kérje.

Oradea, 1935 július hó.

Sulyok István, s. k.
püspök.

Tájékoztató

a satu-marei ref. fiu főgimnáziumba és internátusba az 1935–36. iskolai évre vonatkozó felvételre.

Felvétel. A törvény értelmében felvehetők azok a tanulók, akiknek szülei magyar nemzetiségűek. Zsidó vallású tanulók csak külön miniszteri engedély alapján irhatók be. Minden tanuló, aki ebbe a tanintézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatát, keresztlevelét, újraoltási, állampolgársági és az előző osztály elvégzéséről szóló iskolai bizonyítványát, illetőleg az iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV. vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Mindezen okmányok csak úgy fogadhatók el, ha román nyelven vannak kiállítva, akár eredetiben, akár hiteles másolatban, a román mellett azonban párhuzamosan szerepelhet a magyar nyelv is. A főgimnáziumnak azok a növendékei, akik ezeket az okmányokat már egyszer beadták, nem kötelesek újból benyújtani.

Az I. osztályba lépő tanulók szeptember 1–5. között felvételi vizsgát tesznek a román nyelvből, magyar nyelvből és a számtanból, a vizsgáztatás az elemi iskola IV-ik osztályának tananyaga alapján történik. A felvételi vizsga díja 100 Lei. Az I. osztályba nem vehetők fel a 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebb növendékek, határnapul véve szeptember 1-ét. A 13 évesnél legfeljebb egy félévvel idősebbek részére külön kérésre az iskola igazgatósága, míg idősebbek részére csak a minisztérium adhat korengedélyt. Az I. oszt. felvételi vizsgára augusztus 27-ig lehet jelentkezni.

Beírás. A II–VIII. osztályu tanulók felvétele a beiratkozás alkalmával történik. A beírások augusztus 26–31. napjain délelőtt 9–12 óra között eszközöltetnek. Az I. oszt. tanulók végleges beírása a felvételi vizsga után, a javító vizsgára utasított tanulóké pedig a javító vizsgák befejezése után történik. Beírási díj 100 Lei és még 100 Lei fizetendő kérvényre, bélyegre, igazoló könyvecskére és sorszámra. A beírás alkalmával 1 drb. fénykép is benyújtandó.

Iskolai díjak. Tandij és fenntartói járulék évi 2500 Lei. Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendők: az első részlet beírásakor, a második február 1-ig. Indokolt esetben ezek a díjak negyedévi részletekben is fizethetők. Szegénysorsu, jó előmenetelű tanulók tandijmentességért, illetve tandijmérséklésért szeptember 10-ig folyamodhatnak. A tandijkedvezményért folyamodók kérésükhöz mellékeljenek az illetékes lelkész és egyházi gondnoktól aláírt vagyoni és családi értesítőt.

Javító vizsga. Jelentkezni lehet e vizsgálatra augusztus 29-ig. A vizsga írásbeliből és szóbeliből áll s díja — tekintet nélkül a tárgyak számára — 150 Lei.

Ruházat. Minden tanuló köteles egyenruhát, egyensapkát és karszámot viselni. Az egyenruha szövete és a szabásminta beiratkozáskor a szülők rendelkezésére fog bocsáttatni.

Az előadások kezdetét a beírások alkalmával fogjuk tudatni.

Az internátus.

Az internátus épülete úgy elhelyezés, mint felszerelés tekintetében megfelel az egészségi és tanulási követelményeknek. Az egyemeletes sarok épület homlokzata délre és keletre néz, hatalmas méretű ablakai, magas és tágas termei, villamos világítása és vízvezetéke biztosítják a korszerű ellátás lehetőségét. A hálótermeken kívül külön tanulótermek, mosdó, társalgó és tágas udvar áll a tanulók rendelkezésére.

Felvétel. A tanulók felvétele az iskolai beírások alkalmával történik. Felvehetők a református főgimnázium I—VIII. osztályaiba szabályszerűen beiratkozott növendékek, ha szüleik, vagy gyámjuk, az internátusi díjak pontos fizetéséről szóló kötelezvényt megfelelő kezesekkel aláírták. Felvehetők az elemi iskola IV-ik osztályos növendékei közül is azok, akik tanulmányaikat a következő tanévben a református főgimnáziumban óhajtják folytatni. Más tanintézetbe járó tanulók csak külön kérvény és határozat alapján vehetők fel.

Díjak. Felvételnél minden internátusi növendék 200 Lei butor és felszerelés-rongálási kauciót tartozik letétbe helyezni, ezt az összeget év végén visszakapja, vagy elszámolhatja, ha év közben kárt nem okozott. Az egész évi díj pénzben 7000 Lei ellátási és 200 Lei orvosi díj, továbbá természetben 2 métermázsza bgyza és 10 kgr. zsir. Ha a tanuló az étkezést nem veszi igénybe, akkor bennlakási díj címén évi 2000 Leit és 200 Lei orvosi díjat fizet. A természetben fizetendő járandóságok pénzben is megválthatók s szeptember 15-ig beszolgáltatandók. A többi díj negyedévenként előre fizetendő, indokolt esetben a havi részletekben való fizetés kérhető.

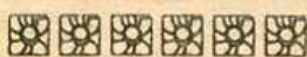
Az étkezés reggeliből, ebédből, vacsorából, délelőtti és délutáni

uzsonnából áll. Az internátus vezetősége különös gondot fordít az ételneműek egészséges, tápláló és kielégítő minőségének ellenőrzésére.

A felügyeletet az internátus épületében lakó tanárok és pedagógusok gyakorolják. Állandó orvosi ellenőrzés mellett gondoskodás történik arról is, hogy a ragályos betegségekre gyanus növendékek a többiekétől azonnal elkülöníttessenek az udvarban erre a célra épített kórház helyiségében.

Felszerelés és ruhaneműek. Minden tanuló magával hoz 1 párnát (3 huzattal), 1 paplant vagy dunnát (3 huzattal), 3 lepedőt, 1 ágytakarót és 1 üres szálmazsákot. Fehérneműből annyi szükséges, hogy a legalább hetenkénti fehérnemű-váltás akadályokba ne ütközzenek. Mosásról az intézet csak külön, mérsékelt díjazás ellenében gondoskodik. Felső ruhából az egyenruhán kívül még legalább egy otthoni öltözet szükséges, továbbá egy téli kabát és 2 pár cipő. Ruha-, cipő-, fogkefe, mosdótál.

Kedvezmények. Jó előmenetelű és kifogástalan magaviseletű szegénysorsu tanulók meghatározott számba egész ingyenes, fél-dijas és negyeddijs elengedéses kedvezményekben részesülhetnek. Egész ingyenes felvételre csak a főgimnázium régebbi, érdemes tanulói tarthatnak igényt. Az internátusba való felvételért és kedvezményekért augusztus 20-ig kell folyamodni. Az augusztus 20. után jelentkező növendékek csak abban az esetben vétetnek fel, ha még marad számukra üres hely. Az igazgatótanácshoz címzett kérvények a főgimnázium igazgatóságánál nyújthatók be.

HIREK

Az ORLE és az orsz. presbiteri értekezlet konferenciája és közgyűlése augusztus 22-27. napjain lesz Sárospatakon a Tizsáninenni egyházkerület 200 éves jubileumával kapcsolatosan. Augusztus 22-én lesz az egyházkerület jubileumi ünnepe, 23-24-én ORLE konferencia, a Szeretetszövetség közgyűlése, 25-én ünnepi istentisztelet, utána az orsz. presbiteri értekezlet hatodik nagygyűlése, délután vallásos ünnepély a Kálvineumok javára. 26-án ORLE közgyűlés. Jelentkezni lehet augusztus 10-ig az ORLE gyűlési irodája Sárospatak címre, 6 pengő jelentkezési és 6 pengő ellátási díj be-

küldésével. Ezek ellenében kedvezményes utazásra jogosító igazolványt, szállást és ellátást kapnak a résztvevők.

Ember Pál (előbb váradi, majd biharmezőkeresztesi lelkész) irt a mult század második felében egy konfirmációi kátét. Akinek tulajdonában megvolna, sziveskedjék nekem ide adni néhány napra átolvasás végett. *Csernák Béla.*

Iskolás lánykát teljes ellátásra elvállal Oradeán lakó özvegy református lelkészné igen kedvező feltételekkel a következő tanévre. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3588—1935-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A közoktatásügyi minisztérium 5000—1935. sz. rendeletében a következőképen intézkedett: »Nu se vor da aprobări manualelor didactice aduse de peste graniță cu scopul de a fi întrebuințate în școlile particulare deoarece factura lor nu este în concordanță cu programa românească și nu sunt inspirate din specificul țării«. »Nem engedélyezhetők a határon túlról behozott tankönyvek felekezeti iskolákban leendő használatra, miután nincsenek a román tanterv szerint szerkesztve és nem alkalmazkodnak az ország különleges helyzetéhez«. *Ez az intézkedés természetesen kiterjed az iskoláinkban kötelezőleg használt énekeskönyvekre is.* Ezuttal is megismétlem tehát azon rendeleteimet, hogy magyarországi kiadású énekeskönyvet iskoláinkban használni az illetékesek legteljesebb felelőssége mellett tilos, s ha ilyen eset tudomásomra jut, az E. T. V. tc. 34. §. A. 1., 2. pontok szerint minősülő fegyelmi vétség miatt a törvényszerű eljárást a mulasztást elkövetőkkel szemben haladéktalanul megindítatom, annál is inkább, mert az egyházkerületi közgyűlés 54-a—1935. sz. határozatával az iskolásgyermekek olcsó énekeskönyvvel való ellátásáról már gondoskodott. Oradea, 1935 július 26. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

2047—1935-III. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Felhivom mindazon egyházközségek presbiteriumát, melyek kerületi hátralékos tartozásaira a pénzügyi bizottság 7—1935. sz. határozati javaslata alapján bizonyos engedményeket kaptak, de az 1935 július 1. napjáig ezen kedvezményt igénybe véve, a kimutatásszerűleg közölt összegeket be nem fizették, hogy ezen kötelezettségüknek haladéktalanul tegyenek eleget, mert ellenkező esetben a velük közölt engedmény tárgytalanná válik és a teljes összeg behajtására vonatkozólag az egyházkerületi ügyész ur utján tétetem meg a megfelelő lépéseket. Felkérem egyben a nt. esperesi hivatalokat is, hogy ez ügyben a szükséges intézkedéseket megtenni és a kedvezmény elvesztésének hátrányaira az érdekelt egyházközségeket figyelmeztetni, saját hatáskörükben is sziveskedjenek. Oradea, 1935 július 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Aradi lelkeszi pályázati hirdetésben (megjelent Ref. Lapja f. é. 262. old.) javítandó: 6. 12 kat. hold IV. o. agrárföld.

Pályázat. A domănești-i ref. egyház presbiteriuma pályázatot hirdet orgonista kántortanítói állásra. *J a v a d a l m a:* 1. Természetbeni modern lakás nagy kerttel. 2. Minden tanuló után 5 leu bérleti díj. 3. Kilenc q tiszta buza. 4. Kilenc q szemestengeri. 5. Minden tanuló után egy-egy ölü csirke. 6. 18 hold (1200 □-öl) szántóföld. 7. 6 hold (1200 □-öl) kaszáló és legelő. 8. A szántóföldeknek a hivek által teljesítendő őszi és tavaszi egyszeri megszántása és beboronálása. 9. Hat drb legelőilletőség. 10. Készpénz negyedévi

előleges részletekben 2400 Lei. 11. Stóla. Megjegyzés: a fenti terményekből 3 és $\frac{1}{2}$ q buza és 2 q szemestengeri, valamint a földmunkáltatás csak az államsegély elnyeréséig élvezhető. A 8 pont alatti munkateljesítmények helyett a presbitérium méltánylást érdemlő esetben 6 m³ tüzfát beszállítva és 3600 Lei készpénzt hajlandó megállapítani. Kötelesség: Az I—VII. vegyes osztályok vezetése, (kb. 30 tan.) orgonista-kántori teendők végzése. Egyházi jegyzőség, vasárnapi iskola, ifjúsági, bibliaköri, nőszövetségi s egyéb belmissziói és társadalmi munkában intenzív részvétel, egyházi énekkar vezetése, lelkész akadályoztatása esetén az Istentisztelet végzése. Pályázhatnak román vizsgával bíró, a Hiv. lap. 3003—1935-II. sz. körrendelet kötelezettségeinek megfelelő okl. tanítók. Próbaéneklés aug. 18. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére Domănești p. u. Moftinul-Mic, jud. Sălaj, aug. 11-ig adandók be. Vasutállomás helyben. Presbitérium.

Pályázati hirdetés. I. Az érmelléki egyházmegyébe kebeleztet tãrgușor-i egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Fizetés: Természetben három szobás lakás mellékhelyiségekkel. Készpénz: évi 12,000 Lei évnegyedi előzetes részletekben. 17 $\frac{1}{2}$ kat. hold föld, melynek értéke a presbitérium megállapítása szerint 12,000 Lei. 14 hold adóját az egyház fizeti. Korpótlék. Törvényes stóla. Kötelesség: I—III. osztályok tanítása, de az osztályok másokkal is felcserélhetők. Énekkar vezetése. Összes belmissziói munkákban segédkezés. Presbiteri jegyzőség végzése. Lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés. Pályázhatnak férfi tanítók, kiknek román vizsgájuk és működési engedélyük van s katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Pályázati határidő 1935 augusztus 18. Azon a napon a választást megtartjuk. Személyes megjelenés előnyös, de az uti költséget csak a megválasztottnak térítjük meg. Az állás legkésőbb szeptember 1-én elfoglalandó.

II. Pályázatot hirdet presbitérium helyettes kántortanítói állásra az 1935—1936. iskolai évre a fenti kötelességekkel. Fizetés: Három szobás lakás mellékhelyiségekkel. Készpénz: 9000 Lei évnegyedi előzetes részletekben. 17 $\frac{1}{2}$ kat. hold föld, melyből 14 hold földnek az adóját az egyház fizeti. Pályázhatnak 1935 augusztus 18-ig nő tanítók is, kik orgonázni tudnak. — Felszerelt pályázati kérvények a lelkészi hivatalba küldendők. Tãrgușor, 1935 július 25. Presbitérium.

Pályázat. A ghirișa-i ref. egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Fizetése: 1. Lakás (3 szoba, konyha, kamara) magtárral, megfelelő melléképületekkel és konyhakerttel. 2. 162 Lei készpénz az egyház pénztárából. 3. 25 (huszonöt) köböl buza az egyház magtárából. 4. 20 (husz) köbméter tüzifa beszállítva. 5. Minden gyermektől 2 véka csöves tengeri, 1 drb. ölcsirke és 20 Lei. 6. 8 (nyolc) kat. hold kántori föld, adóját az egyház fizeti. 7. 16 (tizenhat) kat. hold agrárföld, amelyért az egyházközség nem szavatol, de adóját fizeti. 8. Temetési stóla, az egyházkerületi megállapítás szerint. — Ha az agrárföld netalán elvétetnék, egyházközség megfelelő értékkel fogja kárpótolni megválasztott tanítót. Kötelességei: Az egyházi törvényekben és szabályren-

deletekben előirt kötelességek hűséges, lelkiismeretes teljesítése: III—VII. vegyes osztályoknak az állami és egyházi tanterv szerinti vezetése, istentiszteleteken és temetések alkalmával kántori szolgálat, énekkarok szervezése és vezetése, egyházi jegyzőség, minden belmissziói és egyháztársadalmi munkában intenzív részvétel, végül lelkész esetleges akadályoztatása esetén és a kanonikus órákon az istentisztelet végzése. Minden, az egyház és tanító között felmerülő vitás kérdésben kizárólagosan az egyházi bíróságok eljárását lehet igénybe venni. Pályázhatnak román vizsgával, államérvényes oklevéllel, kántori képesítéssel bíró, katonai szolgálatuknak eleget tett férfi és esetleg nő tanítók is, amennyiben megfelelő férfi tanító pályázó hiányában az állás ideiglenesen nő tanítóval töltetik be. A község a lajosmajori, az ardu-i és az ákosi állomástól 5—7 km. távolságra fekszik. Pályázati határidő augusztus 18. A pályázók augusztus 18-án próbaéneklésre (orgona még nincs) megjelenhetnek a gyülekezetben. Személyes megjelenés előnyös, de csakis a megválasztott tanító utiköltségét téríti meg az egyház. Megválasztott tanító állását szeptember 1-én köteles pontosan elfoglalni. A szükséges okmányokkal felszerelt pályázati kérvények augusztus 18-ig juttatandók el a ghirişa-i ref. lelkészi hivatal címén (utolsó posta: Ardu, jud. Satu-Mare). Presbitérium.

Csere. Oradea közelében fekvő parochiám lelkészi állását felszerelném hasonló javadalmazásu lelkészi állással. Dijlevelem a következő: 1. Lakással és melléképületekkel szép veteményes kert. 2. 10 hold elsőosztályu szántóföld. 3. Minden pártól 1 véka (34 liter) tisztabuza és 2 véka csöves tengeri (cca 80 véka buza és 160 véka csövestengeri). 4. 7 méter tűzifa az udvarra beszállítva. 5. 3 hold temető haszonélvezete (cca 3 szekér takarmány és értékes gyümölcsös). 6. Minden pártól egy csie fa. 7. Minden kaszálóval rendelkező gazdától egy csie széna. 8. 6 hold föld megmunkálása. Megjegyzés: A 6., 7. és 8. pont alatti javadalmat az egyház a lelkész és presbitérium között létrejövő évenkénti közös megegyezés alapján pénzben szokta megváltani. Kongruám havi 2170 Lei. Az ajánlatokat a Reformátusok Lapjának a szerkesztősége továbbítja.

Pályázati hirdetés. A ghenciu-i református egyház presbitériuma pályázatot hirdet a második tanítói állásra. Javadalma: 1. Természetbeni lakás kerttel. 2. Az egyházkerület által megállapított fizetés (jelenleg 24,000 Lei), amelyből levonatik a minden növények után természetben fizetett 1 véka csövestengeri és egy pár ölöscsirke értéke. Kötelesség: Az iskolaszék által reábizott osztályok vezetése, belmissziói munkában való segédkezés és szükség esetén az orgonista kántor helyettesítése. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles tanítók és azok, akik a 3003—1935-II. sz. püspöki körrendeletnek megfelelnek, amelyik a »Ref. Lapja« 1935 július hó 1-i számában jelent meg. Pályázhatnak férfi és nő tanítók. Pályázóktól megkívánatik az orgonázás tudása, amelyért helyettesítés esetén semmiféle külön díjazást nem számíthatnak. A követelményeknek megfelelő férfitanítók előnyben részesülnek, Pályázatok beadásának határideje a hivatalos lapban megjelent hirdetéstől számított három hét. Megválasztott tanító állását 1935 szeptember

hó 1-én elfoglalni köteles. Pályázatok a lelkészi hivatal címére: Ghenciu, jud. Salaj, küldendők. Presbitérium.

Pályázat. A sácueni-i ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet fitanítói állásra. *Javadalma:* 1. Lakás vagy lakbér. 2. 6 hold 1249 □-öl föld (adóját az egyház fizeti) értékelve 3500 Lei. 3. 2 öl tüzifa. 4. Készpénz az egyházkerület által megállapított minimumig kiegyenlítve. A megválasztott tanítónak kötelessége az egyháztanács által meghatározott és reábizott osztályokban lelkiismeretes tanítás, kántor helyettesítés s az ifjusági egyesületekben, vasárnapi iskolában tevékenykedés. Pályázhatnak román vizsgával, működési engedéllyel bíró férfi tanítók, akik katonai szolgálatot már tettek. Bemutakozó költségeit csak a megválasztottnak téríti meg az egyház. Pályázati kérvényeket a sácueni-i ref. lelkészi hivatalhoz augusztus 15-ig kell beküldeni.

Ugyancsak pályázatot hirdet a sácueni-i ref. egyháztanács helyettes tanítói állásra is. *Javadalma:* földben és természetbeni járulékokban és készpénzben 18,000 Lei. A megválasztottnak kötelessége hűséges tanítás a presbitérium által reábizott osztályokban, vasárnapi iskolában és ifj. egyesületben tevékenykedés. Pályázhatnak román vizsgával, működési engedéllyel bíró tanítók és tanítónők. A pályázati kérvényeket augusztus 15-ig kell a ref. lelkészi hivatalhoz Sácuenira beküldeni. Presbitérium.

Pályázat az adea-i református elemi népiskola II. számú kántortanító állására. *Javadalom:* 1. Készpénzben az egyháztól 1250 Lei, a polgári községtől 3200 Lei (utóbbiért az egyház nem szavatol. Ez lehet kevesebb is) évenként. 2. 9 kat. hold szántóföld haszonélvezete, adóját az egyház fizeti. 3. 4 drb. legelőilletőség. 4. 1830 liter buza. 5. 1830 liter tengeri vagy árpa. 6. 24 ürméter tüzifa. 7. Lakás és kert. **Kötelesség:** a hozzá utalt mindennapi iskolás gyermekek és felnőttek oktatása, kántori tennivalók felváltva, leányszövetség, énekkar, egyházi adófükönyv vezetése, lelkész akadályoztatása esetén annak helyettesítése, közreműködés vasárnapi iskolában, vallásos estélyeken, évenként legalább 3 estén iskolai ünnepélyt a kultúrteremben rendezni köteles. Pályázhatnak törvényes képesítéssel bíró férfiak és nők. A nem román iskolában szerzett oklevél mellé csatolni kell egy bizonyítványt is arról, hogy pályázó »egy bizottság előtt vizsgálatot tett a román nyelvből, a románok történelméből, Románia földrajzából és az ország alkotmányából«, vagy arról, hogy az 1935. évben román tanfolyamon részt vett vagy az alól felmentést nyert (püspöki rendelet 3003—1935-II. és Magán okt. törv. végreh. ut. IV. fej. 25. §. c. pont). Ha nőre esik a választás, a kántori tennivalók helyett a női kézimunkát fogja tanítani. A megválasztott tanító vagy tanítónő állását a választás jogerőre emelkedése után, de legkésőbb 1935. évi október hó 1. napján elfoglalni köteles. A költözködési költséget az egyház megtéríti, de az 1000 (egyezer) Leinél több nem lehet. Pályázati határidő a hirdetés megjelenése napjától számított 21 nap. 3003—1935-II. számú püspöki körrendelet szerint (Reformátusok Lapja 19-ik szám 237-ik old.) kellően felszerelt kérvények következő címre küldendők: Oficiul Parochial Reformat din Adea, p. u. Chişineu-Criş, jud. Arad. Presbitérium.

M. st. Oficiului Parochial Reformat

Oradea

Calea Victoriei 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb áron postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók

nagybetűs **HANGJEGYES**

ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az ujonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Belmissziói alakulataink élete.

Belmissziói jelentések és előszóval közölt megállapítások mind oda konkludálnak, hogy belmissziói alakulataink nem mutatják az ifju fejlődésnek azt a tüzes iramát, amivel nekilendültek az életnek, sőt a megállapodott, magabiztos élet nyugodt, egyenletes irányvonalát se láthatjuk bennük, hanem igen sok helyen a pangás, sőt sorvadás jelei mutatkoznak. A tagok száma apad, az élet-nyilvánulás nem olyan színes és erőteljes, mint volt, szóval bizonyos ernyedtség, sápadás észlelhető. Pedig nem áll, hogy veleszületett gyöngeség, vagy korai halált okozó lappangó kórok okoznák ezt az állapotot. Nem! — a gyermek ép, erős, egészséges, fejlődésképes és nagyrahitott, csak gondozni kell és tápláltatását kell céltudatosan és szerető szívvvel vezetni.

Ezek az alakulatok gyermekkorukat élik és sok helyen tapasztalatlan és még inkább a kellő segédeszközökkel nem rendelkező dajkák ápolják őket, akik sokszor fájdalmasan érzik a maguk tehetetlenségét és mindent megtennének a vergődő szervezet erősítésére, de olyanformán vannak, mint a tanyasi szegényember: messze a patika, drága az orvosság. Egyoldalú a táplálék, unalmassá válik. Vagy találmásra előhuzott eszközöket próbálunk s nem vezet célra. Beszéljünk egyenesen: igen sok helyt csupán bibliaórából áll a heti óra, másik helyen csupa kabarészámra való készülődés, harmadik helyen társadalom-filozófiai, vagy szociális kérdések taglalása stb. stb. De általában rendszertelenül, találmásra. A világért sem akar ez részemről vád, még csak kritika se lenni, csupán megfigyeléseimnek adok hangot és szeretném, ha belmissziói alakulataink nemcsak — mint eddig történt — általánosságban, hanem a munka részletes programjára nézve is *egységes irányítás, céltudatos központi vezetés alá kerülnének.*

Megalkottuk a bibliaköröket, vagy ifjusági egyesületeket, férfi és nőszövetségeket, de már a harmadik-negyedik évben megáll az

eszünk, mivel foglalkoztassuk őket egész éven át, hogy érdekelje őket, hasznukra legyen. Mert a falusi papnak, ha megvan is a maga elgondolása, terve, hogy a jövő évadban mivel foglalkoztassa egyesületeit, legtöbbször nincsenek meg a segédeszközei, forrásmunkái, amiket felhasználhasson és így a saját, régtanult, elmosódó, sokszor nem feltétlenül szilárd tudományos ismereteit tárja elő. De valószínűnek tartom, hogy nincs is meg mindenütt az előre elkészített, kidolgozott munkaterv, hanem ötletszerűen, kapásból megy a vezetés. És ez veszedelmes úgy a vezetőre, mint a vezettekre. A vezető hamarosan kifárad, érzi magával szemben a saját elégtelenségét és hovatovább szinte irtózik, amikor ki kell állania. A vezetettek pedig megérik ezt és lassanként elmaradoznak.

A jelen körülmények között tehát azt kell mondanunk, hogy belmissziói alakulataink szép és hasznos keretek, amelyeket azonban meg kell töltenünk élő tartalommal. Egyházkerületünk belmissziói bizottságának ki kellene dolgoznia évről-évre egy iránymutató tervezetet úgy a városi, mint falusi gyülekezetek számára és pedig messzi előrelátással, elmélyedve a néplélek ködös, de világosságot vágyó mélységeibe. Kérdéseiket, problémáikat, amelyek többnyire vallásos velleitásokkal birnak, sőt egyenesen: az élet legkülönözőbb talajából fakadva, mind az Örökkévalóság oceánjába hullámszanak bele, — a Szentírás és istenes Tudomány által szabályozott, biztos és nyugodt mederben kell elvezetni az istenország azurpartjaihoz.

E munkaterv kiviteléhez megfelelő segédeszközökről kellene gondoskodni a vezetők részére. Eddig még leginkább alapelveket magyarázó műveket láttunk, mintatanítások hangzottak el előttünk. Ezeket ma már úgy-ahogy túl vagyunk. Most már a tapogatózásokon túlmenő, komoly jövőbenező, részletes terv kellene, amelyhez a forrásmunkákat, iránycikkeket évente megadná egy-egy vaskos parochiális könyvtári kötet.

A belmissziói bizottságnak e tervezetet meg kell alkotnia mentől előbb, ha azt akarja, hogy alakulataink szerves táplálékhoz juszanak, életerős és jövőt bíró testté legyenek. Most is jön az ősz, megindul mindenütt a belmissziós élet, de szeretném tudni: hány vezető íróasztalában van meg a kidolgozott terv a jövő évre? Itt lenne nagy szerepe a körüli és egyházmegyei lelkészértekezleteknek is, amelyek letárgyalnák a tervezetet, egymásnak segítségére lennének, megszerveznék az itt-ott már meglevő forrásművek kicserélését. Összeköttetést létesíthetnének az egyes alakulatok között. És az egységes terv alapján dolgozó szervezetek egymással találkozva, mennyivel könnyebben vehetnék fel az érintkezés fonalát!

Addig is pedig, amíg egy átfogó, egyetemes tervet elkészül,

igen jó volna hivatalos lapunkban teret adni arra, hogy kiváló belmisszió munkásaink leközljék saját munkaterveiket, hogy ezekből akár választhasson magának, akár újat alkothasson az, aki ilyennel nem rendelkezik. Hiszem, hogy mindnyájunknak hasznára lenne, ha minél több ilyen tervezetet megismerhetnénk. Belmissziói alakulataink pedig új lendülettel, frissült lélekzettel, nagyobb érdeklődéssel dolgoznának. Igazi élet költőznék beléjük, nem csupa ténfergő vegetálás, tervszerűtlen kapkodás volna az életük. Én őszinte, nagy érdeklődéssel várom a közlendő tervezeteket, szeretnék okulni belőlük.

Borus Lajos

Az aradi lelkészválasztás epilógusa.

Mint ismeretes, az aradi lelkészválasztást a kerületi bíróság megsemmisítette. Méltán lehetett remélni, hogy ezzel ez a sok és nagy vihart vert ügy ebben a fázisában befejezést nyer. Az ítéletben megnyugosznak, a személyi érdekeken győzedelmeskedik az egyház érdeke, a békesség szeretet, az építeni akarás és mindennél erősebb lesz a hit, mely nem emberekre néz, hanem Istenre és egyedül az ő vonását félti, óvja, védelmezi, sőt erősíti. Erre annál több reményünk volt, mert a kisebbségben maradt párt jelöltje kijelentette, hogy az újabb választásban nem fog résztvenni.

Nem így lett, hanem olyan esemény történt, melyhez hasonló 1791 óta — a tragikus sorsu Sinai Miklós kétségbeesett végső erőfeszítése óta — nem fordult elő egyházunk történetében. A lelkészválasztás ügyében hozott jogerős bírósági ítélet ellen Nagy Zoltán hivei 750 aláírással feljelentést adtak be a kultuszminiszteriumhoz. Hogy a beadott irat mit tartalmaz, az előttünk ismeretlen, de tartalmára következtetni lehet abból, hogy a kultuszminiszter a kultusz-törvény 25. fejezetében foglalt joga alapján kiküldte dr Jenciu Mózes vezérfelügyelőt az ügy felől való információ szerzésére és kérte, hogy a választási ügyet az ő nyilatkozatáig a püspök ur tartsa függőben. A kerület elnökségét, illetve a püspökséget felkérte, hogy megbizottját Aradra küldje el. Ez a miniszteri rendelet azonban annyira elkésve érkezett, hogy a miniszteri leirat értelmében való intézkedés lehetetlenné vált és a püspöki megbizott a kitűzött időben nem jelenhetett meg.

A kiküldött vezérfelügyelő Aradon a püspöki megbizott jelenléte nélkül is megkezdte munkáját. A panaszosok közül egyeseket sőt állítólag másokat is kihallgatott. Miután azonban az ott nyert tájékozódást nem találta elegendőnek, még aznap Oradeára utazott

és megjelent a püspöki hivatalban, hol küldetését közölve, a további eljárásra nézve, a püspöki hivatal hozzájárulásával intézkedéseket tett. A salontai egyházmegye esperesét a bírósági iratokkal együtt Oradeára hívatta, sőt kérte a ker. bíróság előadóját: dr Kotzó Jenő tanácsbíró behívását is, aki azonban távolléte miatt nem érkezhetett meg.

A kiküldött vezérfelügyelő az iratokat átnézte és egyben-másban felvilágosítást kért. Az ügyre vonatkozó véleményéről természetesen nem nyilatkozott, csak annyit jelentett ki, hogy megbízatásához képest a miniszteriumnak tárgyilagos előterjesztését sürgősen megteszi.

Eddig ennyi történt, — a miniszter nyilatkozata még nem érkezett meg. De ami történt, az példátlan és hallatlan. Két évszázadnál több, hogy hasonló eset nem fordult elő, ilyen pedig még sohasem. Mert lelkesválasztási ügyben a törvényes bíróságok ítélete ellen soha senki se kísérelte meg, hogy sérelmének orvoslásáért, vagy ügyvélt igazságának érvényre juttatásáért az állami hatalomhoz forduljon. Ez nem más, mint a magunk egyházi ügyeinek világi hatóság részére kiszolgáltatása, sőt ennél is több: féltve őrzött önkormányzatunknak, évszázadokon át őseink sok küzdelme, szenvedése, bebörtönöztetése árán is oltalmazott autonómiánknak könnyelmű és bűnös veszélyeztetése. Ha egyházunkon kívül állók teszik, akkor támadás, de ha belül levők: akkor árulás.

A miniszteriumnak azt a kivánságát, hogy az ügy az ő nyilatkozatáig függőben maradjon — már nem lehet teljesíteni, mert a pályázati hirdetés akkorra megjelenvén, az egyházi törvény imperatív rendelkezése szerint halad tovább a maga útján.

Meghívó.

Az 1846-ban Londonban megalakult Evangéliumi Világszövetségnek (World's Evangelical Alliance), mely a Szentháromság-hívő protestáns keresztyén felekezetek együttműködésének előmozdításán munkálkodik, már hosszú évek óta Erdélyben is vannak hivei és barátai. A Világszövetség minden év január első hetére kitűzött egyetemes imahetét évente nálunk is sok helyen megtartják.

Az Evangéliumi Világszövetség erdélyi munkaágának még nincsen hivatalos szervezete. Egy előkészítő-bizottság alakult 1929-ben azzal a céllal, hogy a Világszövetség szellemében az itt élő testvérfelekezetek lelki munkaközösségének útját egyengetni kezdje, de mióta ennek a bizottságnak a feje, Robert F. Chisholm skót misz-

sziói lelkész eltávozott Erdélyből, az utegyenetés munkájában el-
lanyhulás következett be.

Kívánatos és szükséges lenne, hogy azok, akik az Evangéliumi Világszövetség munkája iránt eddig is érdeklődtek, közös találkozóra gyűljenek össze, ahol kölcsönös megbeszélések rendjén számbavegyék a lehetőségeket és feladatokat, s megfontolják, hogy a Világszövetség erdélyi munkaágának mik lennének a teendői és miképpen kellene Isten által kijelölt hivatását gyakorolnia.

Az Evangéliumi Világszövetség erdélyi munkaágának előkészítő bizottsága evégből folyó évi augusztus 28-ára egy egynapos konferencia tartását határozta el, amely találkozási alkalmat nyújt mindazoknak, akik az erdélyi és királyhágómelléki református egyházkerületben, az ág. h. ev. zsinatpresbiteri egyházban, az ág. h. ev. konzisztoriális egyházban, valamint az erdélyi baptista gyülekezetek körében vagy már eddig is barátai voltak az Evangéliumi Világszövetség mozgalmának, vagy mostantól fogva óhajtanak azzal kapcsolatba lépni. A konferencia Târgu-murăşen lesz, csatlakozólag az Evangéliumi C. E. Munkások Erdélyi Szövetségének ugyanott aug. 26-án tartandó konferenciájához és az erdélyi ref. egyházkerület aug. 27-én szintén Târgu-murăşen tartandó külmissziói napjához.

Az Evangéliumi Világszövetség erdélyi munkaágának aug. 28-i konferenciáján a bevezető áhitat és beszámoló után három megbeszélés lesz a következő témákról: 1. A Krisztusban való egységért és a felekezeti testvériségért való felelősségünk. 2. A Krisztusban való egység és a felekezeti testvériség megvalósításának akadályai. 3. Legközvetlenebb teendőink a Krisztusban való egység és a felekezeti testvériség megvalósítására.

Akik az Evangéliumi Világszövetség e konferenciáján részt szándékoznak venni, sziveskedjenek legkésőbb aug. 22-ig írásban jelentkezni Nagytiszt. Tóthfalusi József ref. lelkésznél (Târgu-murăş, Str. Sft. Gheorghe 5).

Az Evangéliumi Világszövetség erdélyi munkaágának előkészítő bizottsága nevében:

Maksay Albert ref. theol. tanár,
Kovács Géza, ref. egyh. ker. utazótitkár
dr. *K. Tompa Arthur* ref. lelkész.

Tanuló ajánlkozik az 1935—36. iskolai évre I—VII. osztályu
gimn. magántanulónak magánvizsgára előkészítésére. (Hajduböszörményi gimnázium 6 osztályát mindvégig színjelesen végezte). Megkeresések: Ref. Lelkészi Hivatal, Otomani. Juj. Salaj címre.

Cimosztogatás és református puritánság.

Veszedelmes epidémiaként harapódzott el református egyházunkban: a cimkórság. Mintha talán egyházunknak nem volna fontosabb teendője a tultengő ambíció nagyra növelésénél s a túlfűtött és sokszor egyéniségében magát korlátozva, sértve érzett egyéni ambíció helyesebben: törtetés és felfelé kapaszkodás (mert református terminológiával az ambíciónak ezt az értelmezését adhatjuk) kielégítése! Ugy gondolom, hogy puritán református érzületnek amugyis hijával vagyunk még a papi berkekben is. Ez azért van, mert elfeledkeztünk arról, hogy Isten gyülekezete vagyunk (I. Kor. 1: 2.) Isten népe (I. Péter 2: 9.) melynek hivatása az, hogy szeretete által uralkodjék a földön és azt örökségül birja (37. zsolt. 11.) Ez az igazi népuralom, Isten gyermekeinek demokráciája. Ez a felfogás kizárja az egyházból, mint Isten gyermekeinek közösségéből a versengésre vezető s a testvéri szeretettel ellentétes cimkórságot.

Ha vizsgáljuk az őskeresztyénség egyenes leszármazottjának, drága reformációi örökségünknek az evangéliom szerint reformált — nem is olyan nagyon régen ev. ref.-nek nevezett — egyházunk történetét, akkor azt látjuk, hogy abban valóban az evangéliumi puritánság uralkodott.

De itt is az történt, ami az ókor keresztyénségét megizetlennitette (Máté 5: 13, Márk 9: 49, 50): a lelki élet elhomályosulásával jöttek az embert képzelt érdemei birtokában méltatlanul őt semmiképpen meg nem illető címzések zagyva tömegei. A modern theologia és a racionalizmus a lelki üresség eltakarására behozta a lelkészeknek testvéri szereteten alapuló zárt egységébe a szétválasztó s egymás iránt tettetett, színlelt szeretetre, hizelgésre, versengésre és irigységre hozó anyagként a »nagytiszteletű« és »nagyaságos« (utóbbiakra az autós, hintós papok, a papi bankigazgatók, a püspököknél meg a »főtiszteletű« és »méltóságos« sőt — horribile dictu — a r. kath. hatásveszedelmességére mutató »főpásztor«, sőt »főpap« elnevezést teremtette és honosította meg. Hogy aztán az önhibáján kívül, vagy önhibájából nábobságra emelkedett pap miképpen lett »nagyaságos« urrá s felesége »nagyaságos« asszonnyá, ezt nem az én kötelességem firtatni és eldönteni, de annyit leszögezhetek, hogy egyházunkban a mindjobban terjeszkedő — sőt terjeszkedő — cím és rangkórság már egyenesen elkülönöző s a lelkészek testvéri szívét egymástól eltérítő és éles ellentétbe hozóvá lett a belmissziói áldásos munka hatásával ellentétben. A Révész Imre, Révész Bálint és Pokoly József-féle valóban liberális, mert valóban krisztusi testvériséget ápoló felfogást gyengítő s Jézusnak Máté 20: 25—28-al ellen-

tétben álló, a debreceni őсреformátus s tiszta evangéliumi szellemmel ellenkező s »tiszteletbeli esperes« és »tiszteletbeli gondnoki« állásokat teremtő non-sens-eket küszöböljük ki egyszersmindenkorra könyörtelenül a református egyház életéből s kiméletlenül vágjuk ki egyházunk tagjainak — sajnos! — immár nem református, hanem attól teljesen eltért, azzal homlokegyenest ellenkező öntudatából, helyesebben: öntudatlanságából és közgondolkozásából! (Csak ugy melleleg emlitem meg, hogy a salontai egyházmegye lelkészértekezlete most harmadszor — az espereseket kivéve — eltörülte egyhangulag a lelkészek »nagytiszteletü« címzését s ugyanezt a határozatot hozta a lelkészek feleségeire nézve is, megállapítván, hogy csak a »tiszteletes« címzés az egyedül helyes ugy a lelkészeknél, mint azok feleségeinél.)

Pálffy István.

(Folyt. köv.)

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Dr Hantz Jenő ny. satu-marei főgimnáziumi igazgató életének 71-ik évében július 23-án hirtelen elhunyt. 1864 február 9-én született Clujon. Középiskolai tanulmányait a cluj-i református kollégiumban végezte, itt hallgatta az egyetem bölcsészeti fakultását is és a magyar nyelvből és filozófiából doktorátust szerzett. 1888-ban kapta meg a cluj-i egyetemen a tanári oklevelet és ebben az évben helyettes tanár a hódmezővásárhelyi református főgimnáziumban, ahol egy év múlva rendes tanárrá választják. 1890-ben üresedett a meg a satu-marei református főgimnáziumban az egyik magyar-latin szakos tanári szék és az iskola igazgatótanácsa ez év június 25-én dr Hantz Jenőt erre a tanszékre megválasztotta. Ettől kezdve negyven éven át tanított Satu-Mare-n. Közben 1927-ben a főgimnázium igazgatója lett és ebben a minőségében vonult nyugalomba 1930-ban. Kiváló tanár volt, aki nemcsak tanított, hanem atyai szeretettel nevelt is. Szelid, vallásos lélek és komoly, értékes egyéniség. Nagyon eredményes tanári munkássága mellett kiváló irodalmi és publicisztikai tevékenységet fejtett ki. Lapot szerkesztett és igen értékes irodalomtörténeti és esztétikai tanulmányai láttak a legelőkelőbb szakfolyóiratokban napvilágot. Temetése július 25-én ment végbe munkásságának szinteréről, az ősi iskola udvaráról a volt tanítványok és az egész város őszinte részvéte mellett. Legyen áldott emlékezete.

Csáti Márk főgimnáziumi nyugalmazott tanár életének 67. évében Ocnasugatagon rövid szenvedés után május hó 24-én el-

hunyt. Több mint 40 esztendeig működött a tanügy terén, mely idő alatt ugy kartársainak, mint tanítványai nagy seregének elismerését és szeretetét méltán kiérdemelte. Az impériumváltozás a sighet-i református liceum kötelékében találta, melynek megszűntével az állam szolgálatába lépett. Majd nyugdíjaztatta magát és Ocnasugagra költözött, ahol a maroknyi magyar reformátusságnak áldozatos szivü feleségével együtt vezetője, tanácsadója, segítője volt. Istentisztelet alkalmával háza volt a templom, ahová személyesen hívta meg mindig a szórványban lakó testvéreket. Nem feledkezett meg az anyaegyházközségről: Sighetről sem, amelynek oltárára minden esztendőben elhelyezte önkéntes áldozatát, a legnagyobbat, több mint 10,000 Leit 1931-ben, a templom leégés gyászos esztendejében. Május hó 26-án helyezték siri nyugalomra a sighet-i református temetőben, ahová ismerősei, tanítványai nagy részvétellel kísérték utolsó útjára. Halálát felesége és gimnáziumi tanuló fia gyászolja. Emlékezete legyen áldott!

Nagy Imre nyug. lelkész, volt egyházm. tanácsbíró életének 84-ik, boldog házasságának 56-ik évében július 14-én Biharugrán csendesen elhunyt. Szelidlelkü, csendben munkálkodó, buzgó és értékes szolgálja volt az Urnak. Lelkészi pályájának legnagyobb része a biharugrai egyházban folyt le és 50 évi szolgálata után is ott maradt. Irodalmi téren is sikerrel működött. Hasznos könyve: Egy év a szószéken című prédikáció-vázlat gyűjteménye. — Legyen áldott emlékezete.

Vincze Elek balatonkiliti lelkipásztor a külsősomogyi egyházmegyének 15 éven át nagy buzgalommal szolgáló esperese, konventi és zsinati tag hosszas, de Istenben megnyugvó lélekkel viselt betegség után 48 éves korában július 28-án Budapesten elhunyt. Sätmar-on született, a gimnáziumot ugyanott, a theológiát Debrecenben végezte mindig a legjobb eredménnyel. Pályáját, — mint s. lelkész — Sätmar-on kezdette, majd a Dunántulra került, hol csakhamar felismerték és méltányolták tehetségét. Erős akaratu, kötelességtudó, erélyes, de melegsivü ember volt. Értékes irodalmi munkásságot fejtett ki. Korai távozása nagy vesztesége egész magyar református egyházi életünknek, de még nagyobb vesztesége özvegyének, 6 gyermekének és özvegy öreg édesanyjának. Végtiszteségtétele Budapesten volt, hol Ravasz László hirdette az Igét. Majd Debrecenbe szállították és augusztus 1-én helyezték nyugalomra. Az Ur pótolja ki a távozásával támadt sok nagy veszteséget.

Tájékoztató

a sätmar-i református leánygimnáziumba az 1935—36-ik iskolai érre vonatkozó felvételre.

1. *Felvétel.* A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, zsidó vallásuak azonban csak a Közoktatásügyi Minisztérium engedélyével.

Minden tanuló, aki ez intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatóságához benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatot, egyházi keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, újraoltási bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I-ső osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV—V., vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebbek. E korhatáron túl miniszteri engedély szükséges.

2. *Beírás.* Augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig. A tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási-díj 200 Lei.

3. *Iskolai díjak.* Tandíj és fenntartói járulék évi 2000 Lei. Szegénysorsu, jó tanulók folyamodhatnak a tandíjnak részben való elengedéséért. — Szegénysorsu tisztviselők gyermekei folyamodhatnak a tandíj mérsékléséért. A folyamodáshoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a családtagok igazolása szempontjából láttamoztatni kell az illetékes református lelkészi hivatallal.

A tandíj két egyenlő részletben fizetendő: az első részlet a beiratáskor, a második részlet február 1-ig; indokolt esetben negyedévenként, vagy havonként is fizethető.

4. Az I. osztályban a felvételi vizsga szeptember 2-án lesz.

5. Tandíjmentességért, vagy mérséklésért szeptember 10-ig lehet folyamodni.

6. *Javítóvizsgálat* szeptember hó 1—5-én. Vizsgadíj 150 Lei, tekintet nélkül a tárgyak számára.

7. *Az iskolai év kezdetét* a miniszteri rendelet vétele után fogjuk közölni.

8. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyenkalapot viselni, melyeknek készítését az iskola vezetősége határozza meg.

Az Igazgatóság.

HIREK

Templomszentelés Oar—Óváriban. Tulajdonképen ket-
tős ünnep volt f. hó 4-én a ha-
tármenti lelkes és áldozatkész
gyülekezetben; ekkor szentelte
fel nagy költséggel megújított
200 évesnél régibb templomát
és avatta fel új harangját. A fel-
szentelő istentisztelet, mivel a
püspök ur akadályoztatása miatt
nem tehetette, a satumarei lel-
készek végezték. Debreceni Ist-
ván bibliát olvasott és imádko-
zott, Boros Jenő pedig — Oar
szülötte — igét hirdetett (I. Krón.
29:10—185) alapján nagy és
mély hatással buzdítva hála-
adásra és további áldozatkész-
sége a gyülekezetet. Kovács
Gyula darai lelkész három kis-
dedet keresztelt. Fehér Bertalan
helyi lelkész pedig a két
akció történetét s az adakozók
névsorát olvasta fel. Ebből meg-
tudtuk, hogy a templom reno-
válás 110 ezer, a harang pedig
46 ezer leibe került s a több mint
másfélszázezer leit egy év alatt
közadakozás útján teremtette
elő a lelkes és áldozatkész gyü-
lekezet s adakozásban maga a
lelkész járt elől jó példaként
tekintélyes adományával. De
ezenkívül más adományokban is
részesült az egyház. Özv. Cibere
Lászlóné és leányai nagy értékű
urasztali, kathedra és papszék-
terítőket, Zathureczky Károly és
neje urasztali keretet, Boros Ju-
liska és Hiripi Rózsika urva-
csora vételi asztalkendőket és
papszéki párnát ajándékoztak.
Juhász Ferenc malomtulajdonos
pedig a toronyórát javíttatta ki.
Délben a lelkészne vezetése
alatt a nőszövetség rendezett
gazdag és izletes ebédet, me-

lyeket közadakozásból gyűjtöt-
tek össze. A délutáni istentisz-
teletet Bara József szamosdobi
lelkész végezte meggyőző erő-
vel, hirdetve az igét. Ugy a dél-
előtti, mint a délutáni istentisz-
teleten közreműködött a pár év-
vel ezelőtt alakult énekkar Ador-
ján Gusztáv kántortanító veze-
tésével több éneket adva elő
kifogástalan összhangu betani-
tásban. Végül gazdag műsorú
műkedvelő előadás fejezte be a
lélekemelő ünnepet, mely a re-
formátus áldozatkésztségnek volt
sokáig feledhetetlen ünnepe.

**Vallásos tárgyú zenés-
gyermekoperettet** adtak elő
a Chişineu Criş-i iskolai évről
ünnepélyen június 16-án. A 3
felvonásos verses darabot Nagy
Zoltán lelkész írta és látta el
kedves muzsikával és hangula-
tos dallamokkal is. A darab
részt vett a Magyar Párt köz-
művelődési szakosztálya által
meghirdetett versenypályázaton
s így az előadáson a négy tagú
versenybizottság is részt vett. A
darabot a lelkészpár közremű-
ködése mellett Kilin Sándor és
felesége, ugyszintén Fon Ferenc
művész rendezték. A főszere-
peket (Napsugárka és Üdvki-
rályfi) Szedmak Feri és Nagy
Aranka játszották ötven gyer-
mek társaságában. Az estély te-
kintélyes jövedelme iskolai fel-
szerelésre fordították.

A lelkészek segítő akciója
közelebb jutott a megvalósulás-
hoz a tervezet elkészítésére az
egyházkerület által kiküldött bi-
zottságnak július 29-én tartott
ülése által. A kiküldöttek, kik
teljes számban megjelentek, a

legnagyobb egyetértéssel egyeztek meg úgy a segélyezés alapelveire, mint a járulékok és a segélyek mértékére nézve. Boruzs Lajos előadói javaslatát, mely az élet különböző körülményeiben óhajtott segítséget adni és a Farkas János tervezetét, ki főként az özvegyet szándékozott jelentősebb segélyben részesíteni, teljes harmoniában sikerült összeegyeztetni. A tervezetet ismertetni fogjuk s most csak annyit közlünk belőle, hogy az élet különböző nehéz körülményeiben 3000—5000 leig terjedő, a lelkész halála alkalmával pedig 20.000, azaz huszezer leig segélyt adhat a megalkotandó segélyegyesület a lelkészek minden nagyobb megterhelése nélkül.

A közoktatásügyi minisztérium 114,491—1935. sz. a. közli, hogy Popa-lisseanu Traian

őrnagy a károlyparki katonai muzeum igazgatója: »Soldatul necunoscut, istoric și cult« címen szépen illusztrált munkát adott ki. Ebben megőrökíti mindazokat a szertartásokat, amelyek az Ismeretlen Katona kiválasztásának és eltemetésének alkalmával végbementek. Ajánlja ezen mű bevezetését az iskolai könyvtárak számára. Megrendelések közvetlenül a szerzőhöz intézendők, București, Muzeul Militar, Parcul Carol. (3644—1934-II. sz.)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

S...y., S...ü., K...a. Cikket megkaptam, a jövő számban hozom. Addig levelet is írok.

N...s, I...n, F. Ü. a. Helyszűke miatt cikkére később kerül sor, addig türelmét kérem.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2723—1935-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nagytiszt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Felhívom úgy a Nt. Esperes urak, mint az egyes egyházközségek figyelmét, hogy a jövőben, ha valamely egyházközség bármily címen és alapon segélyt igényel a közalapi, vagy a br. Baldácsy-segélyalapokból, hogy az e tárgyban hivatalomhoz felterjesztett kérvényében, vagy annak mellékleteképen, a presbitériumi igazolás és igénylés, valamint a Nt. esperesi hivatalok igazolása és javaslata, melyek a tényleges szükségletet bizonyítják, bennfoglalassanak, vagy csatoltassanak, mert ezek hiányában a kérelmeket nem áll módomban az ill. bizottságok elé terjeszteni tárgyalás végett. Oradea, 1935 augusztus 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázati hirdetés. A satu-marei Református Főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet a következő tanszékekre: román, francia, német, latin, filozófia, földrajz, fizika-kémia, matematika, természetrajz és ének-zene. Pályázati határidő aug. 20. Az igazgatótanácshoz címzett kérvények a főgimnázium igazgatóságához küldendők.

M. st. Oficiului Parochial Reformat

Oradea

Calea Victoriei 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat
legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajtonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók

**nagybetűs HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYVEK**

darabonként 100 lei áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappédányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A folyton megújuló kenyér.

»Mig a föld léssen, vetés és aratás meg nem szünik« — mondá az Úr! S a buza ezredévek óta jár körbe-körbe, földtől az emberig, embertől a földig. A buza örök. Csirája erős, öt-hat ezer évig alszik fáraó-sirok katakombáiban, de ha földbe kerül, napfénytől, esőtől megszerelmesedik s dus lobogással indul életnek és hoz magvakat, harmincat, hatvanat... Hányódik, vetődik, nagy kő-magtárakban, összerótt, szüette hombárokban, pincében, padláson s morzsolja lassu vizimalom köve, porlasztja villamos-motor hengere: élet lesz belőle, erő lesz belőle, kenyér lesz belőle! Faekével karmolják fel a föld bőrét, vagy mélyvasu traktor ássa sirját s állati hulladék trágyazza talaját, vagy harcmezők tömegsírjai bocsátják halálból bomló, élet-erjesztő gázaikat gyökerébe: mindenkép megújul, megszázsorozódik s kenyér lesz megint.

A kenyér néha csöndes, évtizedekig alig hallani hangját, mozgolódását, pihen a gyermekek kezében, asszonyok selymén, férfiak ellágyulásán. Máskor megkavarja az egész világot süketítő zajban, fogcsikorgató rohamokban, égis szálló sirásban, mikor minden török, traverzek ropognak, tornyok leomlanak, mikor a császárok favágókká válnak. S millió koldus kinyújtott tenyere és éhes munkanélküliek ökölboszoritott keze a kenyér-úr tépett és véres, de fennen lobogó zászlója. A kenyér lágyan ringató, édes tejü dajka, szivárványos álmokat délibáboz eléd s elpihentet. Máskor a kenyér kényúr, ki szikkadt beleidből font ostorral kerget kirakat-zuzó közápor fergetegébe s börtönök poshadásán át a halál szérüjére. Ott aztán elhagy, elmarad tőled. Földből való a kenyér s a földé; mig te a földé vagy, addig a tied, érzed az izét, használod erejét, de amint te és a föld bucsut mondtok egymásnak, a kenyér is megválnak tőled.

Ha csak ezt a kenyeret kerested, szeretted, egyszer végül mégis csak éhen maradsz, akármennyi buzakenyered volna is. De Az, aki az idők ösméhében kicsiráztatta az első szem buzát, m'

sokkal előbb, az időtlenség örök kezdetén gondoskodott egy másik kenyérről, amely nem ujul, hanem »van«. Nem a földből terem, hanem mennyből szállott alá és oda tért vissza, hogy mindörökké itt maradjon közöttünk. Nem a föld és ember kapcsolatát jelenti, hanem a mennyei eredetre utal. Az ember és a menny között feszül hiddá, hogy ezt a kettőt összekösse, noha látszólag ellentétesek.

Minden éhező számára készen van, csak ki kell nyújtani érte a kezét. Nem kell érte harcolni, verejtékezni. Nem lázit, nem ad a kezébe fütyköt, vagy puskát, hanem épen lecsöndesít és imára kulcsolja kezét. Ez a mennyei kenyér megelégit és békességgel, örömmel tölt el. Bosszu, gyűlölet s minden fojtogató indulat kivész belőled e táplálék mellett s mikor odaérsz a titokzatos nagy kapu elé, veled lépi át a küszöböt, ott is erősít, vigaszt ad s az Urnál közbenjár, mert e kenyér a Krisztus, aki önmagát adja eledelül: »egyetek ebből mindnyájan.«

Óh emberek! az évről-évre megújuló kenyér mellett egyetek mindnyájan ebből az örök kenyérből! Talán elmulik az a szörnyű éhség, amely ma üvölt a világon s lesz békesség: Krisztus békesége! Ha Krisztus lesz a világ kenyere!

Boruzs Lajos

Cimosztogatás és református puritánság.

(Folytatás és vége.)

Mindezek az említett s örökké aktuális dolgok abból az alkalmából kifolyólag kívánkoznak toll alá, hogy a Reformátusok Lapja ezévi július 1-i számában Egyházmegyei Közgyűlés cím alatt olyan hír látott napvilágot, mely az elharapódzott cím és rangkórság illusztrálására kiáltó példát nyújt. Százszor és ezerszer torokjának le engem, bátran ki kell mondani, hogy ennek egyházunknál semmi létalapja nincs s például egyházi törvényünk és alkotmányunk a tb. esperes címet nem ismeri s ha ismerné is, a cimben kiejezett puritánus (egyszerű) lényegének megfelelően tiltakoznék ellene s a használata ellen, mert ilyen nálunk magyar reformátusoknál nem volt a multban soha, kiküszöbölendő — mint abuzus, mint helytelen gyakorlat — nemcsak az egyházi életből, hanem maga a szó is a közhasználatból. Erdély alkotmánya kezdettől fogva arisztokratikus volt s többé-kevésbé ma is magán viseli ennek az arisztokratikus jellegnek a bélyegét, míg a Tiszántulon demokratikus irányt vett az egyházi élet, az egyházi alkotmány, az egyházi közgondolkodás és a törvényes joggyakorlat. Éles judiciumu egyháztörténetiróink, mint id. Révész Imre, akinek nyomába lépett hozzá méltó utóda az egyháztörténelem művelésében: Révész Kálmán fia, Révész Imre debre-

ceni egyetemi tanár, továbbá a tudós Balogh Ferenc és Pokoly József szintén ennek a demokratikus gondolkozásnak adtak kifejezést tudományos és egyházközeleti áldásos munkásságukban. Valamennyiök esküdt ellensége volt az antidemokratikus — s így természet-szerűleg és lényegileg antichristianus és napjainkban annyira elfajult cím- és rangkórságnak, amely teljesen betetőzte a Krisztus ellenes világias szellem behatolását egyházi életünkbe és addig érintetlen, puritán gondolatvilágunkba. Megindult az üres cím- és dekórumhajhászás.

Hogy azután a theologia tanáraitra »főtiszteletü« címet ruházó Debrecen is ma nem az, mi régen volt, az nem menti a Tiszántulról Romániába szakadt s 6 királyhágómelléki egyházmegye lelkészi és nem lelkészi egyéneinek egymásnak — hizelgésre vezető s a középkori tömjénfüstre veszedelmesen emlékeztető — cím- és rangadományozási kórságát. Ebben is kövessük azt az irányelvet, amit Jézus Máté 11: 30-ban ekként fejez ki: »Tanuljátok meg tőlem, hogy én szelid és alázatos szívű vagyok és találtok nyugodalmat a ti lelkeiteknek.« Tegyük magunkévá a »magát megüreslő« (Filippi 2: 2—11.) s nem az emberek által adományozott méltóság cifra sallangjait, hanem a »gyalázat« keresztjét (Zsid. 12: 2, 3.) hordó Jézusról, a »hit Fejedelméről« szóló felséges bizonyágtételt.

Nincs szándékomban beleártani magam egy másik testvér-egyházmegye dolgaiba. Mégis azt tartom, hogy ez nem egy egyházmegye sajátos belügye, hanem az egész magyar reformátusságnak egyetemes közügye. Nem szeretném, ha a baia-marei egyházmegye (vagy bármelyik is!) akceptálná azt az indítványt, amely testet is öltött a Bánságban, hogy minden 45. életévét betöltött viselje a tiszteletbeli esperes elkoptatásra ítélt és kárhoztatott címet. Egyházunk élete mirajtunk fordul meg s így egyedül csak az a kérdés jöhet tekintetbe, hogy tudunk-e, akarunk-e dolgozni forrón szeretett egyházunkért a helyi gyülekezetben és mindenütt, ahová minket, semmiket az Ur kegyelme állít s gyülekezeti életünkben való forgolódásunk közben s a családi életben megütjük-e a főként s éppen a lelkipásztorokra alkalmazott szigorú evangéliumi mértéket tiszteletbeli esperes, vagy más hasonló cím nélküli is, vagy pedig inkriminált cím birtokában is jóval alatta maradunk annak. Aztán ne feledjük, hogy a tiszteletbeli esperesség se nem tisztség, mert kötelességekkel nem jár, se nem méltóság, mert egyházunkért cím és állás nélkül is kötelességünk — Jézus Krisztus »jó« vitézeihez hasonlóan a munka és egymás terhének a hordozása (II. Tim. 2: 3, I. Kor. 10: 24, Róm. 15: 2, Gal. 6: 2.) — dolgozni.

A többi felekezetek papjaira való hivatkozás korszerűtlen,

azok megtehetik, hogy minél nagyobb címeket osztogassanak egymáshoz, mi az evangéliumi egyszerű vallás tagjai és gondolkozás hívei hadd hirdessük továbbra is Ézsaiással együtt a hiábavaló emberi dicsőséggel szemben, amelynek fénye előbb-utóbb ki is alszik, Isten dicsőségének örökkévalóságát. (Ézs. 40: 4—8.)

Az evangélium szerint reformált egyházunknak fogyatkozásai dacára is — evangéliumi élete és alkotmányos rendszere van, nálunk minden emberinek előretörése olyan benyomást kelt a lelkünkben, mintha uraságoktól levetett ruhákban büszkélkednénk s ami nálunk érthetetlen, a cerimoniális egyházakban egészen természetes.

Ne versengjünk, hanem imponáló lelki magatartásunkkal »adjunk számot a bennünk levő reménységről«. (I. Pét. 3: 15, I. Ján. 3: 3.) Ha mindenáron címre törekszünk, óhajtsuk, ha még nem volnánk azok, hogy legyünk »Isten gyermekei.« (I. János 3: 1.)

Végül jó megjegyeznünk, hogy nem papi tekintélyre, hanem lelkipásztori jellemre van szükségünk. De, ha minden keresztyén alázat megcsufolásával papi tekintélyt forszirozunk, azt nem a minél nagyobb címzés, hanem az evangélium református keresztyén lelkipásztori lelkületet hiven visszatükrözi s avval összefüggő és egybevágó keresztyén élet adja meg úgy a magán, mint a családi, úgy az egyházi, mint a világi életben.

Pálffy István.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Közgyűlése által 76 — 1935. sz. határozattal a „Lelkészi Onsegélyző Egylet“ tervezetének megalkotására kiküldött bizottság

JAVASLATA

a Főtiszteletű és Mélt. Egyházkerületi Közgyűléshez.

Kiküldött bizottság minden tagja megjelenvén folyó évi július hó 29-én Sätmar-on Boros Jenő elnökletével. Boruzs Lajos előadói javaslata alapján minden oldalról gondos és alapos vizsgálat tárgyává tette ez immár általánosan sürgősnek elismert tervet és az »egymás terhét hordozzátok« Krisztusi elve alapján az eddig elhangzott, vagy írásban megjelent hozzászólások figyelembevételével, teljes egyhangúsággal állapotott meg az alanti javaslatban, amelyet mély tisztelettel helyez a főt. és mélt. Közgyűlés asztalára:

1. Egyházkerületi Közgyűlésünk jelen határozatával megalkotja a »Királyhágómelléki Ref. Lelkészek Segítő Egyesületét,« melynek célja: a lelkészi családban előforduló betegség, operáltatás, elemi csapás, több gyermek taníttatása, leánykiházásítás, vagy bármilyen rendkívüli helyzet folytán előállott szükségben a lelkésztárson, — a családfő elhalálozásakor pedig a hátramaradottakon való segítés.

2. Az egyesületnek kötelezett tagja Egyházkerületünkben működő minden rendes-, helyettes- és segédlelkész.

3. Tagsági díj: a) havi 50 (ötven) Lei rendes és b) minden tag elhalálása esetén 100 (egyszáz) Lei rendkívüli, amely összegek a kongruás lelkészekről levonatnak, a kongruát nem élvezők pedig tartoznak pontosan befizetni. Az első rendkívüli 100 Lei az alakulás után azonnal befizetendő, hogy mindenkor rendelkezésre álljon, a továbbiak pedig mindig valamely tag halálakor.

4. Segélyek: a) Bármely tag elhalálásakor a hátramaradottak azonnal kapnak 20.000, azaz huszezer Leit.

b) A családban (mindig a szorosán vett családtagok értendők!) előforduló betegség, operáltatás esetén. Kiosztásra kerül évi 40.000 Lei, amelyből egy segélyezett maximum 5000, azaz ötezer Leit kaphat.

c) Elemi csapás, rendkívüli szükség, vagy leánykiházasítás esetén. Kiosztható évi 20.000 Lei, maximális segély 4000 Lei.

d) Két, vagy több gyermeket taníttató lelkészeknek neveltetési segély évi 50.000 Lei, amelyből gyermekenként legfeljebb 3000 Lei segélyt kaphat egy lelkész.

5. A fennmaradó összeg tőkésítendő.

6. A keretek a szükséghez mérten eltolhatók, épen ezért, míg a kellő tapasztalat és statisztika megnyerhető lesz, az első öt évben a b) és c) segélyekből momentán csak egy vagy kétezer lei előleg utalható ki, a segély végösszege pedig a polgári év végén állapítatik meg és utaltatik ki a rászorultak számára képest.

7. Az adminisztráció költségmentesen és rövid uton intézendő. Segély-kérvény a főt. és mélt. Püspök urhoz intézendő. A kérvényben felsorolt adatokat nyugtákkal, okmányokkal is lehet igazolni, egyébként, sőt minden esetben az esperes igazolása alapján sürgős esetekben a segélyt a Püspök ur, más esetekben pedig Püspök ur elnöklelte alatt a Ker. Nyugd. Int. Végrehajtó-Bizottságának lelkészi tagjaiból alakult Bizottság utalja ki.

8. A levonásokat, a kifizetéseket, általában a pénz kezelését a ker. pénztár eszközli. Részletes számadás a Ker. Közgyűlés elé terjesztendő s a Közgyűlés jegyzőkönyvében közzéteendő.

9. Kerületünkből való távozás, vagy nyugdíjazás, esetleg elhalálása folytán visszatérítési igénnyel senki fel nem léphet. Ha azonban az eltávozott, vagy nyugdíjazott lelkész tovább is pontosan fizeti a tagdíjakat, ez esetben továbbra is élvezheti Egyesületünk jótéteményeit.

10. A tagdíjak levonása, ill. befizetése a ker. közgyűlés jóváhagyó határozatát követő hónapban már megkezdődik s három havi gyűjtés után a segélyezés megkezdődik.

11. A segélyek utalásánál a lelkészi családok 1936 január 1. utáni állapota vehető figyelembe csakis. Előző időkben történt operáltatás, betegség, csapás stb. címén senki segélyt nem igényelhet. Sätmar, 1935 július 29.

Boros Jenő sk.,
a bizottság elnöke.

Debreczeni István sk.,
Oláh Sándor sk.,

Farkas János sk.,
a bizottság tagjai.

Boruzs Lajos sk.,
a bizottság előadója.

Peleskey Sándor sk.,
Jakab Viktor sk.,

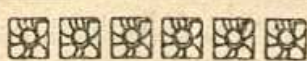
Lelkészbeiktatás Sanislău-n.

1935 július 14-ike áldásokban gazdag napja volt a sanislău-i református hiveknek. Ekkor iktatták be hivatalába az ujonnan, — illetőleg lelkészcsere utján, — megválasztott Kiss Ferenc, volt ghirişai lelkész. A beiktatást Gönczy Sándor, az egyházmegye fiatal agilis esperese végezte a Gal. I. 10. verse alapján, intvén őt felelősségteljes szolgálatának hűséges folytatására, anyaszentegyházunk s sanislău-i hivek és egyházközség ügyéért lelki és anyagi felvirágoztatásáért buzgó munkálkodásra. Az új lelkész beiktatása után az I. Kor. XIII. 1, 13. v. alapján mondotta el beköszönő beszédjét, melynek úgy tartalmával, mint szónoki előadásával az egész hallgatóságot lebilincselte. Hangsúlyozta, hogy minden szolgálatában a szeretet fogja irányítani és vezérelni. A felemelő ünnepség a templomot zsufozásig megtöltő áhítatos, buzgó hallgatóság előtt ment végbe, kik között sokan résztvettek a másfelekezetűek közül is, sőt a község előljárói, vezetői közül is többen ott voltak. Istentisztelet végeztével presbiteri gyűlés volt, amelyen az esperes a volt lelkésztől átvette s az új lelkésznek átadta az egyház értékeit. Utána közeled volt, melyen mintegy 50-en vettek részt, helybeliek és vendégek. Az új lelkész, Gönczy Sándor esperes, Veress Kálmán irinai lelkész és az ünnepelt édesapja mondtak lelkes beszédeket. Jóleső érzés volt látni az új lelkész volt hiveit, a ghirişai egyház néhány tagját, akiket a volt a lelkészük iránti szeretet és ragaszkodás ide is elhozott, hogy megegyezzen megszorithassák eltávozó lelkészük kezét s elbucszanak tőle. Résztvettek még a beiktatáson többen a környező községekből, különösen Bereából, ahonnan a presbitérium s az egyházközség több tagja eljött a szomszéd egyházközség örömnepére.

A délutáni istentiszteleten, melyen az ígét Gargya Géza andridi lelkész hirdette, az istentisztelet keretében több értékes szavalat hangzott el. Ezzel egyuttal vége is volt az ünnepségnek.

Kivánjuk, hogy az új pásztor beteljesítse a hozzáfűzött váradalmakat s pásztor és nyáj egymást megértve, egymást segítve munkálkodjanak a sanislău-i egyházközség s egyetem anyaszentegyházunk lelki és anyagi jólétén, előhaladásán és felvirágoztatásán az örökké való Isten dicsőségére!

V. K.

HIREK

Református egyházi konferenciák. A romániai Református Egyház, tehát az Erdélyi Ref. Egyházkerület és a Királyhágói Ref. Egyházkerület fennhatósága alatt Târgu-Mureşen augusztus hó folyamán három egyházi vonatkozású konferenciát fognak rendezni. *Augusztus hó 27-én a külmisziói konfe-*

ciát rendezik meg. Augusztus 28-án az *Evangeliumi Világszövetség* romániai munkaágának előkészítő bizottsága hívja meg az érdeklődőket. A harmadik konferencia a Keresztyén Szövetségesek közismerten *CE. Szövetségesek konferenciája* ugyancsak Târgu-Mureşen, aug. 25, 26-án lesz.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3959—1935-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi, lelkészi és gondnoki hivatalnak.* Felhivom valamennyi érdekelt egyházközség nt. lelkészi és gondnoki hivatalát, hogy a folyó évi január 31-én már esedékessé vált tűzbiztosítási díjakat, ahol azok még befizetést nem nyertek, haladéktalanul egyenlitsék ki, anélkül is inkább, mivel a szerződés szerint a biztosító társaságnak jogában áll a befizetés hiányában a biztosítást esetleges kár alkalmával semmisnek tekinteni. Épen ezért midőn a tűzbiztosítási díj elmaradásával járó esetleges károkra felhivom a nt. lelkész és gondnok urak figyelmét, kérem, hogy tartozásaikat késedelem nélkül rendezzék. Oradea, 1935 augusztus 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

4020—1935. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az iskolai év kezdetén felmerülő teendők közül a következőkre hívom fel az összes érdekelt figyelmét, elrendelve egyttal az alább közöltek legpontosabb végrehajtását:

1. Egyházkerületi közgyűlésünk 32-n—1934. sz. határozatával elrendelte, hogy 1934 szeptember 1-től kezdődőleg a beiratások alkalmával minden elemi iskolai tanuló után 1 leu járulék szedendő. Ezen járulék a beiratkozottak létszám jelentésével egyidejűleg az egyházkerületi pénztárba beküldendő.

2. A beiratások vezetése céljából a tanítóknak szeptember 1-én állomáshelyükön kell lenniök. Ahol ez bármely igazolt okból lehetetlen, a beiratkozást az iskolaszéki elnök köteles elvégezni. A beiratkozás alkalmával szigorúan alkalmazkodni kell az elemi oktatási törvényben előirt eljáráshoz, azaz a szülő vagy helyettese az állami iskola tanítójánál *személyesen* adja le a *bélyegmentes* nyilatkozatot, hogy gyermekét a felekezeti iskolába akarja járatni. A nyilatkozat

(declarație) átadásáról szóló elismervény (adeverință) nélkül növendék iskoláinkba be nem irható. Ha az állami iskolai tanító a nyilatkozat átvételét és az elismervény kiadását törvényes ok nélkül megtagadná, az összes szükséges adatok közlésével a püspöki hivatalba azonnal jelentendő (a gyermek neve, vallása, kora, osztálya, mikor jelentkezett az állami iskolai tanítónál, milyen címen tagadták meg a nyilatkozat átvételét). A nyilatkozat és a róla szóló elismervény a 126703—1929. sz. miniszteri rendelet szerint (megjelent a Gazeta Oficială 1930. évi 1. számában), bélyegmentes.

3. A beiratások befejezése után azonnal, legkésőbb szeptember hó 15-ig jelentendő a beirt növendékek létszáma, osztályonként és nemenkint részle ezve, más vallásu tanulók külön feltüntetésével.

4. Legkésőbb az előadások megkezdéséig, szeptember 15-ig az iskolaszékek gondoskodni kötelesek az összes szükséges nyomtatványok beszerzéséről.

5. Nyomatékosan felhívom az összes érdekeltek figyelmét, hogy a tanítók autorizációja tekintetében a Mot. intézkedéseihez, az iskola berendezése tekintetében az Elemi isk. szab. intézkedéseihez, az adminisztráció tekintetében a már többször adott utasításokhoz pontosan alkalmazkodjanak.

6. Mivel a kötelező használatra elrendelt elemi iskolai tankönyvek magyar nyelvtani része a mondatelemzés alapján van felépítve, az ebben a módszerben még gyakorlatlan tanítók részére engedélyezem, hogy *ségédkönyvül* az előirt tankönyv mellett a hiv. lapunk 1933. évf. 327. old. hirdetett Nagy Vilmos-féle magyar nyelvkönyveket is használhassák.

7. A vallástani kézikönyvek és azok ára és megrendelési módja változatlanul maradnak: I—II. o. Lei 15; III. o. Lei 15; IV. o. Lei 15; V. o. Lei 20; VI. o. Lei 25. VII. o. Lei 20.

8. A fennhatóságom alá tartozó elemi iskolák *első osztálya* számára az 1935—36. iskolai évre kizárólagosan kötelező használatra elrendelem Czina Sándor: Betükert ABC református iskolák számára című tankönyvet. Egyházkerületi eng. száma 61-a—1933., Miniszteri eng. száma 55729—1933. Ára 26 Lei.

Ennek a tankönyvnek egyedüli árusítója az egyházkerületi tankönyvraktár. Az összes megrendelések a ref. püspöki hivatalba küldendők. Legalább 10 drb megrendelésnél 10% engedmény. Utánvételes rendelést nem fogad el a püspöki hivatal, ezért megrendeléskor a pénz előzetesen beküldendő vagy a megrendelő-levelet a lelkész ur írja alá, annak jeléül, hogy kongruájával felel a számla kiegyenlítéséért.

9. Attól a céltől vezetve, hogy növendékeink kezébe iskolánk

református szellemének minél megfelelőbb tankönyvet adhassunk, egyházkerületi közgyűlésünk 56—1935. határozatában nyert felhatalmazás alapján elrendelem elemi iskoláink II. III. IV. osztályában az alábbi tankönyvek kizárólagos kötelező használatát.

Felméry Sándor, Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed és Ösz Sándor: Magyar olvasókönyv, számtan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. oszt. számára. Miniszteri engedély száma 43—1632. és 95388—1933. Ára 50 Lei.

Lőrinczy Ferenc, Bodeleanu Diomed, C. Stan, Ösz Sándor és Ferenczy Gábor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, számtan, limba română, cartea de cetire, istoria și geografia az elemi iskolák III. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84422—1933 és 98674—1933. Ára 80 Lei.

Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Felméri Sándor: Magyar olvasókönyv, természet-tudomány, földrajz, számtan, mértan, limba română, cartea de cetire și istoria az elemi iskolák IV. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84418—1933., 95388—1933., 97365—1933., 98673. Ára 90 Lei.

A kiadó Minerva céggel (Cluj, Strada Baron L. Pop No. 5.) létesített megállapodásunk szerint az iskolák közvetlenül a cégnél eszközölt megrendeléseik után 20 % engedményt kapnak, azonban a cég a tényleges postai költséget és utánvételezési díjat felszámítja a könyveket hitelbe, vagy bizományba kiszolgáltatni nem köteles. Továbbá kellő igazolás alapján a tanítók igényelhetik a számukra szükséges tiszteletpéldányokat, a szerint, hogy mely osztályokban tanítanak, ha még az elmúlt évben azokat meg nem kapták.

10. A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerületünk iskolái számára a *Kálvin* könyvnyomdában raktáron vannak. Ezen nyomtatványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomatékosan felhivom az összes érdekelttek figyelmét arra, hogy másféle vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjában ütköző fegyelmi vétség lévén, a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indíttatik. Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. A *megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25-ig* tartoznak az iskolák a *Kálvin* könyvnyomdába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Registru de prezentă și notarea lecțiunilor zilnice (haladási napló). Registru matricol (anyakönyv 2 példányban vezetendő.) Registru de chemarea

și înscrierea absențelor (catalog, előmeneteli és mulasztási napló). Registru de înscriere al elevilor (felvételi napló). A fizetés és szállítás egyéb körülményeire a Kálvin könyvnyomda e lap augusztus 20-iki számában olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea, 1935 aug. 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

3885—1935-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásomra jutott egyik egyházmegyei látogató szóbeli jelentéséből, hogy az I—II. osztályos vallástani kézikönyvet helyenkint a célnak meg nem felelően használják. Az egyházkerületi 1927. évi tanterv világosan előírja, hogy a kézikönyv az *első osztályban* legfeljebb a III. évharmadban adható a gyermekek kezébe. Addig csak mint tanítói vezérkönyv használható. Felhívom továbbá a figyelmet arra a pedagógiailag magától értetődő elvre, hogy az I—II. oszt. vallástani kézikönyv keretül szolgáló meséi nem megtanulásra, hanem hangulatkeltésre valók s ehhez képest használandók fel. Oradea, 1935 augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Értesítés. *Valamennyi kebelbeli egyházi és iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 63—1935. számú határozata értelmében az Iratterjesztés kezelése folyó hó 6-ától kezdődőleg az egyházkerületi belmissziói titkár hatáskörébe ment át. Ennek következtében minden iratterjesztési megrendelés oda intézendő, személyes megjelenés esetén pedig az ő hivatalos helyiségében kell eszközölni a bevásárlásokat. Nem tartoznak az Iratterjesztés hatáskörébe a hangjegyes énekeskönyv, vallástani kézikönyv, Abc-s könyv, egyéb tankönyvek és tanszerek. Ezek továbbra is az eddig szokásos módon rendelendők meg.

Pályázatmeghosszabbítás. A Sânnicolaul de Munte ref. egyház presbitériuma a »Reformátusok Lapja« július 1-i számában meghirdetett kántortanítói állás pályázati határidejét augusztus 31-ig hosszabbítja meg, azon megjegyzéssel, hogy a harmadik (3.) pontban foglalt szőlőterülete 371 □-ól és a javadalomban kitüntetett 18,000 Leit 22,000 Leire, azaz huszonkettőezer Leire emeli fel s hogy az állás a választás után azonnal elfoglalandó. *Presbitérium.*

Pályázat hirdettetik a Moșie Chiughiu (kügypusztai) előkönyörgő kántortanítói állásra. *Javadalom:* 1. Lakás, melléképület kerttel. 2. 8 kat. hold agrárföld. 3. Kerületi segély (tavaly 9600 Lei volt). 4. Párber páronként fél véka buza és fél véka tengeri (kb. 50 pár). 5. Tandij gyermekeként 100 Lei, (átlag 35 gyermek). 6. 6 m³ tűzifa beszállítva. 7. Évi 2000 Lei készpénz. 8. Stóla. (Jegyzet: 2. és 3. tétel alattiakért az egyház nem szavatol.) *Köteletség:* Az előkönyörgő-kántori, tanítói és belmissziói munka elvégzése a mindenkori egyházi és állami törvények és rendeletek előírása szerint. Csak román vizsgálóval és működési engedéllyel bíró férfitanítók pályázhatnak, akik katonai kötelezettségüknek már eleget is tettek. Abban az esetben, ha olyanok is pályáznának, akik a folyó évi román tanfolyamon résztvesznek, ill. a részvételre köteleztettek, azok ezt utólagosan igazolni tartoznak. A pályázati kérvények a

szükséges okmányokkal a hirdetés megjelenésétől számított 15 nap alatt Lelkészi Hivatal, Niuved, Jud. Bihor címre küldendők.

Pályázati hirdetés. A tarcea-i ref. egyház a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. **J a v a d a l o m:** 1. Természetbeni, a kor igényeinek megfelelő lakás gyümölcsös és veteményes kerttel. 2. 20 hold föld 1200 □-ölelvel számítva, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 8 legeltetési jog. 4. 8 köbméter tűzifa beszállítva. 5. 2 hektoliter rozs és 60 liter kántori fizetés a hivektől. 6. Minden iskolás gyermek után 30 liter cca 12 hektoliter rozs a szülőktől. 7. Beiratási díj minden gyermek után 25 Lei cca 1000 Lei készpénz. 8. Stóla az egyházkerületi határozat szerint. **K ö t e l e s s é g:** I—VII. osztálynak állami és egyházi tanterv szerinti tanítása, kántori szolgálat harmoniummal végzése, dalárda felállítása, belmissziói ügyekben közreműködés, jegyzőkönyv vezetése és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázhatnak férfi és nőtanítók, kik kántortanítói oklevéllel, románnyelvi vizsgával és autorizatioval bírnak. Pályázatok ref. lelkészi hivatal címére, Tarcea, Jud. Sălaj, 1935 augusztus 25-ig adandók be. **P r e s b i t é r i u m.**

Pályázat. A sighet-i református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet ideiglenes tanítói állásra az 1935—36. iskolai esztendőre. Pályázhatnak olyan okleveles, román vizsgával bíró férfi és női tanítók, akik a Reformátusok Lapja 19. számában megjelent 3003—1935-II. sz. püspöki körrendeletnek megfelelnek. Orgonázni tudók előnyben részesülnek. **J a v a d a l o m:** 20,000 Lei. **K ö t e l e s s é g:** az iskolaszék által kijelölt osztályok tanítása, belmissziói munkában segédkezés és szükség esetén a kántor helyettesítése. Pályázati határidő szeptember 8. Megválasztott tanító állását szeptember 15-én elfoglalni köteles. Pályázati kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. **P r e s b i t é r i u m.**

Pályázati hirdetés. Az olosig-i ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet orgonista kántortanítói állásra. **J a v a d a l o m:** 1. 3 szobás lakás kerttel és mellékhelyiségekkel. 2. 11,000 (tizenegyezer) Leu készpénz havi részletekben fizetve. 3. 1 öl kemény tűzifa beszállítva. 4. 24 kat. hold föld haszonélvezete, amelyből 6 hold mindennemű adóját egyház fizeti, 18 hold agrár földét pedig a tanító fizeti. 5. Kerületileg megállapított stóla és korpótlék. **Megjegyzés:** A 4. pont alatti helyett esetleg a minimumig készpénzzel egészít ki az egyház. **K ö t e l e s s é g:** Mindennapi iskolások s esetleg felállítandó ismétlő iskolások tanítása, énekkar vezetése, összes belmissziói munkákban segédkezés, presbiteri jegyzőség végzése s lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés. Pályázhatnak férfi tanítók, akiknek román vizsgájuk s működési engedélyük van s katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Pályázati határidő a hirdetéstől számított 2 hét. Személyes megjelenés előnyös, de az utiköltséget csak a megválasztott kapja meg. Költözködés költségeit egyház megtéríti, de 1000 Leunál nem lehet több. Megválasztott tanító szeptember 15-re tartozik állását elfoglalni. Vasátállomás Rotunjor-Balciu 3 km., Săcueni 7 km. A templom télen fűttetik. Pályázatok az olosig-i ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. **P r e s b i t é r i u m.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad

Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934 sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók

nagybetűs **HANGJEGYES**
ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

TANKÖNYV- ÉS UJSÁGKIADÓ VÁLLALAT
EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI NYOMTATVÁNY RAKTÁR

ORADEA, STR. AUREL LAZAR No. 14.
REFORMÁTUS LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET HÁZÁBAN.

Az új iskolai törvény rendelkezéseinek megfelelő **román-magyar** szövegű

iskolai nyomtatványaink,

melyek államilag approbálva vannak, a Főtiszt. és Mélt. Egyházkerületi Bizottság idevonatkozó rendelete szerint — mivel azok approbáltak és a törvény utasításainak teljesen megfelelnek — **kizárólag könyvnyomdánkban szerkeszthetők be.** Ezek utánnyomása tilos és más mintákkal nem helyettesíthetők.

Nyomtatványaink a legjobb minőségű **lamenteles papírra** vannak nyomva és azok

árát mélyen leszállítottuk.

Matricula — Anyakönyv (1 év 4 tanuló részére)	Lei 3.—
Registrul de clasificatie și absente — Mulasztási és előmeneteli napló (1 év 6 tanuló részére)	Lei 4.—
Registru de înscrieri al elevilor — Felvételi napló (1 belső 20 tanuló részére) külv 10 tanuló részére	Lei 4.—
Condica — Haladási napló	Lei 1.50
Acoperișul de carton pentru Registrul Matricula — Anyakönyv fedél	Lei 4.—
Acoperișul (fedél) pentru Registrul de clasificatie ..... p. Condica	Lei 4.—
Declarație—Recunoștința—Adeverința — Beiratasi nyilatkozat	Lei —.50
Buget (román szöveg) — ..... Költségvetés (magyar szöveg)	Lei —.
Act de angajament — Egveségi okmány	Lei —.
Stat personal — Személyi törzslap	Lei 6.—
Jurnal de cassa — Pénztár napló (íve)	Lei 1.50
Stat de plată — Fizetési jegyzék	Lei 4.—
Orariu — Órarend (osztatlan iskolák részére)	Lei 10.—
Avertisment cătră părinți despre lipsuri din școală (25. §.) — Szülei figyelmeztetés iskola-mulasztásról (25. §.)	Lei —.50
Lista despre absenți peste 3 zile — Kimutatás a 3 napnál többet mulasztókról	Lei 1.50
Tabloul despre corp didactic din școală primară — Kimutatás a tanszemélyzeetről	Lei 1.50
Lista manualelor didactice p. școală primară — Kimutatás a használandó tankönyvekről	Lei 1.50
Inventar — Fali leltár	Lei 1.50
Carnet de avizuri — Értesítő könyvecske (I-VII. o. r.)	Lei 8.—
Adeverința — Igazolvány a középiskolai és ipariskolai beiratáshoz	Lei 2.—
Certificat de clasă (permutare) — Bizonyítvány átköltözésre... ..	Lei 2.—
Ordin de Casă — Házirend református tanulók részére	Lei 10.—
Registru de bonuri — Utalvány-könyv (100 lappal)	Lei 25.—
Registru de chitanțier — Nyugtakönyv (100 lappal)	Lei 25.—
Registru de Intrare (legat) — Iktató-könyv (kötve, iskolák részére)	Lei 50.—
Registru de poșta — Postakönyv	Lei 30.—
Foile de înaintare — Haladást mutató iráslapok, (magyar, német diktandó)	Lei 1.—

Iskolai nyomtatványokból az előirt mennyiséget kívánatra be is köttetjük a legjutányosabb napi áron. — **Az iskolai nyomtatványokból 10% engedményt adunk.**

Csomagolásért az egyházkerület által megállapított 2 százalékot és a szállítás díját felszámítjuk. **RENDELÉSEKET CSAKIS KÉSZPÉNZ FIZETÉS VAGY UTÁNVÉT MELLETT** a beérkezés napján expedálunk. — Hitelre való kérdéseknek eleget nem tehetünk.

Szám
Érkezett
Szállított
Csomagolta

Kell 1935

Megrendelő-levél

a „KÁLVIN” könyvnyomdának

ORADEA.

Megrendelő neve: ..... Lakhelye: .....

Utolsó posta: ..... Megye: .....

Megrendelem a ..... ref. iskola részére **postán, utánvét mellett** a következőket:

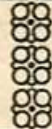
Matricula — <i>Anyakönyv (1 év 4 tanuló részére)</i> ... .. . Lei 3.—
Registrul de clasificatie și absente — <i>Mulasztási és előmeneteli napló (1 év 6 tanuló részére)</i> ... .. . Lei 4.—
Registru de înscrieri al elevilor — <i>Felvételi napló (1 belév 20 tanuló részére) külv 10 tanuló részére</i> ... .. . Lei 4.—
Condica — <i>Haladási napló</i> ... .. . Lei 1:50
Acoperișul de carton pentru Registrul Matricula — <i>Anyakönyv fedél</i> ... .. . Lei 4.—
Acoperișul (<i>fedél</i>) pentru Registrul de clasificatie ..... p. Condica ... .. . Lei 4.—
Declarație—Recunoștință—Adeverință — <i>Beiratási nyilatkozat</i> ... .. . Lei —.50
Buget (román szöveg) — <i>Költségvetés (magyar szöveg)</i> ... .. . Lei 4.—
Act de angajament — <i>Egyezségi okmány</i> ... .. . Lei 1.—
Stat personal — <i>Személyi törzslap</i> ... .. . Lei 6.—
Jurnal de cassa — <i>Pénztár napló (ive)</i> ... .. . Lei 1.50
Stat de plată — <i>Fizetési jegyzék</i> ... .. . Lei 4.—
Orariu — <i>Órarend (osztatlan iskolák részére)</i> ... .. . Lei 10.—
Avertisment cătră părinți despre lipsuri din școală (25. §.) — <i>Szülei figyelmeztetés iskola-mulasztásról (25. §.)</i> ... .. . Lei —.50
Lista despre absenți peste 3 zile — <i>Kimutatás a 3 napnál többet mulasztókról</i> Lei 1:50
Tabloul despre corp didactic din școală primară — <i>Kimutatás a tanszemélyzetről</i> Lei 1:50
Lista manualelor didactice p. școală primară — <i>Kimutatás a használandó tankönyvekről</i> Lei 1:50
Inventar — <i>Fali leltár</i> ... .. . Lei 1:50
Carnet de avizuri — <i>Értesítő könyvecske (I-VII. o. r.)</i> ... .. . Lei 8.—
Adeverință — <i>Igazolvány a középiskolai és ipariskolai beirathoz</i> ... .. . Lei 2.—
Certificat de clasă (permutare) — <i>Bizonyítvány átköltözésre...</i> ... .. . Lei 2.—
Ordin de Casă — <i>Házirend református tanulók részére</i> ... .. . Lei 10.—
Registrul de bonuri — <i>Utalvány-könyv (100 lappal)</i> ... .. . Lei 25.—
Registrul de chitanțier — <i>Nyugtakönyv (100 lappal)</i> ... .. . Lei 25.—
Registrul de Intrare (legat) — <i>Iktató-könyv (kötve, iskolák részére)</i> ... .. . Lei 50.—
Registrul de poștă — <i>Postakönyv</i> ... .. . Lei 30.—
Foile de înaintare — <i>Haladást mutató íráslapok, (magyar, német diktandó)</i> ... Lei 1.—
Összesen :

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Petru Maior 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A fájdalom problémája.

Wilde Oszkár elmélete.

Megkapóan érdekes fejtegetés jelent meg az egyik angol vezetõ egyházi lapban, a lánglelkû amerikai írónak lelki átalakulásáról a *Lawson* tollából.

Fényes írói pályájának kezdetén, ugyanis tele ragyogó, fényes ambícióval így nyilatkozott:

„Legsúlyosabb oka a mai ember vallásos elhidegülésének: a világminőségnek rideg érzéketlensége az emberi fájdalomakkal szemben. Éppen elegendõ szenvedés van London egyetlen szûk utcájában ahhoz, hogy beigazolja, mennyire nem törõdik Isten az emberrel.“

A nagy írónak e sötét pesszimizmusa erõt vett a világháborút átélt nemzedéken is. A véres csataterék hullahalmazainak észbontó látványa még a jobb lelkeket is mélyen megrendítette. A rákos betegségek fogaitól szertemarcangolt szép életek megrázó tragédiája, az éhhalált okozó perzselõ szárazságok, a döbbenetes földrengések, pusztító árvizek azt az egekig ható gyötrelmes kérdést mennydörögik felénk, miként egyeztethetõk össze ezek a vallás nagy alapaxiómájával: *az Isten szeretet?!*

Vakhit ráerõltetéssel ezt a súlyos kérdést nem lehet ma már megnyugtatóan elintézni. Erõsen hívõ korból, Isten mélységes megtapasztalásából eredt Jób e magasztos hitvallása: *»Ha megölne is engemet, mégis bizok benne.«* (Eredeti értelem.) Ez azonban ma már sok ember elméjére nézve idegen fogalom. Nem lehet nyugodt lelkiületû az az ember, akinek vállait a vérmedve tépi. Nem ihatik a hit üdítõ forrásvizébõl az, aki elõl a kételkedés romboló hegy-csuszamlása elsodorta azt a csatornát, amelyen átal a vigasztalás égi itala ömlött volna be a lelkébe.

Az õsi *judaisztikus* felfogás sem nyugtatja meg tökéletesen a lelkeket, mely szerint Isten büntetésül avagy nevelõ eszközül küldi

a fájdalmakat ránk. Ez ugyanis olyfajta elmélet, minthogyha az apa azzal büntetné meg törvényszegő fiát, hogy megvakítja. Avagy azzal fegyelmezné nagyszámu családját, hogy hármat elpusztít belőlük. Primitív felfogás volna ez. Hottentotta theológiába való.

Jézus Krisztus a bőséges élet égi bajnoka. Utja a lelkigyógyulás utja. Evangéliuma üdvösség minden bűnös számára. Élete kútforrása maga az örökéletű Isten. „*Aki engem látott, látta az Atyát*” — miként maga mondja.

Ennek a határtalanul súlyos lelki problémának a megfejtésénél kétféle tévútra téved rendszeren az elme. Vagy a *vak pesszimizmus*, vagy a *vak hit* tévútjára. Van bennünk ugyanis valami makacs lelki hajlam, ami miatt mindent a sakktáblának vagy a fekete, vagy a fehér kockája szerint ítélünk meg.

Amaz szerint az élet olyan sötét, amint az ősgörög tragédiákban volt; ahol az ember elszántan küzd a zordon sors ellen, noha elkerülhetetlen levezettetés a biztos vége. Ez a fekete kocka elmélete. Ám a fehérről teljesen elfeledkezett. Holott éppen annyi fehér kockája van az örömnök, mint amennyi feketéje a bánatnak az élet nagy sakktábláján.

Különben ez az egész sakktábla hasonlat téves. Az emberi élet ugyanis nem változatlan merev, hanem egyre fejlődő szerves valami, aminek végcélját véges elménk fel sem foghatja. A világegyetem is fejlődik, nő, alakul szüntelen. »Az egész teremtett világ egyetemben nyög és vajúdik.« (Eredeti értelem) mondja az apostol.

Ebben az evolúciós fejlődési folyamatban rejlik a fájdalom nagy problémájának az igazi megoldása. E szerint a fájdalom a *növekedés elengedhetetlen kelléke*. Ugyanezt fejezi ki a fentebb említett nagy rónak egy későbbi vallomása a »De profundis« című művében, ahol a következőket mondja már levezetve a súlyos balsorstól:

„Ugylátszik énnékem, hogy csak a *szeretet* az egyedüli magyarázata az élet mérhetetlen sok szenvedéseinek. El sem tudok képzelni más magyarázatot. Tökéletesen megvagyok róla győződve, hogy nincsen is más. És ha a világ — mint mondám — fájdalomtól van felépítve, úgy azt a szeretet keze építette fel, mert semmi más módon nem képes az emberi lélek — akiért a világ teremtett — elérni tökéletesedése legfőbb magaslatát.“

Az élet legmélyére hatol e vallomás. Nagy élettapasztalatok nyomják arra rá az igazság márkáját. A legnagyobb világbirodalmak a jólét és kényelem tágas útján mentek elmulásba. Ellenben a legnagyobb nemzetek keserves küzdelmek kopár sivatagán át emelkedtek fel a magasba. Így volt ez az egyesekkel is. A legnemesebbek nem mindig a legszerencsésebbek. Kemény küzdés, bánat, csa-

lódás irtott ki előbb a lelkükből minden önhittséget s tette őket Isten szentélyeivé azután.

Vihar edzi meg a százados tölgyet, küzdés a lelkeket. Óriási tévedés azt hinni, hogy a világosság és a sötétség e szüntelen való nagy küzdelmében az istenfélő lelkek a fizikai élet bársonyán nyughatnak. Jézus Krisztus nem járt árnyas Éden utján. Harcolt a lélek kardjával. Sebeket kapott. A keresztet trónjává tette. Tanítványait sem tartotta puha kényelemben. Nem testi biztonságot ígért nekik, hanem lelkit. Nem törődtek az üvöltő oroszlán tépő fogaival, sem a zsarnokok éles kardjával, de nem is szöktek el előle. Így találták meg az igazi életet: a bőségest, a diadalmast, amely az Isten szeretetéből származik.

Mindehez a keresztyén vallásnak az a hozzátenni valója van még, hogy hisz az örök életben. Sok nagy elme elvetette ezt s ez a tettük tökéletes levezettetésre juttatta őket. A keresztyénség szilárdul hiszi, hogy az emberi élet csodálatosan nagyszerű örök fejlődési folyamat, amelyik a halállal korántsem ér véget, mert nekünk Istenünk van, aki szerető Atyánk s nem engedi meg, hogy küzdő harcosai az atyai hajlék küszöbén elpusztuljanak. Hanem hol egy harc véget ért, következik utána a másik.

Bokor Sándor.

A német hitmozgalom.

A német élniakarás egy új Németországot teremt. A nemzeti érzés, a német nemzeti ujjaszületés nem csupán politikai, hanem vallási is. A német genius, a német szellem németté, igazi ősi germáná akarja tenni az embert, a német földet, a német folyót, a német erdőt. Mindent ez az egy szó »német« ölel át. Minden más érzelmet, vallást, hitet, ami idegen, meg akar] szüntetni. A germán pogány istenek, a régi német hősök nevétől hangos ma Németország. A régi oltárok elmaradt tüzeit ismét lángragyújtják, a régi berkek s tölgyfák hatalmas lombkoronája alatt a felvirágozott ifjak kört (Ring) alkotva lejtik a táncot s fehér papírra, vagy pálcákra már írják a germán írást, jelírást (Runen). Nincs már közösségük a zsidósággal, amely csak a börzén, a tőzsdén éli ki magát. A germánosság és zsidóság két óriási ellentét. A német nemzeti érzést nem fertőzheti meg a zsidóság.

Ez a német küzdelem mindig mélyebb és mindég tüzesebb lesz. A régi german mythos és Jézus szembekerültek egymással. A keresztyén egyház megtámadva s ellene új hit támadt.

Ez a német hitmozgalom másoldalról egy »Nietzsche-renaissance«. A német új pogány folyóiratok, könyvek mind, mind a Nietzsche eszméitől fertőzöttek.

Ludendorff, a világháború egyik nagy katonája ezeket írja:

»Mint német-pogány a keresztyénségnek szívvél, lélekkel ellensége vagyok. Büszke vagyok reá, hogy már rég pogány lettem. János evangéliuma megöli az egyénben a német összetartozás faji gondolatát. A keresztyén vallás csak az eget igéri, pedig nekünk Németország kell. Felettünk nem lehet ur a zsidó vallás. Csak az a nép fejlődhetik, amelyik fajához, ősi hitéhez s szokásaihoz hű marad. A keresztyénség a maga formáival (katholikus, protestáns irány stb.) a német népet felbomlasztotta, az egységet megrontotta.

A német hitmozgalom azt hangoztatja, hogy sem a katolikus, sem a protestáns egyházak nem a Jézus hamisítatlan tudományát, evangéliumát, hanem Pál apostol felfogását hirdetik. Ennek következtében az új német egyház (Volkskirche) az egész ó-testamentumot elveti, valamint az új-testamentum azon részeit is, amelyek nem az Üdvözítőtől származnak. Nem ismerik el az »augzburgi hitvallás«-t sem, mert azt nem Luther, hanem Melancthon szövegezte. Ez a hitvallás is ellentétben áll a német nemzeti érzéssel.

Jézust és az ő tanítását nem vetik meg, azonban a jézusi eszmét, gondolatot és tanítást megtisztítják minden zsidós-keresztyén befolyástól, elferdítéstől, hamisítástól. Nekik az igazi Jézus kell. Dr Artur Dinter »Das Evangelium« című munkájában új fordításban közli a négy evangéliumot. E munkájához a legrégebbi forrásokat használta fel s elkerült benne minden zsidós befolyást és hamisítást. E munka 150 fejezetből, capitulból áll. Dinter azt hangoztatja, hogy munkája nem tökéletes, nem lezárt mű, ez csak utmutató akar lenni, amely elvezessen az igazi Jézushoz.

Az új német egyház Luther reformációját nem tekinti befejezettnek. A reformálás Luther szellemében tovább tart. A német lelki, szellemi, belső fejlődés, előhaladás, reformálás tehát örök, amely sohasem lesz lezárható. A külső fejlődés pedig Németországban akkor fog nyugvópontra helyezkedni, ha minden német tiszta, mentesített, megszabadított, tisztára mosott lesz minden zsidós, minden zsidós-keresztyéni befolyástól. A német nagyság és tökéletesség akkor lesz elérhető, ha minden német az »új német népegyház« tagja lesz s mindenki az igazi Jézus Krisztus zászlója alá áll.

Az új német hitmozgalom müncheni csoportja (Münchener Gruppe) a pogány gyermekkeresztelést, felavatást (Kindesweihe) a következőképpen írja le: Őt hatalmas tölgyfa árnyékában mázsás

sulyu kövekből oltárt emeltünk, amelyre bronzkalapácsot s egy csésze vizet helyeztünk. Az oltár köré álltunk s egymás kezét szorosán tartottuk. A holdfénye ránk világít, a kürt az éjszaka csendjében felrivall, amelynek zengését az erdő ezerszeresen visszhangozza. Majd felhangzik az ősi german-dallam s a kör közepén álló anya gyermekét az apa lábai elé helyezi. Az apa lehajlik s karjára veszi a gyermeket. Fogadalmat tesz, amely így hangzik: Elismerem, hogy saját gyermekem vagy, az ősi törzs kötelékébe felveszlek s s nevet adok neked. A német forrás tiszta, üdítő vizével megintelek. Távol fogom tartani tőled mindazt, ami nem német, ami idegen. Gyermekem, ha a német forrásra, folyóra és felhőre tekintesz, akkor gondoldj reá, hogy te is tiszta és igazi német maradj. Ezután az apa átadja gyermekét a törzs vezérének, aki szintén igéri, hogy a gyermeknek német szellemben való nevelésében tanáccsal a szülőknek mindég segítségére lesz.*

A keresztyén ünnepeknek is igyekeznek ős-german vonatkozást adni. A karácsonyt úgy fogják fel, mint a német szeretet, a német áldozás, a német ajándékozás, a német jócselekedet ünnepét. Nagypénteken megemlékeznek azon 4500 pogány németről, akiket Nagy Károly, mivel nem akarták a katolikus vallást felvenni, leöletett. A kalendáriumból törölték a katolikus szentek neveit s ezeket a german hősök neveivel pótolták. A hétköznapiaknak is igyekeznek visszaadni a német jelentést. A hónapok latin neveit is felcserélik german neveikkel.

A német nemzeti érzés tehát forrongásban, kijegecesedésben van. Lázasan folyik a munka s igyekeznek a nagy nemzeti ujjaszületés szolgálatába állani. A tűz meggyújtva, már lobog, már magasra csap. A tűz körül megkezdődött a german-kultusz tánca. Az ős-erdők életre kelnek. Pogány istenek népesítik be ismét a régi german törzsek életét. Wodan, Donar, Ziu, Frigga, Edda, Sigurd, Freya s más számtalan régi istenek nevétől hangos a berek, a táj, a völgy, a rengeteg, a tölgyerdő. Megindul a nagy küzdelem Jézus ellen. Hitet állítanak a hit ellen. Német egyházat alapítanak a német egyház ellen. A mythos győzni akar a világ Megváltójával szemben.

Streleczy Sándor.

A vânător-i lelkeszi állásra, mint értesülünk, egyhangulag Nagy István volt oradea-i, s az elmúlt évben tanulmányait Baselben végzett segédlelkész választatott meg. Az ifju lelkeszt vasárnap, szeptember 1-én iktatja állásába volt főnöke, Csernák Béla egyházkerületi főjegyző.

A bihori egyházmegye Nőszövetségének közgyűlése.

A bihori egyházmegye Nőszövetsége augusztus 18-án tartotta konferenciával egybekötött közgyűlését a Baia-Episcopia (Püspökfürdőben.) A közgyűlést, melyen 18 egyházközség kiküldöttei, több mint 400 taggal vettek részt, istentisztelet vezette be. Az istentiszteleten az Igét S a s s Kálmán tileagdi lelkész hirdette Pál apostolnak római levele 8. részének 9—16-ig versei alapján. A Lélek csodás munkájáról beszélt, mely egyedül képes alkotni, összetartani mindeneket.

A közgyűlést a gyászeset miatt távollevő V a d a i B é l á n é elnöknő helyett B a l a j t h y J e n ő n é alelnöknő lelkes szavakkal nyitotta meg, majd fölkererte F a r k a s J á n o s n é titkárt és F o d o r J ó z s e f n é pénztarost jelentéseik megtételére. A jelentések részletesen ismertették a bihori Nőszövetségek múlt évi működéseit. Egyes községekben még ma sincs megalakítva, több helyen pedig nincs élet, sőt lanyhulás vehető észre, hiányzik a Lélek munkája. De az itt-ott fellobbanó őrüzek egy-egy reménységek a jövőre nézve. A közgyűlés mindkét jelentést elfogadja, majd az eltávozott K á d á r M i k l ó s n é alelnöknő helyébe dr Szabó Lajosnét az oradeai-réti nőszövetség elnöknőjét választja meg.

Jegyzőkönyvében üdvözlétét tolmácsolja Sulyok István püspöknek, Uray Jenőné kerületi, Vadai B é l á n é megyei elnöknőknek, az utóbbinak egyben édesanyja elhunytával részvétét fejezi ki.

Ezután kezdetét vette a konferencia. Daróczy Lajos hirlapíró: »A Nőszövetségek gyakorlati célkitűzései« címen tartott mindvégig lebilincselő értékes előadást. Az előadást hozzászólások követték, melyben Vadai Béla esperes, S a s s K á l m á n, dr Szabó Lajos lelkészek s a vendégként jelenlevő Debreczeni István lelkész, kerületi előadó vettek részt. E hozzászólások után a közgyűlés határozatilag kimondja, hogy kívánatosnak tartja egy kerületi Árvaház mielőbbi létesítését s ennek érdekében minden áldozatot meghoz. A mai gyűlés jelentkezési díjaiból 1000 leit e célra átad. A szegény ügyet elsőrendű kötelességének ismeri. A Ref. Jövőt támogatja, mindenek felett pedig a Szentlélek eljöveteleért imádkozik és buzgón munkálkodik.

A délutánt tetszésszerű szórakozásban (kirándulás, séta, fürdés) töltötték el a konferencia résztvevői. Hazaindulás előtt újra gyülekeztek, amikor is az egyes Nőszövetségek szavakat és énekszámokat adtak elő. A délutáni összejövetelen a fürdőben tartózkodó Sulyok István püspök ur is megjelent, aki sokáig elbeszélgetett a konferencián résztvevőkkel.

A konferenciát dr Szabó Lajos belmissziói előadó zárószavai és imádsága zárta be. Majd felcsendült az ének »Isten velünk a viszontlátásra.«

— Felejthetetlen szép nap volt. Éreztük, hogy az isteni kegyelem ismét velünk volt és ha a Szentlélekért buzgón fogunk imádkozni és ami imádságunk áldozatos tettekben fog megnyilvánulni — az isteni kegyelem ezután is velünk marad, megtartja és megőrzi anyaszentegyházunkat a nehéz időben a jövő számára.

Oradea, 1935 aug. 19.

Dr Szabó Lajos
belmissziói előadó.

HIREK

Templomszentelési ünnepély Vama-ban. A Mike-negység lábánál elterülő, kiesfekvésű vama-i egyházközség hívei bensőséges hálaadó ünnepet tartottak múlt hó 11-én az alkalomból, hogy stílusos templomuk megújítási munkálatait 64,000 Lei költséggel befejezték és ismét használatba vehették. A minden külsőségtől mentes ünnepen a szomszédos falvak református hívei is tömegesen megjelentek és résztvettek ezen a környékbéli fürdőhelyeken üdülők közül is számosan. A nagy gyülekezet ajakán erőteljesen csendült fel az ének a mindenható Isten dicséretére. Majd Boros Jenő satumare-i lelkész imája nyomán öntötte ki háláját a kegyelmes Isten előtt, aki hívő népét nemes törekvésében megsegítette és megáldotta. A vama-i Református Énekkar, Beethoven »Isten dicsősége« című darabját énekelte el ezután precíz készültséggel. Az ünnepi egyházi beszédet is Boros Jenő lelkész tartotta Pál apostol Efézusbeliekhez küldött levele IV. részének 22—25. versei alapján. Az ünnepi beszéd után Monoky Sándor tanító szép szóló éneke kö-

vetkezett, aki Dömötör Pál »Könyörgés« című darabját énekelte a saját orgonakiséréte mellett. Kellemes hangja a nagyszerű énekdarabban pompásan érvényesült és mélyen meghatotta a gyülekezetet. Kolos Vince lelkész a templom történetét olvasta fel. A Vegyeskar összhangzatos éneke után, a gyülekezet buzgó éneke fejezte be a hálaadó istentiszteletet. Délután ismét megtelt a templom az Isten ígéje után vágyakozó hívőkkel, amikor Oláh Sándor baiamare-i lelkész prédikált Lukács evangéliuma VII. részének 18., 19. és 22. versei alapján; a férfi és vegyeskar pedig Abt »Imáját«, illetve Győry »Dicsőség« című darabját adta elő dicséretes készültséggel Imreh Benedek kántor-karnagy vezénylese mellett. Az egész nap ünnepi hangulata, a hívek buzgósága és szolgálatkészsége azt mutatták, hogy Vama-ban buzgó és templomszerető nép lakik, amely nép az idegen felekezetű és nyelvű népek között is öntudatosan ragaszkodik hitéhez, nyelvéhez, vallásához és drága kincsét őrzi és használja a zoltáros könyvet és a bibliát, melyek a lélek megtartásának

és a boldog élet elnyerésének legbiztosabb eszközei.

Helyreigazítás. Az arad-i lelkészválasztás epilogusa című cikkünkben két sajtóhiba maradt benn. Az első bekezdésben a 7-ik sorban az ő vonását helyett az ő országát kell olvasni. A második bekezdésben az 5-ik sorban pedig 750 helyett 75-öt.

Társzerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Dr Géza Margócsy ügyvéd urnak, Chişineu-Criş. Mivel a kérdéses cikkben egy szóval sem irtuk, hogy a feljelentés Nagy Zoltán lelkész ur »személyes akciója«, sőt világosan ezt a kifejezést használtuk: »Nagy Zoltán *hivei*«, — a sajtótörvényre hivatkozással való »rectificatio«-nak sem jogi alapja, sem szükségessége nincs.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4164—935. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a 124333—1935. sz. miniszteri rendeletet: »Domnule Inspector Sef, Vă rugăm să puneți în vedere organelor de control că, nu le este îngăduit sub nici un motiv să mai ridice registrul de inspectii dela şcoli şi, că să se evite orice susceptibilitate, să li se pună în vedere că toate procesele verbale de inspectii, să fie încheiate imediat după ce a avut loc şi inspectia, în clasa sau în cancelăria şcolii în chiar prezența directorului şcolii care va contrasemna acest act. Să li se comunice că toate inspectiile ale căror procese verbale sunt încheiate în alte condiții, decât în felul arătat aci, sunt nule de drept.« — Főigazgató Ur! Kérem figyelmeztesse az ellenőrző közegeket, hogy nincs többé megengedve semmi szin alatt, hogy elvigyék az iskolából a látogatási jegyzőkönyvet. Figyelmeztetendők, hogy minden gyanúsítás kikerülése végett minden látogatási jegyzőkönyvet azonnal a látogatás után le kell zárni az osztályban vagy az iskola irodájában, még pedig az iskola igazgatójának jelenlétében, aki ellenjegyzí ezt az iratot. Közölni kell velük, hogy minden olyan látogatás, amelynek jegyzőkönyvét más körülmények közt vették fel, mint a fentjelzett módon, jog szerint érvénytelen.

Ennek alapján a jegyzőkönyvek betérjesztése alkalmával jelentendő, ha a jegyzőkönyv szövegéből ki nem tűnnék, hogy ezen rendeletnek megfelelően vették-e fel.

Oradea, 1935 aug. 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

4020—1935. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az iskolai év kezdetén felmerülő teendők közül a következőkre hívom fel az összes érdekelték figyelmét, elrendelve egyuttal az alább közöltek legpontosabb végrehajtását:

1. Egyházkerületi közgyűlésünk 32-n—1934. sz. határozatával elrendelte, hogy 1934 szeptember 1-től kezdődőleg a beiratások alkalmával minden elemi iskolai tanuló után 1 leu járulék szedendő. Ezen járulék a beiratkozottak létszám jelentésével egyidejűleg az egyházkerületi pénztárba beküldendő.

2. A beiratások vezetése céljából a tanítóknak szeptember 1-én állomáshelyükön kell lenniök. Ahol ez bármely igazolt okból lehetetlen, a beiratkozást az iskolaszéki elnök köteles elvégezni. A beiratkozás alkalmával szigorúan alkalmazkodni kell az elemi oktatási törvényben előirt eljáráshoz, azaz a szülő vagy helyettese az állami iskola tanítójánál *személyesen* adja le a *bélyegmentes* nyilatkozatot, hogy gyermekét a felekezeti iskolába akarja járatni. A nyilatkozat (declarație) átadásáról szóló elismervény (adeverință) nélkül növendék iskoláinkba be nem irható. Ha az állami iskolai tanító a nyilatkozat átvételét és az elismervény kiadását törvényes ok nélkül megtagadná, az összes szükséges adatok közlésével a püspöki hivatalba azonnal jelentendő (a gyermek neve, vallása, kora, osztálya, mikor jelentkezett az állami iskolai tanítónál, milyen címen tagadták meg a nyilatkozat átvételét). A nyilatkozat és a róla szóló elismervény a 126703—1929. sz. miniszteri rendelet szerint (megjelent a Gazeta Oficială 1930. évi 1. számában), bélyegmentes.

3. A beiratások befejezése után azonnal, legkésőbb szeptember hó 15-ig jelentendő a beirt növendékek létszáma, osztályonként és nemenkint részle ezve, más vallásu tanulók külön feltüntetésével.

4. Legkésőbb az előadások megkezdéséig, szeptember 15-ig az iskolaszékek gondoskodni kötelesek az összes szükséges nyomtatványok beszerzéséről.

5. Nyomatékosan felhivom az összes érdekeltek figyelmét, hogy a tanítók autorizációja tekintetében a Mot. intézkedéseikhez, az iskola berendezése tekintetében az Elemi isk. szab. intézkedéseikhez, az adminisztráció tekintetében a már többször adott utasításokhoz pontosan alkalmazkodjanak.

6. Mivel a kötelező használatra elrendelt elemi iskolai tankönyvek magyar nyelvtani része a mondatelemzés alapján van felépítve, az ebben a módszerben még gyakorlatlan tanítók részére engedélyezem, hogy *segédkönyvül* az előirt tankönyv mellett a hiv. lapunk 1933. évf. 327. old. hirdetett Nagy Vilmos-féle magyar nyelvkönyveket is használhassák.

7. A vallástani kézikönyvek és azok ára és megrendelési módja változatlanul maradnak: I—II. o. Lei 15; III. o. Lei 15; IV. o. Lei 15; V. o. Lei 20; VI. o. Lei 25, VII. o. Lei 20,

8. A fennhatóságom alá tartozó elemi iskolák *első osztálya* számára az 1935—36. iskolai évre kizárólagosan kötelező használatra elrendelem Czina Sándor: Betükert ABC református iskolák számára című tankönyvet. Egyházkerületi eng. száma 61-a—1933., Miniszteri eng. száma 55729—1933. Ára 26 Lei.

Ennek a tankönyvnek egyedüli árusítója az egyházkerületi tankönyvraktár. Az összes megrendelések a ref. püspöki hivatalba küldendők. Legalább 10 db megrendelésnél 10% engedmény. Utánvételes rendelést nem fogad el a püspöki hivatal, ezért megrendeléskor a pénz előzetesen beküldendő vagy a megrendelő-levelet a lelkész ur írja alá, annak jeléül, hogy kongruájával felel a számla kiegyenlítéséért.

9. Attól a céltól vezetve, hogy növendékeink kezébe iskolánk református szellemének minél megfelelőbb tankönyvet adhassunk, egyházkerületi közgyűlésünk 56—1935. határozatában nyert felhatalmazás alapján elrendelem elemi iskoláink II. III. IV. osztályában az alábbi tankönyvek kizárólagos kötelező használatát.

Felméry Sándor, Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed és Ösz Sándor: Magyar olvasókönyv, számtan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. oszt. számára. Miniszteri engedély száma 43—1632. és 95388—1933. Ára 50 Lei.

Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ösz Sándor és Ferenczy Gábor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, számtan, limba română, cartea de cetire, istoria și geografia az elemi iskolák III. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84422—1933 és 98674—1933. Ára 80 Lei.

Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Felméri Sándor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, földrajz, számtan, mértan, limba română, cartea de cetire și istoria az elemi iskolák IV. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84418—1933., 95388—1933., 97365—1933., 98673. Ára 90 Lei.

A kiadó Minerva céggel (Cluj, Strada Baron L. Pop No. 5.) létesített megállapodásunk szerint az iskolák közvetlenül a cégnél eszközölt megrendeléseik után 20% engedményt kapnak, azonban a cég a tényleges postai költséget és utánvételezési díjat felszámítja a könyveket hitelbe, vagy bizományba kiszolgáltatni nem köteles. Továbbá kellő igazolás alapján a tanítók igényelhetik a számukra szükséges tiszteletpéldányokat, a szerint, hogy mely osztályokban tanítanak, ha még az elmúlt évben azokat meg nem kapták.

10. A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerületünk iskolái számára a *Kálvin* könyvnyomdában raktáron vannak. Ezen nyomtat-

ványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomtatékosan felhivom az összes érdekeltek figyelmét arra, hogy másféle vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjában ütköző fegyelmi vétség lévén, a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indittatik. Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. *A megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25-ig* tartoznak az iskolák a Kálvin könyvnyomdába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Regstru de prezența și notarea lecțiunilor zilnice (haladási napló). Regstru matricol (anyakönyv 2 példányban vezetendő.) Regstru de chemarea și înscrierea absentelor (catalog, előmeneteli és mulasztási napló). Regstru de înscriere al elevilor (felvételi napló). A fizetés és szállítás egyéb körülményeire a Kálvin könyvnyomda e lap augusztus 20-iki számában olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea, 1935 aug. 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázat a tarcaia-i ref. egyház kántortanítói állására. Fizetés: 1. Lakás kerttel. 2. 9 köböl buza, 9 köböl tengeri. 3. 8 m³ hasáb tűzifa beszállítva. 4. 18000, az tizennyolcezer lei évi készpénz. Kántori teendőkért: 1. 2 köböl buza, 2 köböl tengeri. 2. 4 m³ hasáb tűzifa beszállítva. 3. Egyházkerületileg megállapított stóla. Kötelesség: a III—VII. oszt. vezetése, mindennemű belmissziói munkában segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén és kanonikus órákon katedrai szolgálat. Személyes megjelenés ajánlatos, de utiköltséget csak a megválasztott tanítónak fizet az egyház. Tarcaia község a Fekete-Körös partján, Beiuș várostól 3 km. távolságra fekszik. Pályázati kérvények e lap megjelenésétől számított 10 nap alatt ref. lelkészi hivatal címére, Tarcaia p. u. Beiuș, jud. Bihor, küldendők. Presbiterium. Esperesi hiv. ikt. sz. 660—1935.

Pályázati hirdetés. A tarcea-i ref. egyház a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. *J a v a d a l o m:* 1. Természetbeni, a kor igényeinek megfelelő lakás, gyümölcsös és veteményes kerttel. 2. 20 hold föld 1200 □-ölével számítva, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 8 legeltetési jog. 4. 8 köbméter tűzifa beszállítva. 5. 21 hektoliter és 60 liter rozs kántori fizetés a hivektől. 6. Minden iskolásgyermek után 30 liter cca 12 hektoliter rozs a szülőktől. 7. Beiratási díj minden gyermek után 25 lei cca 1000 lei készpénz. 8. Stóla az egyházkerületi határozat szerint. *K ö t e l e s s é g:* I—VII. osztálynak állami és egyházi tanterv szerinti tanítása, kántori szolgálat harmoniummali végzése, dalárda felállítása, belmissziói ügyekben közreműködés, jegyzőkönyv vezetése és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. kik kántortanítói oklevéllel, románnyelvi vizsgával és autorizációval bírnak. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére, Tarcea, Jud. Sălaj, 1935 szeptember 5-ig adandók be. Presbiterium.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat
legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a
KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társ tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók

nagybetűs **HANGJEGYES**
ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az ujonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	⊙⊙	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	⊙⊙	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	⊙⊙	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	⊙⊙	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Belmissziói aszály?

Ilyenféle panasz sirt ki *B. L.* testvéremnek e lapban minap megjelent soraiból. Arról van szó, hogy a lendületes megindulások megtorpannak, ellágyulnak, sőt majdnem megfeneklenek. Sőt maga a spiritus-ektor: a lelkész, kimerítve, üres kézzel áll, akinek zavarát központi inspirációkkal kellene megszüntetni. Nagyon okos cikk, amelynek igazságait saját lelki bőrünkön tapasztaljuk mi is. Ennek a tünetnek magyarázatát megtalálni valóban nagyon üdvösséges volna. Analizáló utamban én nem a papnál akadtam meg, hanem a gyülekezet lelki teherbirásának kérdésénél. Gyülekezeteink ugyanis lelki kísértésben szenvednek. Eredeti bűne ez a reformációnak? e kérdésre adandó feleletet most elkerülöm. Annyi azonban történeti tény, hogy vallási képzeleteinket és érzéseinket mindig szívesen festettük és szőttük szekuláris tónusokkal. A szekularizáljunk! olyan protestáns csata vagy segélykiáltás, amely nemcsak az egyházpolitikai élet mezején hrsant fel. Nem tagadom, hogy ilyen légkörben józan és komoly vallásos típusok nem nőnek fel, de abban már Tamás vagyok, hogy azt a sok, zuhatagszerű, belmissziói keretet *a gyülekezeti élet intenzitása* azzal a lelki tartalommal tudná kitölteni, amit az ideális elképzelés joggal elvár. Miután pedig a kereteket nem a gyülekezeti élet sodra vetette fel, hogy mint konszolidációs forma tovább hordozza az életet, hanem importáltatott: tág kapu nyilott vagy a hipokrizisnek, vagy az ürességnek. Álképletek álltak elő, ahol a név nem fedte a tartalom valóságát. Sőt valami eltolódás, devalváció köszöntött be, mert e keretekben nem a vallásos élet éli ki, vagy első sorban nem ez éli ki magát, hanem a társadalmi ösztönök.

Én itt találok a magyarázatát annak, hogy míg a bibliaóráknak gyér közönsége van, a kulturestély »telt házra« számíthat. Elég egyházi meghívót olvastam el, de olyat még nem, ahol tekintélyes összeget remélendő bibliai órát hirdettek volna. Hiába! ha exis-

tentiális összeget akarunk előteremteni: hiveink sociális ösztöneit kell felcsigáznunk és »a világ fiainak« fogásait igénybe vennünk. »Eredj el leányom a konferenciára, sohasem tudhatja az ember a — szerencsését« — hallottam egy igen templomos anyától. Ez a kijelentés valóságos belmissziói forrázat! Nem kisebb tényre mutat rá, mint arra, hogy a belmisszió szekularizáltatott! (Bár ilyen »szerencsénk« lett volna — a másik téren.)

Egy ilyen szinkretizmussal szemben a lelkész helyzete nem reménytelen, hanem csak igen nehéz. Állandóan hangsúlyozni kell, hogy a belmissziói alakulatok nem valami sui juris képletek, hanem egy nagy vallásra ébredésnek szubordinált tényezői, amelyek első sorban hivatva vannak az egyéni, vallásos élet kigazdagításán keresztül magát a *gyülekezeti életet* a maximális hőfokra emelni, mert a belmisszió nem találkozási alkalmak szaporítása, ahonnan társadalmilag jólakottan jövünk haza, hanem az öskeresztyén, gyülekezeti élet megteremtése az evangélium összes konzekvenciáival.

A mondottakban valahogyan benne van a jelenlegi belmisszió ítélete, de — Isten után — boldog jövő reménysége is. Világok kialakulását kaotikus kavardások előzik meg, se baj; idővel minden higgad, tisztul és kifejezősége, hogy végeredményben a salakos kilábalások után, mi is örömmel felsóhajthassunk: »Ami gyémánt volt, gyémántnak marad.«

Dércy Imre.

A nyári nyelvtanfolyam tanulságai.

A nyári román nyelvtanfolyamot a mi, vagyis a felekezeti tanítószervezetünk kérésére az ide vonatkozó törvények 109-ik §-a alapján rendezték meg, és hála mindazoknak — felsőbb hatóságainknak, Magyar Pártnak, képviselőinknek, magyar és román sajtónak, akik minket, felekezeti tanítókat ebben a törekvésünkben elősegítettek.

A román nyelvtanfolyamnak voltak értékes előnyei, de voltak számottevő hátrányai is.

A román nyelvtanfolyam legszámottevőbb előnye az volt, hogy megismerkedtünk az Ókirálysággal, annak népével gazdasági és kulturális viszonyaival, törekvéseivel és Romániának a képe ma sokkal tisztábban áll előttünk. Meggyőződünk róla, hogy az Ókirályságnak modern magasszintű tanítóképzése van és tanárai európai műveltségű emberek. Láttuk, hogy az Ókirályság kulturális központja a templom s ereje népének a vallásosságában, ősi egyszerűségében és szaporaságában rejlik. Az anyaországbeli románság élénk, praktikus és sok gyakorlati érzékkel bíró nép, rendületlenül hisz a jövőjében, történelmi hivatásában és ez a hit minden megnyilatkozásában ha-

tározottá teszi. Nacionalista, mint minden nép, amely a történelmi fejlődés útjára lépett.

E mellett az értékes tapasztalat mellett voltak a nyelvtanfolyamnak számottevő hátrányai is.

A legérzékenyebb hátránya az volt, hogy a kurzus költségeit annak a felekezeti tanítóságnak kellett viselnie, amely semmiféle állami támogatásban nem részesülvén: a mindennapi élet nehéz gondjaival küzd és ilyen teljesítményekre egyáltalában nincsen be rendezkedve. Bár a gazdálkodás életének a főforrása, ott kellett hagynia szerény gazdaságát a legnagyobb dologidőben, családját sőt a kántornak helyettest kellett fogadnia: tehát hiányzott ismét az a lelki alap, amely egy nehéz, komoly munka elvégzéséhez okvetlenül szükséges. Ezt a szükséges lelki nyugalmat még a felsőbb hatóságok által nyújtott kisebb-nagyobb segély sem teremthette meg.

Nagy hiba volt a tanfolyam megrendezésében, a tananyag összeállításában és a tanszemélyzet kijelölésében. A nyelvtanfolyam úgy volt megrendezve, mintha továbbképző kurzusnak készült volna; a tananyag — pszichológia, pedagógia, jog, történelem, földrajz — úgy volt összeállítva, hogy az a nyelvgyakorlás ügyét a kívánt módon nem szolgálhatta; a tanárok magas stílusa pedig felülmulta a tanfolyamhallgatók nyelvkészségét. Így aztán az eredmény sehogy sem áll arányban a tanítóság részéről meghozott, erejét felülmuló áldozattal.

A tanfolyamok helyéül a járási székhelyeket kellett volna kijelölni, anyagául pedig nem elméletet, hanem folytonos konverzációt állapítani meg, s a tanfolyamokat nem tanárok, hanem tanítók által vezetni. Ezek indokául a következőket vagyok bátor felemlíteni.

Ha a tanfolyam a járási székhelyeken lett volna, a tanító nem szakad el otthonától, időnként haza mehet, gazdaságát figyelemmel kísérheti, a kántor a kántori funkciójának eleget tehet, a vasuti költség olcsó, az ellátás költsége a minimumra leredukálódik stb.

A nyelvtanfolyam anyaga csak a mindennapi élet köréből vett folytonos konverzáció lehet, mert míg pl. meglehetősen történelmi és földrajzi frazeológiával rendelkezünk, addig a mindennapi étellel kapcsolatos megnyilatkozásokban nem vagyunk otthonosak.

Ami pedig a tanító személyzetet illeti, a tanárok iránt táplált minden rokonszenvünk és nagyrabecsülésünk mellett is a tanítók mellett foglalunk állást, mert a nyelvtanítás folytonosan beszélő és beszéltető, tehát elemi iskolai és nem előadói, tehát középiskolai munka, amibe a nagy türelemhez és fáradsághoz szokott tanító jobban beletalálja magát.

Végre le kell már számolnunk azzal az előítélettel, hogy a felekezeti tanítóság nem akarja megtanulni az állam nyelvét; állítom, hogy nekünk úgy az állam, mint önmagunk iránt való kötelességből hő vágyunk államunk nyelvének az elsajátítása, — ezek a sorok nem a kritika, hanem amiatt keletkeztek, hogy a nyelvtanulást a jövőben minél eredményesebbé tegyük. *Tóth Zsigmond.*

Egyházmegyei gyűlések.

Az érmelléki egyházmegyének

ünnepje volt augusztus 27-én. E napon tartotta a sácueni templomban ünnepi közgyűlését, amelynek keretében elbúcsúztatta nyugalomba vonult esperesét: V é g h Józsefet és beiktatta új esperesét: Szabó Zoltánt. Ünnepi istentisztelet előzte meg a közgyűlést, amelyet Boruzs Lajos cherechiu-i lelkész végzett Jer. I. 7—10 alapján predikálva a református papi sorsról és hálát adva Istennek azért a három életért, amely ötven éve ég az Ur buzgó szolgálatában. Jubiláris istentisztelet volt ez kimondottan. A ketedra előtt elhelyezett karosszékekben ült a három 50 évi papiszolgalatos férfiú: főtiszteletű Sulyok István püspök, nagytiszteletű V é g h József esperes és tiszteletes Csuka Ferenc apátkereszturi lelkész. A templom zsúfolva volt. A hallgatóság sorában ott volt dr Thúry Kálmán ker. főgondnok, Gönczy Sándor a carei-marei egyházmegye esperese, dr Nagy Sándor a carei-marei egyházmegye gondnoka, a magyarországi érmelléki egyházmegye képviselőjében ifj. V é g h József, a sácueni gör. kel. lelkész, a világi hatóságok fejei, az érmelléki egyházmegye alkotó tagjai csaknem teljes számban.

A közgyűlést Pappszász Lajos gondnok nyitotta meg lendületes szavakkal, majd a formaságok után Szabó Zoltán esperes letette a hivatali esküt s a különböző üdvözlések után — elmondotta beköszöntő beszédét. Egy tisztánlátó, egyenes lelkű, céltudatos férfiú megnyilatkozása volt.

Ezután következett egy könnyes, felejthetetlen jelenet. Az új esperes búcsúzott az egyházmegye nevében a nyugalomba vonuló esperesétől, ki 47 évet szolgált az érmelléki egyházmegye kötelékében, ebből 23-at mint esperes. Mint esperes, aki sohasem hivatalfőnök, nem rideg felettes, hanem mindig szerető szívű, melegen érző, segíteni akaró barát, szolgatárs, de a mellett kiváló adminisztrátor volt. Reá valóban illett a mondás: szive és háza mindig nyitva volt miudenki előtt. Szem nem maradt szárazon, mikor szeretett nesztorunk ajakáról elhangzottak a búcsu szavai.

Végezetül főt. Püspök urunk és Főgondnok ur Őméltósága nagy igazságokat és megszivlelendő intelmeket magukban hordó beszédei koronázták be a mindvégig szép és emelkedett ünnepséget.

Utána 200 teritékes, fényes bankett volt, amelyen szebbnél-szebb pohárköszöntők hangzottak el.

Isten áldása nyugodjék meg az ünnepelteken és az érmelléki egyházmegyén!

B. L.

A baia-marei egyházmegye közgyűlése.

A baia-marei református egyházmegye rendes évi közgyűlését aug. 29-én tartotta Satu-Marén az alkotó tagok meleg érdeklődése mellett.

A közgyűlés a XC. zsoltár eléneklésével és Széll György esperes imájával kezdődött, mely után ugyancsak Széll György esperes tett jelentést arról, hogy dr Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok a családjában előfordult gyászeset miatt nem tud megjelenni a közgyűlésen és így elestünk attól a bátoritástól és buzdítástól, melyet tőle nyertünk volna. A közgyűlés őszinte részvétellel osztva egyházmegyei gondnok gyászában, helyettesítésére dr Nagy Sándor legidősebb tanácsbirót kérte fel. Majd a megjelentek számbavétele és a tárgysorozat megállapítása után, az esperesi jelentéssel kapcsolatban, fegyelmi felelősség terhe mellett elkötelezte lelkészeket a szombat és vasárnap délutáni istentiszteleteknek az előirt liturgia szerint való végzésére és utasította presbytériumokat a hátralékos belhivatalnoki fizetések és közigazgatási járulékok haladéktalan rendezésére. Örömmel vette tudomásul, hogy református iskoláinkban a tanulók létszáma növekedett és ahol az iskolai felszereléseket hiányosnak találta az egyházlátogatóság, elrendelte a hiányok pótlását. Az áldozatkészségben előljáró egyházakkal szemben elismerését nyilvánította és példaként állította a többi egyházak elé. Az esperes időszakos jelentésével kapcsolatban részvétellel örökitette meg jegyzőkönyvében a Sulyok Istvánné, Szabó Zoltán em.-i gondnok, Öry Tamás lelkész, özv. Horváth Gézáne leányiskolai tanárnő és dr Hantz Jenő nyug. főgimnáziumi igazgató emlékét és tudomásul vette a lelkészi és tanítói karban történt változásokat, valamint a Nagy Endre hosszumezői és Kürthy Károly dabolci lelkészek nyugdíjazását.

A lelkészértekezlet javaslata alapján egyhangulag elfogadta a Lelkészek Segélyegyletének tervezetét és elhatározta, hogy ezt felterjeszti a kerületre. Ugyancsak kimondotta azt is, hogy a belmiszteri szervek működéséről évenként kötelesek elszámolni a presbitériumnak.

A számvevőszék és tanügyi bizottság jelentéseinek tudomásul vétele után, az egyes egyházakból beérkezett ügyeket tárgyalta le a közgyűlés. Végül meghatottan hallgatta meg a Széll György esperes levelét, melyben bejelentette esperesi tisztéről való lemondását s a felhozott indokok előtt meghajolva, elrendelte az esperesi állásra a szavazást. Miután pedig Széll György esperes hajlandónak nyilatkozott arra, hogy az esperesi tisztet az új esperes beiktatásáig ellátja, úgy határozott, hogy a szavazatok 1936 január 31-ig adandók be és az új esperest csak a tavaszi egyházmegyei közgyűlésen iktatják be. Egyben Oláh Sándor főjegyző indítványára kimondotta a közgyűlés azt is, hogy érdemekbeu gazdag esperesének arcképét megfesteti és megfelelő ünnepség keretében vesz búcsut tőle s az egyházmegyei alaphól havi 1000 leu támogatásban részesíti a Széll György mellett szolgáló segédlelkészt. A közgyűlés főjegyző imájával és közös énekléssel fejeződött be.

Délután az egyházmegyei bíróság ülésezett és hozott ítéletet 5 közigazgatási és 3 fegyelmi ügyben.

Egyházmegyei lelkészértekezlet.

A baiamarei egyházmegye lelkészei aug. 20-án tartották egyetemes értekezletüket Satu-Marén, amelyen azonban fele sem jelent meg az értekezlet tagoknak. Az értekezletet Magoss Ferenc elnök nyitotta meg rövid imával és beszéddel, melyben fájdalmasan állapította meg, hogy a lelkészek nem tanusítanak kellő érdeklődést az értekezlet iránt, pedig az értekezletnek egyik legfontosabb tárgya, a lelkészeket nagyon is közelről érdeklő Segítőegyesület tervezetének megvitatása. Fájdalommal emlékezett meg elnök arról is, hogy az egyes körökből nem érkeztek be javaslatok, miért is azokat nem lehet letárgyalni. Több érdeklődést kérve a lelkészértekezlet ügyei iránt, az értekezletet megnyitotta.

Peleskey Sándor lelkész ismertette ezután az egyházkerület kiküldött bizottsága által a Lelkészek Segítőegyesületének megalakítása tárgyában készített tervezetet. A tervezet szerint a Segítőegyesület célja az lenne, hogy »az egymás terhét hordozzátok« krisztusi elve alapján, az egyesület útján segítséget nyujtsanak azoknak a lelkészeknek, akik több gyermeket tanítanak, vagy akiknek családjában súlyosabb betegség fordul elő s ugyancsak segítenék azokat a lelkészeket is, akiknek leánya férjhez megy s a lelkész elhalálása esetén temetési segílyt adnának az árván maradt családnak.

A tervezet ismertetése után széleskörű vita indult meg a ja-

vaslat felett, feltárva a javaslat előnyeit és a gyakorlati kivitel nehezségeit végül is egyhangulag elfogadta az értekezlet a javaslatot.

Dr Harcsár Géza ügyész az új váltótörvénynek az egyházakat érintő intézkedéseit ismertette, minek meghallgatása után, felhivta értekezlet a lelkészeket, hogy az egyházak birtokában levő váltókat, a kibocsátás (keltezés) időpontjának pontos megjelölésével, alkalmilag mutassák be egyházmegyei ügyésznek, aki a teendőkre vonatkozó utasításokat készséggel megadja. Egyben felkérte Esperes urat, hogy mivel a lelkészek közül sokan nem jelentek meg az értekezleten, körlevélben is hívja fel erre a lelkészeket.

A vallástani kézikönyvek átdolgozására vonatkozólag a tanügyi bizottságtól kérnek javaslatot. A református napilap alapítását, anyagiak híján, ez idő szerint nem tartják kivihetőnek. A nyugdíjintézet erősítésére és a matematikai mérleg készítésére azonban ismét felhívja a kerületet az értekezlet.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Kalas Ferenc debreceni vallásoktató lelkész, a homokkerti egyházzsír vezető lelkésze fáradhatatlan munkás életének 51-ik, boldog házasságának 25-ik, lelkipásztorkodásának 27-ik évében két heti súlyos szenvedés után augusztus 3-án csendesen elhunyt. Lelkipásztori működését a salonta-i egyházmegyében kezdte. Salontán segédlelkész. Şuncuiuş-on és Ceica-n rendes lelkész volt. Majd Gyulára ment vallásoktató lelkésznek, honnan hat évvel ezelőtt Debrecenbe került. Itt mindenki tiszteletét, szeretetét érdemelte ki fáradhatatlan buzgóságával. Egyideig elnöke volt a vallásoktató lelkésztestületnek. Az utóbbi években a homokkerti egyházzsír vezetője lett és mint ilyen ebben az évben templomot építtetett. Befejezését már nem érthette meg. Két héttel halála előtt még jelen volt a tető alá hozás alkalmából tartott emlékünnepen, de már fáradtan, hogy beszélni nem tudott. Még akkor azonban senki sem gondolta, hogy két hét múlva már eltávozik. Felesége és hat gyermeke gyászolja. Az Ur vegye gondjába az árvákat és az özvegyet, neki pedig adja meg az üdvözültek boldogságát.

Szabó Károly, livada-nouă-i lelkipásztor életének 73-ik, lelkészkedésének 43-ik évében augusztus 30-án váratlanul elhunyt. 1863-ban született. Sárospatakon végezte a theológiát és 10 éven át több helyen teljesített kápláni szolgálatot. Livada-nouă-n 1898-ban választották meg rendes lelkésznek s ott is marad egész haláláig. Halála előtt való napon még résztvett az egyházmegyei gyűlésen, de már betegen vitték haza. Temetésén dr. Koronka Pál hirdette a

vigasztalás igéjét, a sirnál pedig Weghoffer Sándor helybeli s. lelkész szolgált. Áldás és béke poraira!

Dr Sarkady Dániel, a salonta-i egyházmegye tanácsbírája hosszas szenvedés után augusztus hó 23-án 68-ik évében elhunyt. Temetése Salonta-n ment végbe hatalmas részvét mellett. Hívó lelkü hűséges tagja és munkása volt egyházának. Legyen áldott emlékezete!

HIREK

Lelkészválasztás. A cămpulung-i lelkészi állásra Gavallér Lajos salontai segédlelkészt választották meg.

Râmnicul Vâlceában és Craiovában tanfolyamon tartózkodó tanítóinknak nagy lelki vigasztalására szolgált, hogy vasárnaponként magyar református istentiszteleten vehettek részt. Az ottani evangélikus egyházközségek testvéri szeretettel engedték át diplomukat istentisztelet céljára. Hálás köszönetet mondunk e helyen is úgy a gyülekezeteknek, mint a lelkész uraknak előzékenységükért. Az istentiszteleteket Craiovában az Erdélyi egyházkerülettől az ottani egyházközség megszervezésére kirendelt legátus, Râmnicul Vâlceában pedig egyik lévita tanítónk tartotta. Az istentiszteleteknek hire ment az ott élő magyarok között is s vasárnapról vasárnapra többen jelentek meg olyanok, akik évek óta nem hallottak református istentiszteletet.

Egyházkerületi könyvtárunk számára beérkezett önkéntes adomány Szánthy Béla diosighi ig. tanító urtól: 1. »Tanterv és Utasítás« 1906. 2. »Tanterv« A dunántuli egyházkerület

1908. 3. »Tanterv« Kath. népiskolák részére 1904. 4. Órarend Szánthy Béla osztatlan iskolák részére. 5. »Tanterv« Polgári iskolai tanítóképző részére. 6. »A szekularizáció« dr Várady Zs. 7. »Emlékirat a reformáció négy százados évfordulójára« dr Erdős J. 8. »Keresztyén vallástan a helvét vallástételt követők értelme szerint.« 9. »Ref. énekeskönyv« VIII. kiadás. 10. Az 1878. V. törvénycikk. 11. Tholdi Miklós, Ilosváy Selymes Péter. 12. Gazdasági tudósítók évkönyve 1908. 13, 14, 15, 16. Kincses kalendárium 1907, 1912, 1913, 1919. 17. »Jövendő« egy kötet.

Eladó a Lange professzor által szerkesztett »Theologist exegetiset homiletisches Bibelwerk« című munka, mely a teljes Ó- és Újszövetség magyarázata. Az Ószövetség 19 kötet, az Újszövetség 16 kötet; 15 és 9 kötésben, bőrsarokkal, keménypapírkötésben, jó állapotban. Cím a kiadóhivatalban. Ugyanott 110 kötetes Jókai-könyvtár is kapható.

Társzerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4354—1935. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk azzal a céllal, hogy az iskolás gyermekeknek a hangjegyes énekeskönyvet lehető legolcsóbb áron kezébe adja, 54—1935. sz. határozatával engedélyt adott arra, hogy a tankönyvraktár 500 drb. énekeskönyvet 1935 szeptember 15-től nov. 15-ig darabonként 75 Leus árban hozzon forgalomba, a következő feltételek mellett:

1. A jelzett ár előre fizetendő és abból semmi további engedménynek helye nincs.

2. A beérkező megrendeléseket a tankönyvraktár szigorúan a könyvek árának — tehát nem a megrendelő levelek — beérkezési sorrendjében intézi el.

3. Annak biztosításául, hogy a könyvek tényleg az iskolai ifjuság kezébe jussanak, az iskolaszéki elnökök, középiskolánál az igazgatók igazolni tartoznak, leghelyesebben az utalvány szelvényen a növendékek nevét és osztályát, akiknek számára a zsolttárt megrendelik, a tankönyvraktár pedig megfelelő bélyegzővel és a tulajdonos nevével látja el a zsolttárt a címlap belső oldalán.

4. A kötés minősége teljesen azonos a 100 Leus zsolttárokéval, a kötés színe azonban felszólamlás tárgyává nem tehető. Oradea, 1935 szeptember 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4020—1935. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az iskolai év kezdetén felmerülő teendők közül a következőkre hívom fel az összes érdekelt figyelmét, elrendelve egyuttal az alább közöltek legpontosabb végrehajtását:

3. A beiratások befejezése után azonnal, legkésőbb szeptember hó 15-ig jelentendő a beirt növendékek létszáma, osztályonként és nemenkint részle ezve, más vallásu tanulók külön feltüntetésével.

4. Legkésőbb az előadások megkezdéséig, szeptember 15-ig az iskolaszékek gondoskodni kötelesek az összes szükséges nyomtatványok beszerzéséről.

5. Nyomatékosan felhívom az összes érdekelt figyelmét, hogy a tanítók autorizációja tekintetében a Mot. intézkedéseihez, az iskola berendezése tekintetében az Elemi isk. szab. intézkedéseihez, az adminisztráció tekintetében a már többször adott utasításokhoz pontosan alkalmazkodjanak.

6. Mivel a kötelező használatra elrendelt elemi iskolai tankönyvek magyar nyelvtani része a mondatelemzés alapján van felépítve, az ebben a módszerben még gyakorlatlan tanítók részére engedélyezem, hogy *segédkönyvül* az előirt tankönyv mellett a hiv. lapunk 1933. évf. 327. old. hirdetett Nagy Vilmos-féle magyar nyelvkönyveket is használhassák.

7. A vallástani kézikönyvek és azok ára és megrendelési módja változatlanul maradnak: I—II. o. Lei 15; III. o. Lei 15; IV. o. Lei 15; V. o. Lei 20; VI. o. Lei 25. VII. o. Lei 20.

8. A fennhatóságom alá tartozó elemi iskolák *első osztálya* számára az 1935—36. iskolai évre kizárólagosan kötelező használatra elrendelem Czina Sándor: Betükert ABC református iskolák számára című tankönyvet. Egyházkerületi eng. száma 61-a—1933., Miniszteri eng. száma 55729—1933. Ára 26 Lei.

Ennek a tankönyvnek egyedüli árusítója az egyházkerületi tankönyvraktár. Az összes megrendelések a ref. püspöki hivatalba küldendők. Legalább 10 db megrendelésnél 10% engedmény. Utánvételes rendelést nem fogad el a püspöki hivatal, ezért megrendeléskor a pénz előzetesen beküldendő vagy a megrendelő-levelet a lelkész ur írja alá, annak jelöl, hogy kongruájával felel a számla kiegyenlítéséért.

9. Attól a céltól vezetve, hogy növendékeink kezébe iskolánk református szellemének minél megfelelőbb tankönyvet adhassunk, egyházkerületi közgyűlésünk 56—1935. határozatában nyert felhatalmazás alapján elrendelem elemi iskoláink II. III. IV. osztályában az alábbi tankönyvek kizárólagos kötelező használatát.

Felméry Sándor, Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed és Ösz Sándor: Magyar olvasókönyv, számtan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. oszt. számára. Miniszteri engedély száma 43—1632. és 95388—1933. Ára 50 Lei.

Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ösz Sándor és Ferenczy Gábor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, számtan, limba română, cartea de cetire, istoria și geografia az elemi iskolák III. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84422—1933 és 98674—1933. Ára 80 Lei.

Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Felméri Sándor: Magyar olvasókönyv, természet-tudomány, földrajz, számtan, mértan, limba română, cartea de cetire și istoria az elemi iskolák IV. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84418—1933., 95388—1933., 97365—1933., 98673. Ára 90 Lei.

A kiadó Minerva céggel (Cluj, Strada Baron L. Pop No. 5.) létesített megállapodásunk szerint az iskolák közvetlenül a cégnél eszközölt megrendeléseik után 20% engedményt kapnak, azonban a cég a tényleges postai költséget és utánvételezési díjat felszámítja a könyveket hitelbe, vagy bizományba kiszolgáltatni nem köteles. Továbbá kellő igazolás alapján a tanítók igényelhetik a számukra szükséges tiszteletpéldányokat, a szerint, hogy mely osztályokban tanítanak, ha még az elmúlt évben azokat meg nem kapták.

10. A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerületünk iskolái számára a *Kálvin* könyvnyomdában raktáron vannak. Ezen nyomtatványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomatékosan felhívom az összes érdekelt figyelmét arra, hogy másféle vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjában ütköző fegyelmi vétség lévén, a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indittatik.

Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. A *megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25-ig* tartoznak az iskolák a Kálvin könyvnyomdába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Registru de prezență și notarea lecțiunilor zilnice (haladási napló). Registru matricol (anyakönyv 2 példányban vezetendő.) Registru de chemarea și înscrierea absentelor (catalog, előmeneteli és mulasztási napló). Registru de înscriere al elevilor (felvételi napló). A fizetés és szállítás egyéb körülményeire a Kálvin könyvnyomda e lap augusztus 20-iki számában olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea, 1935 aug. 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

4349—1935-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* 4020—1935-II. sz. körrendeletemnek a kötelező használatra elrendelt tankönyvekre vonatkozó részét kiegészítve, az ottan hiányzó osztályok számára használatra ajánlom a következő Hirsch Adolf, Déva kiadásában megjelent tankönyveket:

Molnár—Kandray—Gázdac: Számтан I. o. számára. (Min. engedély száma 246—1935.)	22 Lei.
Szentpétery—Gázdac—Kandray: Olvasó és Tankönyv V. o. számára	65 „
Szentpétery—Gázdac—Kandray: Olvasó és Tankönyv VI. o. számára	55 „
Szentpétery—Gázdac—Kandray: Olvasó és Tankönyv VII. o. számára	45 „
Kandray—Titz: Számтан és Mértan V. o. számára	26 „
Kandray—Titz: Számтан és Mértan VI. o. számára	26 „
Kandray—Titz: Számтан és Mértan VII. o. számára	26 „

(Az V—VII. o. tankönyvek reprobálási száma 201—1935.)

A könyvekből az iskoláknak közvetlen megrendelés esetén a kiadó 20 százalék engedményt ad, igazolt esetben tiszteletpéldányt küld a tanító számára és bérmentes szállítást ad 200 leien felüli megrendelésnél. Oradea, 1935 szeptember 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4138—1935-II. sz. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* București ügyvivőnk jelenti, hogy a közoktatásügyi minisztériumba tartozó Casa Școlilor kiadásában ismét kapható Románia térképe díjmentesen. Mindazok a felekezeti iskolák, amelyek a legutóbbi években (5 utolsó év) az iskolai szemléltetőket Románia térképe nélkül nyerték meg vagy nem kaptak annyi Románia térképet, mint a tantermek száma, a minisztérium kiutaló számára való hivatkozással bélyegmentes kérésre most hozzájuthatnak e térképhez. Miután azonban a Casa Școlilor csak személyes jelentkezőknek adja ki összes kiadványait és senkinek címére nem postázza: tanszertárunk a fenti módon megírt kérés beküldése ellenében eszközölheti e térkép kivételét és megküldését, felszámítva a felfmerülő költségeket. Oradea, 1935 szeptember 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társ tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
Iratterjesztésében állandóan kaphatók

**nagybetűs HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYVEK**

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az ujonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Iratterjesztésünk.

Iratterjesztésünk fontosságáról az utóbbi években különösen sok szó esett. Ugy az illetékes központi tényezők, mint a lelkeszi közvélemény megegyeztek abban, hogy a nyomtatott betű hatalmas lélekformáló erejét nemcsak, hogy nélkülöznünk nem szabad, hanem ellenkezőleg semmi áldozatot és fáradságot sem szabad sajnálnunk abban az irányban, hogy egyházi könyvsajtónkat minél tökéletesebben kiépítsük. Maga a kerület a legmesszebbmenő áldozatot hozta meg akkor, amidőn egyrészt igen számottevő alapot teremtett a kiadványok zavartalan megjelentetésére, másrészt, amikor az egész iratterjesztést, úgy a könyvek kiadását, mint annak adminisztrációját saját maga vállalta. Ezzel szemben például a közel egy millió lelkes tiszántuli egyházkerületben az iratterjesztés nem kis gondot jelentő munkáját a Méliusz könyvkiadóvállalat bonyolítja le és az erdélyi egyházkerületben is, jóllehet van hivatalos iratterjesztés, a munka oroszlán része az Ifju Erdély és Kiáltó Szó kiadóhivatalaira esik. A mi egyházkerületünk világosan kitetsző elvi és gyakorlati álláspontja itt az volt, hogy az iratterjesztésnek, mint igen nagy jelentőséggel bíró missziói munkának a végzése elsősorban az ő feladata és annak vállalásától már csak azért sem mentesíti magát, mert csupán így tudja teljes felelősséggel biztosítani, hogy annak szellemi irányításában, a kiadott és terjesztett könyvek megválasztásában a hitvallásos református keresztyén szempont, a kolportálásban pedig a szolgálat elve érvényesüljenek.

Az iratterjesztést az iratterjesztési bizottság felügyelete mellett a legutóbbi időkig a pénztári hivatal végezte, most ősszel azonban a legutóbbi kerületi közgyűlés ilyen értelmű határozatának megfelelően a belmissziói ügyosztályhoz került. Történt pedig ez a változtatás abban a reményben, hogy különösen az utóbbi időkben szűk mederbe szorult iratterjesztés a belmissziói ügyosztály keretén belül rendelkezésre álló eszközök felhasználásával az eddiginél nagyobb

lendületet nyer. Ezzel szemben azonban nagyon határozottan kell leszögezmem, hogy ennek a kívánatos lendületnek a bekövetkezése nem attól függ, hogy az iratterjesztést ez, vagy az az ügyosztály végzi, hanem egyesegyedül és elsősorban attól, hogy az egyes gyülekezetekben milyen arányú terjesztési munka folyik. Mert vallom, irányíthatja bárki az iratterjesztést, vihet bele akármennyi lelket, ha a lelkészi és tanítói kar az eddig megbizonyított közömbösséggel és nemtörődömséggel veszi ez ügyet, (nem gondolok itt az igen csekély és igen tiszteletreméltó kivételre), nemhogy újabb lendület nem következhetik be, hanem lassanként az egész kerületi iratterjesztés olyan minimálisra redukálódik, amennyi egy nagyobb városi gyülekezetünknek sem válnék dicsőségére. A helyzet ugyanis az, hogy van egy néhány gyülekezet, amelyik szinte erején felül csinál forgalmat, de a legnagyobb rész mégcsak mutatóba se rendel kiadványainkból. Ilyen körülmények között újabb kiadványok megjelenítése könnyelműség és felelőtlenség lenne. Nem lehet 100 és 150 példányos eladásra a kiadvány megjelenítését kalkulálni, mikor legalább 2—3000 példányban kell kiadnunk valamit, ha azt akarjuk, hogy az valóban olcsó lehessen. Dehát hol vagyunk mi ma attól?

Lehet hogy e sorokat olvasva, sok lelkész azt válaszolja, hogy nem rajta, hanem a gyülekezet szükkeblúségén, nemtörődömségén múlik ez az érdektelenség. Megengedem. Egyházkerületünknek közel 150 gyülekezetében fordulva meg, volt alkalmam ilyen irányban megfigyeléseket és tapasztalásokat szerezni. De az is engedtessek meg nekem, ha éppen megfigyeléseimre és különböző gyülekezetekben tett összehasonlításaimra hivatkozva állítom, hogy ez nem minden esetben állja meg a helyét. Mert kérdem én azoktól a lelkésztársaimtól, akik évek hosszú során egyetlen bibliát nem tudnak gyülekezetükben eladni, vagy egyetlen 2 Lei-es traktátus füzetnek nem találnak gazdát, hogy mit gondolnak, itt valóban egyedül és csak a nép a hibás? Nem, itt a hiba valahol egészen máshol keresendő.

Az azonban bizonyos, hogy komoly kereslet csak igen kevés helyen nyilvánul meg a hivek részéről és hogy a hivek ötletszerű könyv és iratvásárlási kedvére nem lehet építeni. Véleményem szerint ugyanakkor, amidőn a gyülekezeti helyi iratterjesztést a templom előtti árultatással, a könyveknek a bibliaórákra, vallásos estékre való bevitelével, a bibliakörös leányok, ifjak által a faluban való széthordoztatásával, helyi kolportőr beállításával, személyes ajánlással stb., ki kell építeni, ugyanakkor minden egyházközségben meg kell szerveznünk az ugynevezett Református Könyvbarátok Társaságát. Hiszem, hogy egyházkerületünkben fogunk 1200—1500 embert találni,

akik hajlandók lesznek egy havi 10 Lei-es kiadvány megvételére, ekkor pedig már kiadványaink megjelenése biztosítva van.

Én a közeljövőben minden lelkészársamat megkeresek levélben ez ügyben. Tudom, hogy sok munkát jelent, ha valaki ezt lélekszerint végezni fogja, de azt is tudom, hogy én más és jobb megoldást nem tudok. Ha valaki sokalja majd, gondoljon arra, hogy nincs vele több munkája, mint nekem, nekem sincs belőle semmi hasznom éppenugy, mint neki, ha pedig jobb megoldást tud, írja meg s higye el, nekem lenne legnagyobb öröm, ha az én, bizony igen sok odaadást kívánó elgondolásom helyett egy könnyebben megvalósíthatót és hamarabb célravezetőt ajánlana.

Kiss Bertalan.

Üljön össze a zsinat!

A romániai református Egyház ez idő szerint még mindig az 1907. évben szentesített egyházi törvények által kormányoztatik, amely egyházi törvényekre vonatkozólag a jelenleg érvényben lévő román kultusztörvény 51. szakasza azt a kijelentést tartalmazza, hogy ezeket az egyházi törvényeket a törvény végrehajtási utasításának megjelenésétől számított 1 év alatt összhangba kell hozni a kultusztörvény rendelkezéseivel, vagyis át kell dolgozni és jóváhagyás és királyi decretummal való megerősítés végett fel kell terjeszteni a vallásügyi miniszteriumhoz.

A törvény azt a kijelentést tartalmazza, hogy a jóváhagyásnak csak az a célja, hogy megállapítsa, hogy nincsenek-e az egyházi törvényekben amelyeket hivatalosan statutumoknak neveznek, olyan intézkedések, amelyek a törvénnyel ellenkeznek.

Dacára annak, hogy a kultusztörvény még 1928-ban életbe lépett a végrehajtási utasítás 7 év óta nem jelent meg és így az egyházak, közöttük a református egyház, ámbár összeült több ízben a maga törvényhozó testülete által, hogy a régi egyházi törvényeket átdolgozza és jóváhagyás végett felterjessze, nem sietett a munkával, minthogy az volt a felfogás, hogy mivel a végrehajtási utasítás még ugy sem jelent meg, tehát részben *nem vagyunk kötelesek* azt előterjeszteni, részben pedig nem tudván, hogy mit tartalmaz vagy fog tartalmazni a végrehajtási utasítás, amire esetleg az új törvényekben ki kell terjeszkedni, e miatt sem lehet a törvényeket előterjeszteni.

Ez a felfogás azonban szerintem nem helytálló, másrészt az idők megmutatták, hogy veszélyt is jelent az egyházra.

Az a körülmény, hogy az egyházak nem kötelesek előterjesz-

teni új törvényeiket, illetve statutumaikat a végrehajtási utasítás megjelenéséig, csak egy jog, amelyet az egyház nem köteles akceptálni, mert viszont körülményei és az élet megkívánják, hogy sürgősen alkalmazkodjék a jelenlegi állapotokhoz, ha a saját fenntartását, elő akarja mozdítani.

Az új egyházi törvények sürgős előterjesztésének egyik oka az, hogy a régi törvényeket sem a birói, sem a közigazgatási hatóságok nem akarják elismerni, ámbár elvitathatatlan, hogy azok érvényben vannak. Konkrét esetek is vannak erre, amidőn egyes egyházi belhivatalnokok a világi bíróságoknál perelik az egyházakat, holott az egyházi törvények szerint ügyekben csak az egyházi bíróságok volnának illetékesek, a birói hatóságok legtöbb esetben nem ismerik el az egyházi törvények illetékességét, dacára annak, hogy a kultusztörvény 13-ik szakasza világosan kimondja, hogy az egyházi bíróságok határozatainak végrehajtására még az állam is segítséget ad, ha azt megfelelő formában kérik.

Konkrét eset volt itt Bihormegyében, midőn egy református tanító illetménye ügyében perelte az egyházközséget. Az elsőfoku bíróság nem vevén figyelembe az egyházi törvényeket, elkötelezte az egyházközséget.

A másodfoku bíróságnál, azaz a törvényszéknél már sikerült elismertetnem az egyházi törvények alapján létező egyházi bíróságok illetékességét, viszont az oradeai Tábla utolsó fokon kimondta, hogy a világi bíróság illetékes, minthogy az egyházi törvények csak akkor bírnak hatállyal, ha azok a kultusztörvény alapján átdolgozva a román kormány által jóváhagyatnak.

Ime tehát mi a következménye annak, hogy egyházi törvényeink nincsenek jóváhagyva.

Más kérdés, hogy a Tábla helyesen ítélte-e meg a dolgot, mert szerintem elvitathatatlan, hogy az egyházi törvények életben vannak, azonban bizonyítékul szolgálhat arra, hogy még a birói hatóságok is ezen a véleményen vannak az egyházi törvénnyel szemben.

Hasonló nehézségek vannak az egyházi ítéletek végrehajtásánál, midőn az egyházi hatóságok csak óriási nehézségek között és hosszú idő múlva tudnak hozzájutni az államhatalom szerveinek segítségéhez, az egyházi bíróságok ítéleteinek végrehajtásánál.

Hasonló az eset az egyházi adók behajtásánál is, ahol szintén nehézségek gördülnek az egyházi hatóságok azon kérésének teljesítése elé, akik állami támogatást kérnek.

De mindezekről eltekintve, egyházi beléletünkben is parancsoló szükségképen jelentkezik az 1907. év óta nagyrésztben elavult tör-

vények sürgős átdolgozása annál is inkább, mert olyan jelenségek mutatkoznak egyházi életünkben, amelyeknek orvoslása csak az új egyházi törvényektől várható és minden egyes nap, amellyel késik ezen új törvények jóváhagyása és életbeléptetése, káros lehet az egyházra nézve. Csak egy kérdést említek meg, a papválasztás kérdését, amelyre vonatkozólag a régi törvények elavult intézkedései sürgősen módosítandók és újonnan szabályozandó az egész kérdés, mert különben gyülekezeteinkben felüti fejét az anarchia, a széthuzás, a meg nem értés, amelynek beláthatatlan következményei lehetnek. Nézzük meg az utóbbi években történt választásokat a jobb egyházközségekben, ahol az egyházi bíróságoknak egymásután kellett megsemmisíteni a papválasztás eredményeit, aminek következtében felütötte fejét a széthuzás, az anarchia és akadtak református emberek, akik a kormányhoz fordultak azzal a kéréssel, hogy avatkozzon be az egyház beléletébe, az évszázados autonomia félretételével. Ime tehát idejutottunk, amely körülmények parancsolóan kényszerítik, hogy nem holnap, hanem ma tegyük meg a legsürgősebb intézkedéseket. Biztos tudomásom van arról, hogy a Királyhágómelléki Egyházkerület vezetői már lépéseket is tettek ez irányban és megvagyok győződve róla, hogy az Erdélyi testvér-egyházkerület is tudatában van annak, hogy a sürgősség e tekintetben már el nem odázható.

Minthogy pedig a zsinat már letárgyalta és elfogadta úgy az egyház alkotmányára vonatkozó első cikket, mint a lelkészválasztásra vonatkozó második törvénycikket, meg kell kísérelni ezeket külön is jóváhagyatni, *amelynek szerintem semmi törvényes akadály nincs*. De ha ez nem lehetne, úgy sürgősen elkészíthető az egyházi adóról szóló III-ik törvénycikk, az egyházi törvénykezésről szóló V-ik törvénycikk, amely törvénynél a magánoktatási törvény rendelkezései kapcsolandó be, a lelkészi nyugdíj és gyámintézetre vonatkozó VII-ik törvénycikk, amellyel ki is van merítve egyelőre azon törvények sorozata, amelyek feltétlenül szükségesek. Úljön tehát össze a zsinat minél sürgősebben és tegyék meg a kellő intézkedéseket az új törvények meghozatalára, jóváhagyására és életbeléptetésére nézve.

»Iam proximus ardet Ucalegon«.

Oradea, 1935 szeptember hó.

Dr Soos István,

egyházkerületi világi főjegyző.

Lelkészválasztás. A Szabolcska László dr távozásával megüresedett timișoara-i lelkészi állásra 9 pályázó közül szept.

15-én általános szótöbbséggel *Debreczeni Istvánt* választották meg. A leadott 431 szavazatból 288 esett Debreczenire.

A budapesti 9. C. E. (keresztyénszövetségi) világkonferencia.

A Keresztyén Világszövetség magyar, német és angol vezetősége által gondos előkészítésben megrendezett nagyszabású s a szóvalódi értelmében igazán »világkonferencia« zajlott le augusztus 2—7 között Budapesten.

Már a konferenciát megelőző napon nagyszámmal érkeztek a német, majd az angol és a különböző világrészekből összetoborzódott fehér és szinesbőrű testvérek és a konferencia előadói, akik főként a négy evangéliumi protestáns keresztyén denomináció: a református, evangélikus, baptista és methodista keresztyén felekezetek tagjai közül kerültek ki.

Minden reggel 9 órakor áhitat vezette be az aznapi programot. Ezek az áhitatok gyakorlatias, mély keresztyén tartalmuknál és szigoru bibliásságuknál fogva valóban áhitatra gerjesztők, szemléltetők és eszméltetők voltak.

A délelőtti áhitatot követő előadásokon az u. n. konferenciai gyűléseken 2—3 konferenciai előadást is felöleltek. Az összes előadások a bevezető áhitatokkal együtt — úgy a magyar, mint a német és az angol csoportban — a témát szolgáltató konferenciai jelmondatnak: »Jöjjön el a Te országod« a gyakorlati, a mindennapi keresztyén élet sikjában mozgó egy-egy találóan odavetett hasonlattal való kifejtései voltak: »Jöjjön el a Te országod az egyéni, a családi életben.«

E sorok írójának nem lévén alkalma résztvenni a külföldiek részére tartott csendes órákon és gyűléseken, csak a Vigadó emeleti nagy termében tartott csendes órákról és az azokat követő gyűléseken elhangzott beszédek nyomán nyert összbenyomásról számolt be. E benyomás alapján a C. E. Szövetség munkája a világválság dacára is egyre jobban szolgálja Krisztus ügyét az által, hogy Isten országa számára tiszta egyéni és családi keresztyén életet terem; jótékonyan érezteti máris áldásos befolyását abban a tekintetben, hogy testvéri közösségben, Krisztus által megteremtett szent egységben közelebb hozza az addig egymástól távol, sőt ellenségként egymással szemben álló népeket, egyengeti a nemzetek közötti jó barátság és jó békesség útját, tiltakozik a háborura vezető kapzsiság érvényesülése ellen, a nemzetközi viszályokat és háborus feszültségeket a háboru elleni agitációval, a háborunak — mint Krisztus akaratával homlokegyenest ellenkező és gonoszsnak — az emberiség életéből való végleges kiküszöbölésével akarja megszüntetni. Felemeli tiltakozó szavát és latba veti minden energiáját a

front mögötti védtelen polgári lakosság megtámadása s a gyújtóbombák használata ellen. Meg akarja teremteni a békességet az egyén és a család életében a Biblia állandó mindennapi olvasása és tanulmányozása, az imaélet ápolása által, hogy Isten országa először itt jöjjön el s amikor a világban annyi élet pusztul el, a C. E. Világkonferencia az emberi élet Isten dicsőítése szolgálatára Isten drága ajándékának tekinti s fájdalmas szívvvel emlékszik meg arról, hogy olyan sokan megvetik Istennek eme drága ajándékát s még világra jövétele előtt, embriójában fojtják meg az emberi életet, úgyhogy egy nagy seregre tehető immár a bűnös eszközökkel születésükben megakadályozott emberi életek száma. E korlátozást, mely Isten akaratával ellenkezik, semmiféle válság nem indokolja. Határozottan Isten-ellenes bűn!

A délutáni közös gyűléseken Poling A. Dániel new-yorki ref. lelkész, a C. E. Világunió elnöke töltötte be elnöki tisztét mesteri módon, finom keresztyén humorával olykor-olykor vidám hangulatot keltve a komoly és mély lelki megrendüléssel figyelő hallgatóság soraiban. A délutáni előadások a téma közösségénél fogva: »Jöjjön el a Te országod« — összhangban olvadtak össze a délelőtti előadásokkal.

Az esti gyűlések részint a Városi Színházban, részint a Zene-művészeti Főiskolában folytak le. Az egész konferenciára rányomta bélyegét a Városi Színházban tartott megnyitó gyűlés, melyen üdvözlő beszédek hangzottak el a kormányzat, a város, a református, az evangélikus és a szabad egyházak és az ifjusági mozgalmak képviselői részéről. Az elhangzott üdvözlésekre bensőségteljes feleleteket adott Kelly James dr és Poling A. Dániel dr. A megnyitó gyűlést színes keretbe vonta dr Ravasz László, Raffay Sándor dr., Schürmann Gusztáv, Sauvin Ernő és Kelly James által magyar, német, francia és angol nyelven elmondott áldás, valamint a különböző nemzeti szövetségek üdvözllete s a konferenciá jelmondatát hatalmas erővel kidomborító Konferenciai Himnusz, melyet maga a dallamszerző Ádám Jenő tanár vezényelt óriási hatással. A Vásárhelyi Dezső nyug. miniszteri tanácsos által irt s a dallammal fenséges harmoniába olvadó szöveg így hangzik.

»Föl! Testvérünk, harcra készen,
Szent csatára. győzelemért!
Jézus veled küzd az élen,
El ne hagyjad Őt, a vezért!
Lengjen zászlaja, zengjen himnusza,
Szent ima szálljon az ég fel:
Jöjj el, jöjj el, édes Jézus
Szent országod jöjjön el!«

(Folyt. köv.) — Pálffy István.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Özv. Lengyel Józsefné, néhai Lengyel József volt Peregulmic-i református kántortanító özvegye életének 66-ik, özvegyiségének 6-ik esztendejében folyó hó 1-én rövid, de annál súlyosabb szenvedés után Becheni-ben visszaadta lelkét Teremtőjének. Élete beszédes példája volt az önfeláldozó anyák életének, mert férjével együtt a felekezeti tanítók szükös kenyereből 4 gyermekét a tanítói, egyet pedig a lelkészi pályán taníttatott ki. Halálát gyermekei gyászolják. Emlékezete legyen áldott!

HIREK

Lelkészválasztás. A nyugdíjazás folytán megüresedett Câmpulung la Tisa-i lelkészi állásra nagy szótöbbséggel *Gavallér Lajos* ezidőszerint salonta-i segédlelkész választatott meg.

A fejedelemasszony abrosza. Egy 300 éves urasztali terítőnek jutott ismét birtokába az oradea-i református egyház. 1660-ban ugyanis, mikor a török elfoglalta Oradea-t, a református magyarok Turdára menekültek s odavitték magukkal az egyház megmentett kincseit is, amelyek között a legértékesebb darabok egyike az a nagy urasztali terítő volt, amelyet a hagyományok és irások »a fejedelemasszony abrosza« cimén emlegettek. A hagyomány szerint ezt a terítőt I. Rákóczy Györgyné Lorántffy Zsuzsanna ajándékozta az oradea-i reformátusoknak és ő maga is közreműködött annak készítésében. Most a 275 évig távollevő abroszt a turda-i reformátusok visszaajándékozták az oradea-i református egyháznak viszonzásul egy csereterítőt kérve az oradea-i nőszövetségtől, amelynek felirata hirdesse, hogy azt az oradea-i asszonyok adták a 275 évig gondosan ör-

zött abroszért. Az értékes urasztali terítőt a 275-ik évfordulón hozta vissza Oradea-ra *Csernák Béla* lelkész, egyházkerületi főjegyző.

Lelkészbeiktatás. Jul. 28-án iktatta be Gönczy Sándor esperes, girişa-i állásába Szabó Tibor volt sanislau-i lelkészt, aki állását Kiss Ferencsel cserélte el. Esperes beiktató beszéde után Szabó Tibor lelkész lépett a szószékre és a Timotheushoz írott II. levél 2. részének 15. verséből felolvasott ige alapján szólott először ujjgyülekezetéhez, elkötelezve magát arra, hogy lelkipásztori működése alatt mindig arra fog igyekezni, hogy Isten előtt becsületesen megállhasson, mint olyan munkás az Ur szőlőjében, aki szégyent nem vall, aki helyesen hasogatja az igazságnak beszédjét. Az istentisztelet után, szintén a templomban tartott presbiteri diszgyűlésen esperes az egyházközség értékeit, urasztala felszereléseit, anyakönyveit, a templom kulcsát és az egyházközség pecsétjét adta át az új lelkésznek. A beiktatási ünnepségen megjelent az egyházmegye köztiszteletben álló gondnoka: dr

Nagy Sándor ardu-i ügyvéd is. A délutáni istentiszteleten Szabó Géza craidorolți-lelkész hirdette az Igét, a craidorolți-leánybibliakör tagjai pedig, akik egyforma ruhában jöttek át a szomszédos egyházközségből a lelkész feleségének vezetése alatt szép, szívet gyönyörködtető énekszámokkal vettek részt a templomi ünnepélyen. Délben 120 terítékes közebedet rendezett a girişa-i Nőszövetség, nagytiszt. Balogh Ferencné elnöknő és a tisztikar tagjainak a vezetése, irányítása és a tagok fáradhatatlan buzgósa mellett, amelyen a fentebb említettek kivül ott láttuk Balogh Ferenc nyug. margittai lelkészt, a helybeli jegyzőket és másokat és amelyen a carei-mare-i, craidorolți-sanislau-i, dobra-i és girişai gyülekezetek nagyszámban megjelent tagjai adtak találkozókat egymásnak.

Harangavatási ünnep Culciul-Mic-on. Folyó évi szeptember 8-ika örvendetes ünnepe volt a culciul-mic-i ref. gyülekezetnek. Ezen a napon avatta fel lélekemelő ünnepség keretében mintegy 580 kgr. súlyú új harangját. Az ünnepélyre nagyszámban sereglettek össze nemcsak a gyülekezet tagjai, hanem a szomszédos egyházközségek felekezeti különbség nélkül, úgyhogy az ünnepélyen résztvevő tömegnek fele sem fért be a templomba. Az ünnepi istentiszteletet Debreczeni István satumare-i lelkész végezte, aki a Jel. könyve 3, 11. alapján megragadó és lebilincselő szónoki erővel tárta fel a harang szavában rejtőző isteni üzeneteket, melyeket mindenki másképpen hall meg és mutatott rá azokra a drága lelki értékekre, ado-

mányokra, melyeket minden jó keresztyénnek különösképpen meg kell tartani ebben a fájdalmas, veszni indult világban. Az énekkar, melynek érdeme a harang megszerzése, két szép éneket adott elő Libik Árpád karnagy vezetésével, majd Gacsályi Zsigmond helybeli lelkész a harangbeszerzés történetét ismertette, kiemelve azt az áldozatkészséget, amelyet a hívek az akció során tanúsítottak, midőn a harang beszerzésére szükséges 70,000 Leit az énekkar buzgólkodásával előteremtették. A templomba be nem fért gyülekezet részére Várady József cărăşeu-i lelkész tartott istentiszteletet. Istentisztelet után urvacsora osztás volt, majd a cinteremben elhelyezett ideiglenes lábakon megkondult az új harang. A közönség körében nagy versengés indult meg, hogy ki huzza meg a először az új harangot, végül is Kallós Zsigmond presbiter győzött, aki 4000 Leit fizetett az első haranghuzásért. Délben az iskolában közebed volt. Általában az egész ünnepség fényes bizonyága, hogy egymás hite és szeretete által miként lehet épülni és építeni a krisztusi áldozatos élet bizonyosság tevő hatalmával.

A cărăşeu-i lelkészi kör szokásos évi értekezletét Corod-on tartotta meg augusztus 25-én a corod-i férfi- és nőszövetség konferenciájával kapcsolatban. A két összejövetel közös programmal nemcsak a corodiak, hanem a környékbeli reformátusok kedves, lélek emelő ünnepnapjává avatta e belmissziós napot. A nagyszámu áhítatos tömeg teljesen megtöltötte a corod-i csinos templomot, ahol alkalmi istentisztelet keretében délelőtt Győr-

ffy Kovács József értekezleti elnök I. Thess. 5, 12., 13., 14. versei alapján hirdette az ígét, lelkére kötvén a hallgatóságnak az előljárók iránti megbecsülést, a munkájuk iránti megkülönböztetett szeretetet és az egymással való békességben élést. Délben a nősövetség rendezésében közeped volt, melyen együtt örült az ünneplő közönség az örvendetes boldog találkozásnak és az összejövetel mind jobban kibontakozó sikerének. A délutáni konferenciát Orosz Ernő hirip-i lelkész áhitata vezette be, megrázó vonásokkal ecsetelvén a mai keresztyén világ szomorú lelki eltorzulását, felületes keresztyéni érzületet nélkülöző gondolkozásmódját, viselkedését. Gacsályi Zsigmond Culciul-mic-i lelkész a presbiter lelki világát tárta fel, rámutatván minden jó tulajdonságra, melynek ékesíteni és irányítani kell a presbiter tettét és cselekedését. Várady József cărășeu-i lelkész a család-anyát állította elének, mint a nősövetségi munkázászlóvivőjét és önzetlen harcosát a gyülekezeti élet mezején, Várady Józsefné orgonakisérettel néhány szép vallásos éneket énekelt csodálatos, lebilincselő kellemes hangon. Gyöngyössy Bálint culciul-mare-i lelkész a

szektákról, mint lelki elősdiokról és mint a vallásosság leple alatt bujkáló bolsevizmus agitátorairól szólt hitelt érdemlő alapossággal és meggyőző erővel. Kürthy Károly halmeu-i lelkész, az elismert egyházi költő-pap verseiből olvasott fel néhányat, meleg könnyeket csalván igézetes előadásával a hallgatóság szempilláira. A konferenciát, mely a lüktető egyházi élet minden időszerű kérdéseit és feladatait felölelte. Kürthy Dezső corod-i lelkész zárta be meleg szavakkal. A konferencia után szűkebb körű lelkészértekezlet volt, melyen Gy. Kovács József lemondott elnök választatott meg ismét és bizatott meg egyhangulag az elnöki tisztség végzésével. A jövő évi konferencia helyül Culciul-mare jelöltetett ki.

Figyelmeztetés. A nt. lelkészi hivatalokat értesítjük, hogy egy Smiel Bernáth nevű, 20 év körüli, középtermetű, sötét haju, szélhámos, egyházközségünk pecsétjével és aláírásunkkal (Kendefi László és Gyenge Sámuel) pénzt csal ki. A legutóbbi alkalommal Satulung-ban. Bárhol megtalálnák, minden további nélkül tartóztassák le, mivel úgy a pecsét, mint az aláírások hamisak. Cluj—Hidelvei Lelkészi Hiv.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4354—1935. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk azzal a céllal, hogy az **iskolás gyermekeknek a hangjegyes énekeskönyvet lehető legolcsóbb áron adja kezébe**, az 54—1935. sz. határozatával engedélyt adott arra, hogy a **tankönyvraktár 500 drb énekeskönyvet 1935 szeptember 15-től november 15-ig darabonként 75 Leus árban hozzon forgalomba** a következő feltételek mellett:

1. A jelzett ár előre fizetendő és abból semmi további engedménynek helye nincs.

2. A beérkező megrendeléseket a tankönyvraktár szigorúan a könyvek árának — tehát nem a megrendelő levelek — beérkezési sorrendjében intézi el.

3. Annak biztosításául, hogy a könyvek tényleg az iskolai ifjuság kezébe jussanak, az iskolaszéki elnökök, középiskolánál az igazgatók igazolni tartoznak, leghelyesebben az utalvány szelvényen a növendékek nevét és osztályát, akiknek számára a zsoltárt megrendelik, a tankönyvraktár pedig megfelelő bélyegzővel és a tulajdonos nevével látja el a zsoltárt a címlap belső oldalán.

4. A kötés minősége teljesen azonos a 100 Leus zsoltárokéval, a kötés színe azonban felszólamlás tárgyává nem tehető. Oradea, 1935 szeptember 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4349—1935-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* 4020—1935-II. sz. körrendeletemnek a kötelező használatra elrendelt tankönyvekre vonatkozó részét kiegészítve, az ottan hiányzó osztályok számára használatra ajánlom a következő Hirsch Adolf, Déva kiadásában megjelent tankönyveket:

Molnár—Kandray—Gazdac: Számтан I. o. számára. (Min. engedély száma 246—1935.)	22 Lei.
Szentpétery—Gazdac—Kandray: Olvasó és Tankönyv V. o. számára	65 „
Szentpétery—Gazdac—Kandray: Olvasó és Tankönyv VI. o. számára	55 „
Szentpétery—Gazdac—Kandray: Olvasó és Tankönyv VII. o. számára	45 „
Kandray—Titz: Számтан és Mértan V. o. számára	26 „
Kandray—Titz: Számтан és Mértan VI. o. számára	26 „
Kandray—Titz: Számтан és Mértan VII. o. számára	26 „

(Az V—VII. o. tankönyvek reprobálási száma 201—1935.) A könyvekből az iskoláknak közvetlen megrendelés esetén a kiadó 20 százalék engedményt ad, igazolt esetben tiszteletpéldányt küld a tanító számára és bérmentes szállítást ad 200 leien felüli megrendelésnél. Oradea, 1935 szeptember 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat. A bodo-i ref. egyház üresedésben levő orgonista-kántori állást figyelmébe ajánlja a kevésigényű nyugalmazott kántortanítónak az alábbi díjazás mellett: 1. Évenkénti lakbér fejében 2000 Lei. 2. Készpénz havonként előre fizetve 500 Lei. 3. 5 k. hold szántó használata, míg az állam birtokában hagyja. Adóját az egyház fizeti. 4. 5 köbméter tűzifa, házhoz szállítva. 5. Stóla az egyházkerület megállapítása szerint. **Kötelesség:** Orgonakiséret a templomi istentiszteleten, temetési szolgálat, belmissziói segédkezés a lelkész mellett, kinek akadályoztatása esetén helyettesítés az istentiszteletben, az iskolások heti 2 órás gyakorlása az éneklésben. Bodo, u. p. Balint, j. Severin 1935 szept. hó. *A ref. presbitérium.*

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad

Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb áron postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
Iratferjesztésében állandóan kaphatók

**nagybetűs HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYVEK**

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

